ARKA PENCERE

APM

MECMUA

MARY SHELLEY / TERMINAL / SİBİRYA / YÜZ
AYASTEFANOS / HANNAH JOHN-KAMEN

AYLIK FİLM
KÜLTÜRÜ DERGİSİ
AĞUSTOS 2018
SAYI 9
12 TL

KÖPEK DİŞİ
GİZEM TRENİ
DOVLATOV
MİRASÇILAR

CAN EVRENOL
KARANLIK ZİHİNLER
SIFIRIN ALTINDA:
DAĞDAKİ MUCİZE
BEYAZPERDEDE
HAYVANLARA EZİYET
MALGORZATA
SZUMOWSKA

MEG DERİNLERDEKİ DEHŞET

İŞ YAZ BEKÂRI KAZABLANKA ÇEHRESİZ GÖZLER BAYAN FANG

Süreç-Sonuç Paradoksu

Bir soruyla başlayalım: Film eleştirmenliğini bir 'yer'e varmak için mi yapıyoruz? Bu işi amatör ya da profesyonel olarak yapan meslektaşlarımızın çoğu, (biz de dahil olmak üzere) "Hayır tabii ki!" cevabını yapıştırıverir. "Bizim için süreç önemli, varacağımız yer değil" diye de ekleyiverirler. (İstisnalar kaideyi bozmaz!)

Evet, bu 'doğru' bir yaklaşım olabilir, sürecin seni nereye götüreceğini -özellikle bu ülkede- bilemiyor olmanın da getirdiği refleksle.

Bir soru daha: Peki, zaman zaman birbirimizi 'yeme' noktasına varan acımasızlığımızı nereye koyacağız bu resimde?

Sanıyoruz ki, buna cevap vermek için biraz düşünmeniz gerekecek. İlk soru kolay yerden gelmişti, buysa enine boyuna düşünülse bile tatmin edici bir cevapla karşılığını bulamayabilir.

Biraz fikir jimnastiği yapalım o zaman...

Diyelim ki, 'dünyaya bakış' farklılıkları nedeniyle birbirinden giderek uzaklaşan iki film eleştirmenisiniz. Öte yandan, epeydir birbirinizi tanıyor ve kalemlerinizi farklı boyutlarda keskinleştirmenin üstesinden gelmişsiniz. Anlayacağınız, eleştirmenlikte belli bir mesafe katetmişsiniz. 'Arkadaş' olduğunuz da söylenebilir.

Ama 'süreç' sizi bu arkadaşlığın nimetlerinden faydalanamaz hale getirmiş. Her daim 'fikir çeşitliliği'ni savunurken, süreçle birlikte 'sabit fikir' hastalığına tutulmuşsunuz. Ve 'tek doğru' formülüne kısılıp kalmışsınız. En nihayetinde de, birbirinizi kolayca 'yeme' noktasına kadar gelmişsiniz...

Tam da bu aşamada, baştaki soruya dönmek gerekiyor galiba...

O kadar 'süreç insanı' değilmişiz demek ki, süreç içinde de bir yerlere 'varma' çabası içine girmişiz. Belki de birkaç varış noktası belirleyip ona göre eylem planları hazırlamış, bunu yaparken 'eleştiri' şemsiyesi altında korunmayı da ihmal etmemişiz.

Sorumluluğu başka yerlere atmak istemeyiz, tabii ki bunun sorumlusu biziz. Ama sosyal medyanın 'ikili yaşam' standardının da bunda etkili olduğunu düşünüyoruz. Daha doğrusu, bu standardın sokağa inip 'gerçeklik'le kol kola yürüme noktasına gelmesinin.

Artık, 'film eleştirmenliği' de tıpkı sosyal medyanın 'ikili yaşam' standardı gibi hareket ediyor. (Bunu sadece film eleştirmenliğiyle de sınırlandıramayız, her alanda aynı durum söz konusu.) "Aslında ben öyle biri değilim" demek kurtarmıyor kimseyi. Çünkü hepimiz 'öyle'yiz, aynı zamanda da 'böyle'. Sosyal medyayı hayatlarımızla eşleştirdik en sonunda. Bravo bize!

Arka Pencere

APM ARKA PENCERE MECMUA

ISSN 2602-2583

Yeşilce Mahallesi, Dalgıç Sokak, No: 3 Kat: 1 - 34418
4. Levent - Kağıthane - İSTANBUL Tel: +90 (0212) 963 06 13

GENEL YAYIN YÖNETMENİ Murat ÖZER
cinemozer@gmail.com
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ Burçin S. YALÇIN
burcyalc@gmail.com
ART DİREKTÖR Bilgehan ARAS (Sorumlu Müdür)
bilgehanaras@barasmedya.com.tr
FOTOĞRAF EDİTÖRÜ Muhsin AKGÜN
studyo@muhsinakgun.com

YAYIN DANIŞMANLARI
Mehmet AÇAR, Cem ALTINSARAY, İbrahim ALTINSAY, Okan ARPAÇ, Tunca ARSLAN, Alkan AVCIOĞLU, Şenay AYDEMİR, Burcu AYKAR, Cumhur CANBAZOĞLU, Ali ERCİVAN, Senem ERDİNE, Murat ERŞAHİN, Engin ERTAN, Burak GÖRAL, Yekta KOPAN, Nil KURAL, Esin KÜÇÜKTEPEPINAR, Sevin OKYAY, Olkan ÖZYURT, Uygar ŞİRİN, Uğur VARDAN

KATKIDA BULUNANLAR
Mehmet AÇAR, Serkan AĞBABA, Tolga AKINCI, Cem ALTINSARAY, Tunca ARSLAN, Fırat ATAÇ, Alkan AVCIOĞLU, Şenay AYDEMİR, Janet BARIŞ, Müzeyyen BEDEL YALÇIN, Hakan BIÇAKCI, Tuba BÜDÜŞ, Cumhur CANBAZOĞLU, Gizem ÇALIŞIR, Ebru ÇELİKTUĞ, Feride ÇETİN, Ali ERCİVAN, Murat Emir EREN, Murat ERŞAHİN, Talip ERTÜRK, Burak GÖRAL, Emre GÖRAL, Gözde HATUNOĞLU, Mustafa HEPGÜR, Kaan KARSAN, Nihan KATİPOĞLU, Evrim KAYA, Serdar KÖKÇEOĞLU, Esin KÜÇÜKTEPEPINAR, Massimo LECHI, Sevin OKYAY, Utku ÖGETÜRK, Fatih ÖZGÜVEN, Olkan ÖZYURT, Sezen SAYINALP, Mehmet SİNDEL, Levent TÜRKAN, Burak ÜLGEN, Uğur VARDAN, İlhan YURTSEVER

REKLAM REZERVASYON
Nalan YÜKSEL - Burçin S. YALÇIN +90 (532) 365 97 09

ABONELİK arkapenceremecmua@gmail.com

BASILDIĞI YER GD Ofset - Atatürk Bulvarı,Deposite İş Merkezi, A5 Blok, 4.Kat, No:405 İkitelli OSB, Başakşehir/İstanbul/Türkiye
Tel: +90 (0212) 671 91 00 Fax: +90 (0212) 671 91 90

DAĞITIM Demirören Dağıtım ve Satış Pazarlama A.Ş. www.dpp.com.tr

İMTİYAZ SAHİBİ Bilgehan ARAS

APM Arka Pencere Mecmua, ayda bir yayımlanan yerel süreli yayındır. Bu dergi, basın meslek ilkelerine uymayı taahhüt eder. Dergide yayımlanan tüm yazıların sorumluluğu yazarlarına, ilanların sorumluluğu ilan veren firmalara aittir.

E-Posta: arkapenceremecmua@gmail.com
İnternet Sitesi: www.arkapencere.com
Facebook: facebook.com/ArkaPencereMecmua
Twitter: twitter.com/ArkaPencere
Instagram: instagram.com/arkapencere_dergi

BARAS MEDYA

SAYFA SAYFA

47 ANT-MAN VE WASP
Böyle süper kahramana can kurban!

54 MEG: DERİNLERDEKİ DEHŞET
Jason Statham, gene 'yaman' görünüyor bu filmde, ama 'Meg' var bu sefer karşısında!

62 KARANLIK ZİHİNLER
Genç kuşak izleyicinin ilgi göstermesi beklenen fantastik bir seyirlik.

58 EV KADINI
Can Evrenol filmini anlatıyor.

64 SIFIRIN ALTINDA: DAĞDAKİ MUCİZE
Gerçek bir hikayeden...

66 HAYVANLARA EZİYET
Sinema dünyası, hayvanlara filmlerde etmediğini bırakmadı.

SUPERPROD ANIMATION, BIDIBUL PRODUCTIONS ve BIG BEACH
sunar

SÉLECTION OFFICIELLE 2018 sundance film festival

Prix Fondation Gan ANNECY

NY ICFF

JACK LONDON'IN BAŞYAPITINI YENİDEN KEŞFEDİN

BEYAZ DİŞ

BİR ALEXANDRE ESPIGARES FİLMİ

PHILIPPE LIORET, SERGE FRYDMAN ET DOMINIQUE MONFÉRY

JACK LONDON VIRGINIE EFIRA, RAPHAËL PERSONNAZ ET DOMINIQUE PINON STÉPHANE GAILLARD ANTOINE POULAIN JOSÉ MARTINS YANN AVENATI BRUNO COULAIS ORCHESTRE PHILHARMONIQUE DU LUXEMBOURG GAST WALTZING LUCIE BOZE

CLÉMENT CALVET ET JÉRÉMIE FAJNER ET CHRISTEL HENON MARC TORTLETAUB ET PETER SARAF FRANCE - LUXEMBOURG CANAL + CINÉ + FRANCE TÉLÉVISIONS FRANCE 3 CINÉMA WILD BUNCH ET CMS PRODUCTIONS FILM FUND LUXEMBOURG CENTRE NATIONAL DU CINÉMA ET DE L'IMAGE ANIMÉE

RÉGION LA RÉUNION RÉGION PROVENCE-ALPES-CÔTE D'AZUR RÉGION GRAND EST RÉGION NOUVELLE AQUITAINE DÉPARTEMENT DE LA CHARENTE PROCIREP ANGOA COFINOVA BACKUP MEDIA BMK - BACKUP MEDIA SC FILMS UTA INDEPENDENT FILM GROUP

SUPERPROD bidibul BIG BEACH francetélévisions 3 cinéma CANAL+ CNC Grand Est CHARENTE ANGOA PROCIREP wild bunch

17 AĞUSTOS 2018

SHOW RADYO

YILLIK ABONE OL

13 SAYI OKU!

arkapenceremecmua@gmail.com

13 SAYI

144 TL

MUTFAK

Arka Pencere Mecmua'nın bu ayki mutfağından akseden kareler...

Aya Beykoz Kundura'da Arka Pencere izleyerek başlamak ne kadar iyi geldi! Hitch usta bir kez daha bizi büyüledi.

Genç korku yönetmeni Can Evrenol'la Serdar Kökçeoğlu Moda'da buluşup birbirlerini goygoyladılar! (Şaka şaka!)

"Dovlatov"un eleştirisini yazan Feride, belli ki yazarken Simone Signoret ruhunu yanından eksik etmiyor.

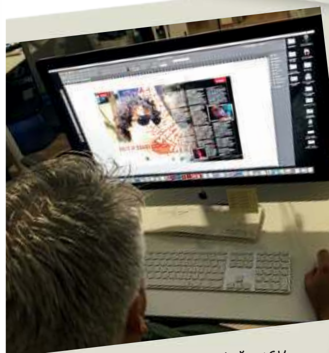
Murat bir şeylere sinirlenmiş yine belli ki. Yoda'nın "Sus, kırarım bacağını" edasıyla asasını sallaması da para etmemiş!

Arka Pencere'nin 'araştırmacı sinema yazarı' Tunca Arslan yine dedektif gibi iz sürdüğü bir yazının hazırlıklarında.

Ekip bu işi zaman zaman gereksizce ciddiye alıyor gibi bir izlenim yaratmıyor mu sizde de!!!

Can Evrenol'un sayfası doğrusu güzel oldu. Yakışıklı kerata. Yeni de bebeği olmuş. (Bundan size neyse...)

Dergiye son noktayı koyduktan sonra Burçin aldı eline gitarı, saçma sapan şeyler tıngırdatıp bıraktı!

AĞUSTOS 2018 VİZYONU

BOL KESEDEN!

*Beş 'cuma', **Kurban Bayramı** ve **Zafer Bayramı**, Ağustos vizyonunu da şişirdi haliyle...*

MEG: DERİNLERDEKİ DEHŞET

3 AĞUSTOS

AİLE OYUNLARI (Family Games)
YÖN: Suzuya Bobo
OYN: Megan Boone, Larry Bryggman, Alison Fraser
Biraz çetrefil bir aile hikayesine hazır olun!

CANAVAR GİBİ FRANKENSTEIN
YÖN: Özgür Bakar
OYN: Şevket Çoruh, Ruhi Sarı, Bülent Çolak
"Mary Shelley" hâlâ gösterimdeyken, bir de yerli "Frankenstein"ımıza bakalım!

CHRISTOPHER ROBIN
YÖN: Marc Forster
OYN: Hayley Atwell, Ewan McGregor, Toby Jones
Arka arkaya çekilen iki Christopher Robin'li filmin daha 'iddialı' olanı diyelim!

EVA
YÖN: Benoît Jacquot
OYN: Isabelle Huppert, Gaspard Ulliel, Julia Roy
İki başkarakteri arasındaki saplantılı ilişkiye göz atmak isteyenlere...

GENÇ TİTANLAR FİLMİ (Teen Titans Go! To The Movies)
YÖN: Aaron Horvath, Peter Rida Michail
SES: Nicolas Cage, Kristen Bell, Will Arnett
Hollywood'da dikiş tutturmaya çalışan Genç Titanlar'ın serüvenleri.

KARANLIK ZİHİNLER (The Darkest Minds)
YÖN: Jennifer Yuh Nelson
OYN: Amandla Stenberg, Mandy Moore, Gwendoline Christie
Veba salgınından özel güçler kazanarak çıkan bir grup gencin hikayesi.
("Karanlık Zihinler"e dair Burçin S. Yalçın imzalı dosyayı 62-63. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

SERA
YÖN: Adem Uğur
OYN: Deniz Sarıbaş, Atılgan Gümüş, Cem Özer
Psikiyatri bölümünde yatan Sera ile tanışınca hayatı değişen doktor Oğuz'un gerilimli hikayesi.

SIFIRIN ALTINDA: DAĞDAKİ MUCİZE (6 Below: Miracle On The Mountain)
YÖN: Scott Waugh
OYN: Josh Hartnett, Mira Sorvino, Sarah Dumont
Josh Hartnett'in bir kar fırtınası sonrasında hayatta kalma mücadelesine bir el atın!
("Sıfırın Altında: Dağdaki Mucize"ye dair Janet Barış imzalı dosyayı 64-65. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

ŞEYTAN KAPISI (Devil's Gate / Abduction)
YÖN: Clay Staub
OYN: Amanda Schull, Shawn Ashmore, Milo Ventimiglia
Bir anne ile oğlunun kaybolmasını araştıran iki ajanın hikayesi.

10 AĞUSTOS

BENİ SATAN CASUS (The Spy Who Dumped Me)
YÖN: Susanna Fogel
OYN: Mila Kunis, Sam Heughan, Kate McKinnon
Kendisini terk eden sevgilisinin ajan olduğunu öğrenen genç bir kadının hikayesi.

DEAD NIGHT
YÖN: Brad Baruh
OYN: Elise Luthman, Joshua Hoffman, James Bartz
Tüyleri diken diken etmeye aday bir film gibi duruyor. Umarız yanılmayız!

DOVLATOV
YÖN: Aleksey German
OYN: Milan Maric, Danila Kozlovsky, Helena Sujecka
Bir yazarın azimli mücadelesinin bütün ipuçları bu filmde.
("Dovlatov"a dair Feride Çetin imzalı eleştiriyi 44. sayfamızda bulabilirsiniz.)

DURUMUNU GÜNCELLE (Status Update)
YÖN: Scott Speer
OYN: Ross Lynch, Olivia Holt, Harvey Guillen
Telefonuna yüklediği uygulamada paylaştığı tüm gönderilerin gerçeğe dönüştüğünü fark eden Kyle'ın hikayesi.

EV KADINI (Housewife)
YÖN: Can Evrenol
OYN: Clémentine Poidatz, David Sakurai, Alicia Kapudağ
Babası ve kardeşi, annesi tarafından öldürülen Holly'nin kabusları...
("Ev Kadını"na dair Serdar Kökçeoğlu imzalı Can Evrenol söyleşisini 58-59. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

GİZEM TRENİ (Mystery Train)
YÖN: Jim Jarmusch
OYN: Masatoshi Nagase, Nicoletta Braschi, Joe Strummer
Jim Jarmusch, üç hikayeyle Memphis'in ruhunu deşifre ediyor.
("Gizem Treni"ne dair Sezen Sayınalp imzalı eleştiriyi 40. sayfamızda bulabilirsiniz.)

MEG: DERİNLERDEKİ DEHŞET (The Meg)
YÖN: Jon Turteltaub
OYN: Ruby Rose, Jason Statham, Rainn Wilson
Afişlerini gördükçe içimiz kıpır kıpır ediyor! Kapak yaptık, yüzümüzü kara çıkarma!
("Meg: Derinlerdeki Dehşet"e dair Murat Emir Eren imzalı dosyayı 54-57. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

BENİ SATAN CASUS

İNANILMAZ AİLE 2

SİHİRLİ HALI (Hodja Fra Pjort / Up And Away)
YÖN: Karsten Kiilerich
SES: Thure Lindhardt, Özlem Sağlanmak, Peter Frödin
'Uçan halı' yüzünden başı belaya giren bir çocuğun serüvenleri.

17 AĞUSTOS

BAJRANGI BHAIJAAN
YÖN: Kabir Khan
OYN: Salman Khan, Harshaali Malhotra, Nawazuddin Siddiqui
Bollywood sinemasından gelen 2015 tarihli bir örnek.

BENİM ADIM OSSSMAN
YÖN: Sedat Kapurtu
OYN: Sedat Kapurtu, Metin Yıldız, Ateş Fatih Uçan
Hayatını köşe yazarı olmaya adamış Osman'ın hikayesi.

BEYAZ DİŞ (Croc-Blanc / White Fang)
YÖN: Alexandre Espigares
SES: Rashida Jones, Nick Offerman, Paul Giamatti
Jack London'ın bütün kuşakları etkilemiş romanı animasyonda.

KÖPEK DİŞİ (Kynodontas / Dogtooth)
YÖN: Yorgos Lanthimos
OYN: Christos Stergioglou, Michele Valley, Angeliki Papoulia
Yorgos Lanthimos'u bize tanıtan film, sonunda ticari gösterimde. *("Köpek Dişi"ne dair Tuba Büdüş imzalı eleştiriyi 38-39. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)*

MİLYONLUK KUŞ
YÖN: Hayal Aslanzade
OYN: Ufuk Özkan, Gökçe Özyol
Bir 'yanlışlıklar komedyası' filmi. Komik olabilir mi? Bakacağız!

SİCCÎN 5
YÖN: Alper Mestçi
OYN: Rüya Önal, Merve Ateş
Alper Mestçi, ayağını gazdan kesmiyor! O korku serisiyle bu korku serisi arasında slalom yapıyor.

YARI YOL
YÖN: Mehmet Ali Gündoğdu
OYN: Wilma Elles, Kerem Göğüş, Metin Yıldız
Kardeşten öte iki arkadaşın farklı yönlere savrulan yaşamları.

YARIM İLE YAMALAK
YÖN: Kubilay Yılmaz
OYN: Adem Eraydın, Selahattin Çakır, Gülnihal Demir
İki yakın arkadaş olan Hayri ve Erol'un absürt maceraları.

22 AĞUSTOS

İNANILMAZ AİLE 2 (Incredibles 2)
YÖN: Brad Bird
SES: Craig T. Nelson, Holly Hunter, Sarah Vowell
Epeydir beklenen devam filmi. Ama 14 yıl da bekletilmez ki!

24 AĞUSTOS

ACAYİP GÜZELİM (I Feel Pretty)
YÖN: Abby Kohn, Marc Silverstein
OYN: Amy Schumer, Michelle Williams, Tom Hopper
Amy Schumer denince akan sular durur! Bakalım ne işler çevirecek bu kez!

ADALET 2 (The Equalizer 2)
YÖN: Antoine Fuqua
OYN: Denzel Washington, Pedro Pascal, Bill Pullman
Her şeyin devamını çekmek zorunda mısınız? Zorundasınız belli ki!

EDEPSİZ KUKLALAR (The Happytime Murders)
YÖN: Brian Henson
OYN: Melissa McCarthy, Elizabeth Banks, Maya Rudolph
Bu kuklalar bir başka kuzum, "Muppet"lara hem benziyor hem de benzemiyorlar!

ADALET 2

FACİA ÜÇLÜ
YÖN: Ramazan Özer
OYN: Sefa Kındır, Muhammet Emen, Deniz Oral
İnternet fenomenlerinin beyazperdeye transferleri devam ediyor.

GECE GELEN (It Comes At Night)
YÖN: Trey Edward Shults
OYN: Joel Edgerton, Christopher Abbott
Bu filmde, gecenin karanlığı tekinsiz atmosferiyle üzerinize çökecek!

İKİ İYİ ÇOCUK
YÖN: Mehmet Demir Yılmaz
OYN: Sarp Levendoğlu, Kazım Karakadıoğlu, Sevcan Yaşar
Bir 'gerçek hayat hikayesi' olduğu söyleniyor. Bekliyoruz...

TANRIDAN GELEN (Revelator)
YÖN: J. Van Auken
OYN: Lillian Solange Beaudoin, Barrow Davis-Tolot, Shelly DeChristofaro
"I see dead people!" yeteneğine sahip bir adamın gerilimli hikayesi.

YÜZ (Twarz / Mug)
YÖN: Malgorzata Szumowska
OYN: Mateusz Kosciukiewicz, Agnieszka Podsiadlik, Malgorzata Gorol
Yüz ameliyatı sonrası toplumun ikiyüzlü tavırlarıyla baş başa kalan Jacek'in hikayesi. *("Yüz"e dair Esin Küçüktepepınar imzalı Malgorzata Szumowska söyleşisini 22-23. sayfalarımızda, Ali Ercivan imzalı eleştiriyi ise 42. sayfamızda bulabilirsiniz.)*

30 AĞUSTOS

GÜRBÜZ: HADİ ALLAH'A EMANET
YÖN: Orhan Erkal
OYN: Emre Mutlu, Hakan Bulut, Arzu Oruç
Yeni bir 'internet fenomeni' filmi daha...

REPRISAL
YÖN: Brian A. Miller
OYN: Bruce Willis, Frank Grillo
Bruce Willis, 'ara veren yanıyor' tadında devam ediyor mesleğine!

31 AĞUSTOS

HE'S OUT THERE
YÖN: Quinn Lasher
OYN: Yvonne Strahovski, Justin Bruening, Abigail Pniowsky
Retro yapısıyla ilgi çekici bir korku filmi havası var bunda!

JALOUSE
YÖN: David Foenkinos, Stéphane Foenkinos
OYN: Karin Viard, Dara Tombroff
Çevresindeki herkesi kıskanan bir kadının hikayesi.

KIN
YÖN: Jonathan Baker, Josh Baker
OYN: James Franco, Zoë Kravitz, Carrie Coon
Aksiyonla bilimkurguyu harmanlayan yapım, kısa film "Bag Man"in uzun metraja evrilmiş hali.

LITTLE ITALY
YÖN: Donald Petrie
OYN: Hayden Christensen, Emma Roberts, Alyssa Milano
Modern bir "Romeo Ve Juliet" atmosferi hissediliyor.

MİRASÇILAR (Las Herederas / The Heiresses)
YÖN: Marcelo Martinessi
OYN: Ana Brun, Margarita Irun, Ana Ivanova
İki mirasyedinin parasız kalmasının trajikomik sonuçları. *("Mirasçılar"a dair Gözde Hatunoğlu imzalı eleştiriyi 46. sayfamızda bulabilirsiniz.)*

ŞAFAKTAN ÖNCE (A Prayer Before Dawn)
YÖN: Jean-Stéphane Sauvaire
OYN: Joe Cole, Vithaya Pansringarm, Panya Yimmumphai
Tayland hapishanelerinde özgürlüğü için dövüşen İngiliz boksör Billy Moore'un gerçek hikayesi.

UPGRADE
YÖN: Leigh Whannell
OYN: Logan Marshall-Green
Teknolojinin her şeyi kontrol ettiği yakın gelecekte 'teknofobik' bir adamın hikayesi.

Evrim ***KAYA***
evrimrkaya@gmail.com

İzzet Yasar'ın **Ölümü**

Bir şairin sembolik erken ölümüyle gerçek ölümü arasındaki makasa iyi bakmak gerek. Türkiye'nin ***düşünsel evreninin*** dönüşmüş olduğu labirentin haritası, o makasın içinde bir yerde olabilir.

"Eve dönen oğullar" teması seksen sonrası Türkiye sinemasında önemli bir yer kapladı. Bu temayı merkeze alan filmlerin en ünlüsü "Babam Ve Oğlum" dalga dalga yayılan etkisiyle 2000'leri kasıp kavuracaktı. Darbenin ettiklerini yıllar sonra memleketine dönen bir adamın deneyimleriyle anlatmak yalnız Türkiye sinemasına has bir buluş değildir. Darbe sonrası travmalar filmlerinin en büyüklerinden Solanas'ın "Güney"i (Sur) de 1983'te eski mahallesinin yolunu tutan ve her şeyi darmadağınık bulan bir devrimciyi anlatır.

Solanas'ın filmi acılı ve coşkulu bir şiir, elbette bir tango gibidir. Ancak sinemayı şiirle tartarken nedense hep lirik şiir kastedilir. Taşan duygulardan bir nehir! Esasen dereye de fitizdir...

"TEKerLEME"

Türkiye sinemasında seksen darbesini eve dönüş temasıyla anlatan (tek değilse) en özgün ve en çarpıcı film başka bir şiir damarından besleniyor, hatta o damarda şiirleşmeye kalkışıyordu: İkinci Yeni'nin izinde, yapıbozumcu, modernist şiir. Birkaç yıl önce !f İstanbul'un programına dahil oluşuyla keşfedilen 1985 tarihli "TEKerLEME" Merlyn Solakhan'ın Berlin Film Akademisi'ni bitirme teziydi. 1979'da Almanya'ya okumaya gidip darbeden sonra dönen İstanbullu yönetmen gibi İstanbul'a dönen protagonistini takip eden film, açıkça adını koymadan darbe sonrasının dağınıklığının, sessizliğinin fotoğrafını çeker. Eve dönen bir kadın.... İstanbul harabelerle dolu, hüzünlü bir Bizans kentidir. Eski silinmiş, hayaletlere indirgenmiştir. Yerindeyse derin bir yarık, koca bir boşluk vardır. Solakhan'ın kendilerini canlandıran arkadaşları reklam işine girmiştir ama bu yeni dünya ete kemiğe bürünmez filmde. Yeni de bir hayalettir.

Filmin başkarakterlerinden biri, şair Mustafa Irgat'ın canlandırdığı şairdir.

- Hiç değişmemişsin.
- Her şey değişir.
- Hiç değişmemişsin.

Eve dönen kadın eskisi gibi "alanlar, sokaklar, kalabalıklar" üzerine mi yazıyorsun diye sorar şaire. 12 Eylül verdiği yanıtta gizlidir: "Eskisi gibi değil, sadece sokaklar."

Kendini anlatan bir kuşağın elinden çıkan bu kolektif filmde kendisini canlandıran bir şair daha vardır; filmde büyük bir payı olduğu açıktır, jenerikte bir de diyalogların sahibi olarak geçer adı. Pera Palas'ın 308 numaralı odasında yaşar. Bir öğleden sonra klasik müzik dinler, bardağının ağzını tuzlar, kendisine bir tekila doldurur. Rahatsız bir koltukta uyuyakalır. Mustafa Irgat altından pardösüsünü çekip alır, öyle bırakır onu otel odasında. Bir sonraki sahnede beyaz takımlı bir adam, ölüsünü bulan odacıyı sorguya çekmektedir. "–İzzet Yaşar mı? - Yasar." Odacının bildiği kadarıyla, hastalığı falan yoktur: "Çok içkili gelir ama kimseyi rahatsız etmezdi."

Solakhan filmi çekmek için İstanbul'a döndüğünde arkadaşlarını tümden perişan, depresif, hayal kırıklığı içinde, dağılmış ve tükenmiş bulduğunu anlatıyor Sight and Sound'a verdiği röportajda. "Türkiye, belki hiçbir ülkenin olmadığı gibi, kendi tarihiyle savaş halinde bir ülke" diye ekliyor. Solakhan'ın hayal kırıklıkları içinde perişan bulduğu dostlarından biri olan, kendine kırık ama romantik bir erken ölüm yazan şair İzzet Yasar'ı yeni kuşaklar, AKP'nin paralı trollerininkine yakın bir performansla, muhalif herkese kin kusan bir sosyal medya figürü olarak tanıdı. Eskisi gibi alanlar ve kalabalıklarda gözü yoktu, dahası Gezi'den sonra tümden Erdoğancı olduğunu söylüyor, alanları dolduranlara darbeci diye bakıyordu. Ölmeden birkaç gün önce yaptığı son paylaşımlar Erdoğan'ın Ece Ayhan'dan, Edip Cansever'den yaptığı alıntıların coşkusu içindeydi. Destekleyenlerin de muhaliflerin de, dediğim dedik bir cihan padişahı gördüğü yerde o -ne tuhaf bir oksimoron- İkinci Yeni'nin cumhurbaşkanını görmüştü. Hâlâ içkili gelir miydi, bilmiyoruz. Ama bu yeni İzzet Yasar'ın öfkesi, etrafına saldıran bir sarhoşunkine benziyordu.

Bir şairin 12 Eylül'ün kalp kırıklığıyla gelen sembolik erken ölümüyle gerçek ölümü arasındaki makasa iyi bakmak gerek. Türkiye'nin düşünsel evreninin dönüşmüş olduğu labirentin haritası, o makasın içinde bir yerde olabilir. **APM**

> **Ölmeden birkaç gün önceki paylaşımları Erdoğan'ın *Ece Ayhan'dan*, *Cansever'den* yaptığı alıntıların coşkusu içindeydi.**

Solanas'ın "Güney"i

KARİYO & ABABAY VAKFI

AĞUSTOSTA BAŞKA SİNEMA'YA GEL!

DOVLATOV
10 AĞUSTOS

ETKİNLİK TAKVİMİ

Ağustos 2018

Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
		1 16. Uluslararası Bodrum Bale Festivali, 1-15 Ağustos tarihleri arasında, Bodrum Antik Tiyatrosu'nun tarihi atmosferinde gerçekleştirilecek.	**2** Lollapalooza Festival Chicago, 2-5 Ağustos tarihlerinde Red Bull TV'den canlı yayımlanacak.	**3** Nişantaşı Sanat Parkı'nda gösterilecek Bollywood yapımı, 2013 tarihli Vikas Bahl filmi "Queen".	**4** 14. Bodrum Müzik Festivali, 4 Ağustos'ta Lauren Fagan ve Murat Karahan'ın sahne alacağı opera gala konseriyle başlıyor.	**5**
6 Christina Pluhar ve topluluğu L'Arpeggiata, 6 Ağustos'ta D-Marin Turgutreis Turkcell Sahnesi'nde olacak.	**7** Başrollerini Binnur Kaya ve Mehmet Ali Kaptanlar'ın paylaştıkları "Damdaki Kemancı" müzikali, 7 Ağustos'ta Harbiye Cemil Topuzlu Açıkhava Tiyatrosu'nda...	**8** Avrupa'nın en büyük kültür ve müzik festivallerinden biri olan Sziget, 8-15 Ağustos arasında 450 binden fazla kişiyi Özgürlükler Adası'nda buluşturmaya hazırlanıyor.	**9** Amerikalı efsane şarkıcı Gloria Gaynor, 9 Ağustos'ta Bodrum'da sahne alacak.	**10** Rock müziğin güçlü besteci ve yorumcularından Feridun Düzağaç, 10 Ağustos'ta "Sanat Performance" sahnesinde en sevilen şarkılarını seslendirecek.	**11** KüçükÇiftlik Bahçe Sunar, 11 Ağustos'ta Jülide Özçelik ve Mert Fırat ile müzikseverlere unutulmaz bir gece yaşatacak.	**12** İstanbul Bilgi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü öğrencilerinin, tasarladıkları ürünlerden oluşan "Objects Of Şişhane" sergisi, 12 Ağustos'a kadar açık olacak.
13 Zorlu PSM Amfi'de, Fransız filmleri gösterimleri kapsamında 13 Ağustos'ta Claude Sautet'nin "César Ve Rosalie"si (César Et Rosalie) izlenebilir.	**14**	**15** Atölyelere katılan çocukların gerçekleştirdiği çalışmalardan bir seçki sunan "Yaz Yaz Yaz'18" sergisi, 15 Ağustos-30 Eylül tarihleri arasında Pera Eğitim Atölyesi'nde ücretsiz izlenebilir.	**16**	**17** "Simpsonlar"ın yaratıcısı Matt Groenling tarafından hayata geçirilen "Disenchantment", 17 Ağustos'tan itibaren Netflix'te.	**18**	**19** UNIQ Açıkhava Film Festivali'nin 19 Ağustos filmi, Andrey Zvyagintsev'in Oscar adayı çalışması "Sevgisiz" (Nelyubov).
20	**21**	**22** Bodrum Antik Tiyatro'da gerçekleşecek olan yaz konserlerinin 22 Ağustos'taki konuğu Duman.	**23**	**24**	**25** Ezhel, Jolly Joker Vadistanbul'daki konseriyle sevenleriyle buluşuyor.	**26** UNIQ Açıkhava Film Festivali'nin 26 Ağustos filmi, Willem Dafoe'ya Oscar adaylığı getiren "The Florida Project".
27	**28**	**29** Zorlu PSM Amfi'de, Yeşilçam film gösterimleri kapsamında 29 Ağustos'ta Zeki Ökten'in "Çöpçüler Kralı" izlenebilir.	**30**	**31** Vadistanbul'daki açık hava sineması gösterimlerinin 31 Ağustos filmi, "Han Solo: Bir Star Wars Hikayesi" (Solo: A Star Wars Story).		

Rekin Teksoy'a ithafen

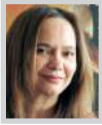
Havadis

"Günümüzde dünyanın cevaplardan çok sorulara ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Cevaplar, sorgulamak ve düşünmenin önüne set çekiyor."
Asghar Farhadi

SARAYBOSNA'NIN KALBİ

24. Saraybosna Film Festivali, 10-17 Ağustos tarihleri arasında düzenlenirken, Nuri Bilge Ceylan da festivalden Onur Ödülü alacak. Ana yarışmanın jüri başkanlığı görevi ise Asghar Farhadi'ye emanet. Tabii ki yönetmenin son filmi "Herkes Biliyor" (Todos Lo Saben) da programda...

Esin **KÜÇÜKTEPEPINAR**
esin.sinema@gmail.com

Bazıları sanat eserine dönüştürülmüş, çoğunda olduğu gibi bırakılmış kurşun izlerinin olduğu binaların arasından Saraybosna Film Festivali'nin yeşillikler içindeki merkezine ulaşmak bir nevi zaman içinde bir yolculuk yapmak gibi. İtiraf etmeli, haber bültenlerini izlerken yapıldığı gibi kafa hemen diğer tarafa çevrilemiyor. Malum, Avrupa'nın orta yerinde ve maalesef herkesin tanıklığında yıllar süren kanlı bir kuşatmanın son dönemlerinde, yani 1995'te tüm zorluklara karşı, film bobinlerinin gizlice sokulduğu, 'savaşa karşı yaşam' sloganıyla başlatılan bir festivalden söz ediyoruz. Dolayısıyla her yerde kalp logoları olması şaşırtıcı değil. Gelgelelim bunca yıldan sonra bile 'taraflar' arasında sinsice varlığını hissettiren gerilim nedeniyle, festivalin logosu olan elle çizilmiş bu sevimli kıvrık kalpler, çiçekli böcekli bir barışçıl romantizmden ziyade iyi niyet dileklerine denk düşüyor. Zaman içinde Batı cenahının vicdanı olarak Hollywood'dan da hayli ünlü konuğun desteğini almışsa da dünya sineması kadar Balkanlar ve Doğu Avrupa cenahına layıkıyla yer veren programıyla kendine özel bir yer edinmiş durumda.

Bu yıl 10-17 Ağustos arasında gerçekleşecek 24. Saraybosna Film Festivali'nin ana yarışma jüri başkanı Oscar ödüllü İranlı yönetmen Asghar Farhadi. Cannes'da Altın Palmiye için yarışan yeni filmi "Herkes Biliyor" (Todos Lo Saben) filminin gösterimi vesilesiyle başrol oyuncuları Penélope Cruz ve Javier Bardem kırmızı halıya bekleniyor. Saraybosna'nın Kalbi ödülü için yarışacak filmler arasında yer alan "Güvercin Hırsızları"nın yönetmeni Osman Doğan ise ilk uzun metrajlı filmiyle uluslararası platforma çıkmayı başarmış. Öncesinde İstanbul Film Festivali'nin para ile yeteneği buluşturan Köprüde Buluşmalar'ında Başka Sinema ödülü almış. Açılış filmi ise bu yıl Cannes'dan 'en iyi yönetmen' ödülü alan Pawel Pawlikowski'nin 'imkansız bir aşk' üzerinden memleketi Polonya'nın Sovyet dönemiyle yüzleşmeye çalıştığı "Soğuk Savaş"ı (Zimna Wojna).

Saraybosna'nın Onur Ödülü de bizden birisine, Altın Palmiyeli Nuri Bilge Ceylan'a veriliyor ve elbette "Ahlat Ağacı" da gösteriliyor, ayrıca fotoğraf sergisi de yer alıyor. Aida Begic'in Bosna Hersek-Türkiye ortak yapımı olan "Bırakma Beni" (Never Leave Me) filmi ise yarışma dışı. İnsan Hakları Ödülü ise ana yarışma ve belgesel bölümündeki filmlere. İsviçre Dışişleri Bakanlığı'nın desteğiyle verilecek ödül, özellikle Avrupa'nın orta yerinde katledilen hak ve hukuklara dair önemli barışçıl mesajların sürekliliği bakımından önemseniyor. **APM**

71. LOCARNO FİLM FESTİVALİ

Bu ayın önemli diğer festivali ise hayli eski ve geleneksel, daha büyük ölçekte, zengin ve haliyle pek pahalı bir İsviçre kentinde gerçekleşiyor. Yani Saraybosna öncesinde 1-11 Agustos arasında hal ve ahvaliniz uygunsa 71. Locarno Film Festivali'ne uğrayabilirsiniz. Bu yıl bizden filmler az değil. Yönetmenliğini Çağla Zencirci ve Guillaume Giovanetti'nin üstlendiği ve oyuncu kadrosunda Damla Sönmez, Erkan Kolçak Köstendil, Emin Gürsoy ve Elit İşcan'ın yer aldığı "Sibel", uluslararası yarışmada büyük ödül Altın Leopar için şans arayacak. Geçen yıl "Meteorlar" ile büyük ilgi ve övgü toplayan Gürcan Keltek bu kez Signs of Life başlığında gösterilecek "Gulyabani" ile Locarno'ya dönüyor. Bitmedi; "Dead Horse Nebula" adlı filmiyle yönetmen Tarık Aktaş, ilk ve ikinci filmlerin yer aldığı Günümüz Sinemacıları başlıklı yarışmada. Elbette ki kriz her yerde, hele ki bu döviz kurlarıyla bir tabak makarna bile -İtalya sınırındayız, lezzetler muhtelif ama- milyon liraya denk düşüyor derseniz, çok haklısınız. Zaten filmlerin bir hoşluğu da, bize en yakın sinemaya gelme vaadi değil midir.

➔ "Bir oyuncu gelip de karakteri hakkında konuşmak istediğinde, 'Senaryoda yazıyor' derim. 'Motivasyonum ne?' diye sorduğunda da, 'Aldığın ücret!' cevabını veririm."
Alfred Hitchcock

BEYKOZ KUNDURA'DA NEFESLENMEK

***Beykoz Kundura*'nın 29 Haziran-6 Temmuz arasında düzenlediği "*Bir Yaz Gecesi Sineması*", sinefil damarımızı kaşımayı başardı. Ama mekanın asıl sınavı şimdi başlıyor. 2018 sonunda bitmesi planlanan iki salona kavuşuyoruz: *Kundura Sinema ve Kundura Sahne*...**

Murat **ÖZER**
cinemozer@gmail.com

İstanbul'un keşmekeşi, trafiği, şusu, busu derken, kentten soğumaya başladığımız doğru. Memleketin hali ahvali de meselenin tuzu biberi oluyor tabii; kendimizi İstanbul'un dışına atıp nefes alacak yerler aramaya başlıyoruz. Bazen buluyoruz, kimi zamansa gittiğimiz yerde de benzer sıkıntıları yaşıyor, küfrede ede dönüyoruz 'kürkçü dükkanı'mıza.

Ama iki yıldır İstanbul'dayken İstanbul dışında hissettiren bir mekanımız var artık: Beykoz Kundura. Boğazın hemen dibinde konuşlanmış bu eski fabrika, yeni 'plato', iki yaz ve bir kıştır düzenlediği etkinliklerle nefeslenmemizi sağlıyor. Önce "Restore Film Günleri" dediler, sonra "Karlar Altında Kabuslar" geldi, en son da "Bir Yaz Gecesi Sineması"yla gönlümüzü fethettiler.

Sinema yazarı dostumuz Hasan Cömert'in küratörlüğünde hayat bulan "Bir Yaz Gecesi Sineması", 29 Haziran-6 Temmuz tarihleri arasında her gece sinefil damarını kaşıma işlevi üstlendi. Her gece değilse de, biz de bazı geceler Beykoz Kundura'nın yıldızları altında buluşmayı başardık. Keyfimize diyecek yoktu doğrusu. Neden olsun ki? Bergman'dan Hitchcock'a uzanan ustaların 'yaz' konseptli filmlerini izliyorduk, hem de denizin kokusunu içimize çekerek. Başta söyledik ya, İstanbul'dayken İstanbul dışında gibiydik, derin derin nefes alabiliyorduk artık!

Alfred Hitchcock'un "Arka Pencere"sinin (Rear Window) gösterildiği gece ise Arka Pencere Mecmua kadrosu olarak oradaydık tabii. Bilgehan Aras, Burçin S. Yalçın, Burak Göral, Şenay Aydemir, Murat Emir Eren, Talip Ertürk, Emine Yıldırım, Feride Çetin ve bendeniz, üstadımızın şaheserini beyazperdede izlemenin heyecanıyla hop oturup hop kalktık. Hitchcock'un dehası karşısında bir kez daha saygıyla eğilirken, Beykoz Kundura'nın biz sinemaseverlere sağladığı konfor alanı için de minnettardık...

Yıldırım Holding bünyesinde faaliyet gösteren Beykoz Kundura için asıl iş şimdi başlıyor anladığımız kadarıyla. Film ve diziler için plato işlevini sürdürürken, 2018 sonunda bitmesi planlanan iki de salona kavuşuyor mekan: Kundura Sinema ve Kundura Sahne. Düzenli gösterimlerin yapılacağı bir sinema salonu ve bir tiyatro sahnesi, Beykoz Kundura'nın sınırlarını genişletmesi anlamına geliyor kuşkusuz. Sokağa açılan tek tük salonları saymazsak, artık iyice AVM'lere mahkum olmuş gibi görünen sinemaseverler için yeni bir 'kaçış durağı' olacağını şimdiden söyleyebiliriz bu salonların. Mekana gelecekler için ulaşım konusunda da bazı çalışmaları var Beykoz Kundura'nın. Evet, merkezlere biraz uzak olduğu doğru, ama özellikle tekneyle bir 'yarım boğaz turu' yaparak mekana ulaşmak da ritüelin bir parçası haline gelmiş durumda.

Ezcümle, Beykoz Kundura'nın haftalık etkinliklerini hasretle beklemek gerekmeyecek artık. 2019'dan itibaren yaz-kış uğranabilecek bir 'durak' kimliğine bürünecek mekan. Nefes almak iyice zorlaşmışken böyle fırsatları değerlendirmek gerek diye düşünüyoruz. **APM**

> **"*Beykoz Kundura'nın sınırları epeyce genişliyor...*"**

Fatih **ÖZGÜVEN**
fozguven57@gmail.com

Yazlığa **Film Götürmek**

Kıssadan hisse; yazlık yere film götürmeyin, kendinizi yormayın, seçimleriniz yüzünden gerilmeyin, üzülmeyin, çoktan keşfettiğim üzere seçimleriniz yüzünden eş dost sizi ***sevmez de nefret de etmez***. En iyi ihtimalle esnerler, filmleri oralara taşıdığınızla kalırsınız. Sinema sanatını da kendi haline bırakın, o kendi kendinin çaresine bakar.

E gelirken çantana da dört beş film atarsın herhalde, dedi arkadaşım. Biz hâlâ DVD seyreden kuşaktanız ve benim iyi bir 'film arşivi'ne sahip olduğum fikri de arkadaşlarımca elde bir sayıldığı için böyle bir ricanın tam adamına yapıldığından emindi. E, var bir şeyler de aslında.

Ricayı epeyce ciddiye aldım. Fakat bütün program yapıcılar gibi açık bavulun önünde elim çenemde kalakaldım bir yandan da. Ne götürmeli? Ne seyrederler?

Çoğu arkadaşım Sinematek'le değilse bile Sinema Günleri ile yetiştikleri için 'sanat filmleri'ne aşina olduklarını, hatta aslında bir sanat filmi seyircisi olduklarını düşünürler. Fakat kazın ayağı her zaman öyle olmadığı ve yazlıktaki arkadaşım da bunu bilecek kadar öngörü sahibi olduğu için "Bir iki tane de hafif bir şeyler kat araya," dedi.

Hmm bu daha da zor. Hafif şeyler ne? 'Üzerine hafif bir şey almak' ya da 'bavula hafif bir şeyler atmak' kadar belirsiz olan bu istek de kafamı karıştırmıştı doğrusu. Terazi burcu olduğumu, dolayısıyla seçim yapmanın benim için bir azap olduğunu da eklemeliyim.

Sonunda (kutularıyla birlikte!) şöyle bir liste oldu; "Somewhere" ve "The Bling Ring" (Sofia Coppola'yı ikimiz de seviyoruz diye) "Death Becomes Her" (herkesin de sevmesini beklediğiniz suçlu zevk) "The Beguiled" ilk çevrimi (Coppola sevgisi bir yana, Don Siegel'inki daha iyi olduğu için), Frankenheimer'in "The Manchurian Candidate"i (hafif bir şeyler), "The Grifters" (yükte hafif pahada ağır), "Charade" (benim hafiften anladığım), Cassavetes'in "The Opening Night"ı (saatli bomba), eski artistlerin abartılarına bakıp eğleniriz diye iki Bette Davis, en iyi Altman'lardan biri olan "The Long Goodbye" ve hafifliği şüpheli fakat okkalı tabir edilen bir şöhret edinmiş filmlerden "The Bridge On The River Kwai". Ve bir de... Manuel de Oliveira. Hem belamı aranmak hem de olur da 'hafifler' çok hafif sayılırsa diye. (Bu filmlerin Türkçe isimlerini yazmak kendi başına bir eğlence olduğu için yukarıki sıraya uyarak yazıyorum: "Başka Bir Yerde", "Pırıltılı Hayatlar", "Ölüm Kadına Yakışır", "Kadın Affetmez", "Casuslara Karşı", "Öldüren Şüphe", Casavettes oynamamış, "Uzun Veda" ve tabii "Kwai Köprüsü")

"The Bling Ring"

Meğerse "Somewhere", "Death Becomes Her", "The Manchurian Candidate", "The Grifters" zaten görülmüşler. (Fena da değillermiş aslında sinema seyircisi olarak.) "The Long Goodbye" da görülmüş, fakat tabii Chandler-Altman'a hepimiz hayranız ve 'tabii ki yeniden görürüz' denildi.

"The Beguiled"

İlk iki gece televizyon açılmadı bile. Yazlık yerlerde diğer başka meşgaleler ve tabii güneş-deniz önceliklidir.

Üçüncü gece, 10'a doğru "Charade" ile başlamayı denedim. Arkadaşım Audrey Hepburn'a benzemesiyle meşhur (sevgilisinin babası onu ilk gördüğünde oğluna "Nereden buldun bu Audrey Hepburn'a benzeyen kızı?" demiş diye geçer aile tarihinde), Stanley Donen'ın filmi de en hızlı ilerleyen, en stil casusluk komedilerinden olduğu için- dolayısıyla... Gelgelelim seçim tutmadı. Bana bile Hepburn fazla hazırcevap, Cary Grant fazlasıyla sahte güneş yanığı, kötü adamlar fazla karikatür geldi. Arkadaşlarla film seyretmek gerçek bir imtihandır. Neyin tıkırdadığını çoğu zaman onlar hatırlatır size. Ya da varlıklarıyla sizi bir 'vicdan muhasebesi'ne sürüklerler... 'Niye sevmişim, seviyorum, hâlâ seviyor muyum bu filmi? Ya da bana öyle oluyor. Audrey çok geçmeden uyuklamaya başladı. (Sevgilisi ise zaten çoktan uyumuştu- iki film hariç, hep ya da hemen uyuyacaktı ileriki gecelerde, bu da ayrı bir seyirci tipidir.) Karşılıklı iyi geceler dilendi. İlk gece tam bir fiyasko olmuştu.

Ertesi gece uzun uzun tartışmalardan sonra Manuel de Oliveira'nın "Angelica Denen Garip Vaka"sı (O Estranho Caso De Angélica) seçildi. "Charade"i hafif bulmalarından esinlenmiş olacağım. Seçimin tam bir fiyasko olduğunu hemen belirteyim. Fotoğrafçı oğlanı

"In Bruges"

> Hepburn fazla hazırcevap, Cary Grant fazlasıyla *sahte güneş yanığı*, kötü adamlar da fazla karikatür geldi.

"Angelica Denen Garip Vaka"

esrarengiz gülümsemesiyle büyüleyip hayatını değiştiren Angelica'nın hikayesi uzun esnemelerle karşılandı. Arkadaşlarımda beni en çok sarsan 'adam onbeş dakika hiç konuşmadan yürüyor' ya da 'yirmi dakika bakışacaklar mı şimdi' tezleridir. Hani sanat filmleriyle büyümüştünüz? Ben kahramanca seyrettim zaten sevdiğim bu garip ve hoş filmi. Audrey hemen yattı. Sevgilisi ise onu kızdırmayı göze alarak "Karpuz keseceğim, ister misin?" vb. bahaneleriyle filme şurasından burasından baktı. Bunu Oliveira'nın hanesine yazdımsa da büyük başarı sayılmaz. Gene de "Kız melek miymiş meğerse?" diye sordu ertesi gün.

Altıncı gece miydi, yedinci gece mi, "The Beguiled"a kalkıştık. Tam bir başarı ve ne derler, 'klasik Amerikan sinemasının zaferi' oldu diyeceğim. Coppola'nın nazik ve hafif buz tutmuş versiyonu yerine Clint Eastwoodlu kanlı canlı versiyonu görmek ikimize de iyi geldi. Buram buram Güney kokan bu versiyonda lezbiyenlik mi ararsınız, çocukla yetişkin arasında duygusal yakınlaşma mı? Sinemada görmüştüm vakti zamanında ve bütün sakıncalı sahneler kesilmişti tabii. İnternet aleminde denildiği gibi, 'hot'!

Bunun verdiği cesaretle ertesi gece "The Long Goodbye"a girdik. Fakat fazla cesaret iyi sonuç vermedi, DVD 'wrong region' çıktı- DVDseverlerin kabusu. (Bette Davis'ler de öyle, bu arada.) Cassavetes'e girecek gibi olduksa da John Casavettes - Gena Rowlands çitinin 'kendi evlilik nevrozlarını perdede hikayeye dönüştürmelerini çekemeyeceğimiz' gerekçesiyle vazgeçildi. Hem magazin biliyorlardı işte, hem de sinema, haklarını vermek lazım.

İki gece sonra "The Bridge On The River Kwai"yi ben pas geçtim. Yaz günü uzun savaş filmi??? Asla.

Ama "The Bling Ring"de karar kılındı. Üçümüz de post-post tüketim kuşağını ya da Y ya da Z kuşağını pek tanımamakla birlikte bir grup Hollywood veledinin meşhurların evlerine girip çıkmalarını, bir şeyler yürütmelerini ibretle değilse de, kendi kuşağımıza özgü 'kabahat onlarda değil ki, yaşadıkları ortamda' tadında, ama işin esprisini de anladığımızı belirten kıkırdamalar eşliğinde seyrettik. Sofia kızın 'genre' hakimiyetine de hayran kalarak. Hayır, "Bir Konuşabilse..."ye (Lost In Translation) takılıp kalmış Sofia Coppola seyircileri değildik. Filmin arada çay, telefon, tuvalet molası kaldırır hali de iyiydi doğrusu.

Yazlık ev mucizelerle doludur. Birtakım dizi DVD'leri, sevilen sanat filmleri arasında "In Bruges"e rastlamaz mıyım?? Son gece, artık başarının kesin olduğu duygusuyla filmi DVD oynatıcıya, ne derler, 'sürdüm'. Ve evet, kesin başarı. Bir ara, gözlerini ekrandan ayırmayan seyircilerden biri, "Ama ben bu filmi tam seviyor muyum, emin değilim" bile dedi. Tam bu işte. İyi film içimize başka seyredişlerde kılık değiştirecek bir kurt düşüren filmdir. Hafif kekre olmalı.

Kıssadan hisse; yazlık yere film götürmeyin, kendinizi yormayın, seçimleriniz yüzünden gerilmeyin, üzülmeyin, çoktan keşfettiğim üzere seçimleriniz yüzünden eş dost sizi sevmez de nefret de etmez. En iyi ihtimalle esnerler, filmleri oralara taşıdığınızla kalırsınız. Sinema sanatını da kendi haline bırakın, o kendi kendinin çaresine bakar. **APM**

"Charade"

MİTLERİ YIKAN “AYASTEFANOS” BELGESİ

Çekildi mi, çekilmedi mi, çekildiyse neden gösterilemedi, yoksa çekildi de kopyası mı kayıp oldu? *Fuat Uzkınay*’ın ilk Türk filmi kabul edilen *“Ayastefanos’taki Rus Abidesi’nin Yıkılışı”* yıllardır tartışmaların odağındaydı. *Doç. Dr. İ. Arda Odabaşı*’nın bulduğu belgeler filmle ilgili bu tür tartışmaları sonlandırıyor. Film çekilmiş ve gösterilmiş. Ama bu belgeler Osmanlı’nın abidenin çekimini bir Türkün çekmesi yönündeki ısrarının başarılı olmadığını da gösteriyor. Çünkü filmi Fuat Uzkınay ile birlikte *Mösyö Morda* çekmiş.

Olkan **ÖZYURT**
olkanozyurt@gmail.com

1990’ların ortası, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi’nde hocamız Esra Binyıldız’dan Türk Sineması Tarihi dersini alıyoruz. Esra Hoca, ilk derste Fuat Uzkınay’ın çektiği “Ayastefanos’taki Rus Abidesi’nin Yıkılışı” (yazı boyunca filmin adı “Ayastefanos” olarak anılacaktır) filminin Türk sinemasının ilk filmi olduğunu anlatıyor. Ama, meslek büyüğümüz sinema yazarı Burçak Evren’in bu filmle ilgili itirazını da dile getiriyor. Evren itirazında, “Ayastefanos” filminin çekilip çekilmediğinin bile belli olmadığından dem vurup, bu filmden önce Osmanlı tebasından Manaki Kardeşler’in çektiği belge filmlerden bahsediyordu. Manaki Kardeşler’in çektiği filmlerin ilk film sayılması gerektiğini savlıyordu.

O derste çok tartışmıştık bu konuyu. Yanlış hatırlamıyorsam sınav sorusu da bu konuyla ilgiliydi. Bizim o derste tartıştıklarımız, yıllar sonra Türk sinemasının 100. yılının kutlandığı 2014’te kamuoyu önünde cereyan etti. Bu tartışma üzerine filmler çekildi, makaleler yazıldı, hatta Manaki Kardeşler’in çektiği filmler Türkiye’de festivallerde gösterildi. Yani sinemamızın 100. yılında, Burçak Evren’in yıllar önceki sinemamızın başlangıcına yönelik itirazı ses getirmişti...

Fakat dört yıl sonra durum değişti. Ortaya çıkan iki belge “Ayastefanos” filminin çekildiğini kanıtlıyor. Böylece sinemamızın başlangıcıyla ilgili tartışmada yeni bir aşamaya geçilmiş oluyor.

Önce filmle ilgili bir hatırlatma yapayım... 1914’te Osmanlı İmparatorluğu 1. Dünya Savaşı’na girmiş, milliyetçi bir siyasi ortamda bir hezimetin simgesi olan

FUAT UZKINAY

"Işığın simyacısıdır Georges Méliès."
Charles Chaplin

Yeşilköy'deki Ayastefanos anıtı yıkılmak istenmiş, bu yıkımın da bir yabancı yerine, dönemin siyasi ve toplumsal şartları göz önüne alınarak bir Türk tarafından kameraya alınması uygun görülmüştü. O sırada orduda yedek subay olan Fuat Uzkınay, sinemaya olan ilgisi nedeniyle filmi çekecek isim olarak belirlenmişti. Uzkınay, anılarında filmin çekildiğini anlatıyordu. Ama ortada film yoktu. İddialar da şu yöndeydi. O güne kadar film çekme tecrübesi olmayan Uzkınay, ya filmi çekememiş ya da çekilen film daha sonra kaybolmuştu. Filmin kaybolma ihtimali yüksekti ama şimdiye kadar filmi izleyen kimseye rastlanmaması, Uzkınay'ın filmin akıbetiyle ilgili sessizliği, hep Uzkınay'ın filmi çekmeye çalıştığı ama çekemediği şeklinde yorumlandı...

Bu filmin 'ilk' olarak kabul edilmesi aslında Rakım Çalapala ile Nurullah Tilgen'in çalışmalarına dayandırılıyordu. Çalapala'nın "Türkiye'de Filmcilik" kitabında (yayımının 1948 olduğu tahmin ediliyor) Fuat Uzkınay'ın ilk Türk yönetmen, Tilgen'in ise "Yıldız" dergisinde 1950'lerde yayımlanan "Türk Filmciliği Dünden Bugüne" başlıklı yazı dizisinde "Ayastefanos"un ilk film olduğu anlatılıyor. Çalapala nasıl tespit etmişti peki bu ilki, kendisiyle yapılan bir söyleşisinden alıntı: "Türk sineması tarihini yazmaya karar verdiğim zaman Fuat Uzkınay ile görüştüm. Bu film hakkında tüm bilgileri kendisi verdi. Fakat filmle ilgili hiçbir belge göstermedi. (...) Filmi görmediğim gibi gören bir kişiye rastlamadım. Fakat filmin hiç çekilmediği düşüncesine katılmıyorum. Fuat Bey yalan söyleyecek bir adam değildi."

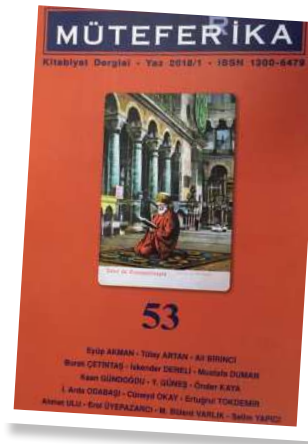
Bu anlatı üzerine kurulan ilk film tartışması yıllarca sürerken arşivleri araştırmak, yeni bilgi belgelerle meseleyi ele almak hep atlanıyordu. İşte Doç. Dr. İ. Arda Odabaşı o hep atlanılan şeyi yaptı. Araştırma yapmak ve belge bulmak...

Doç. Dr. Odabaşı, "Müteferrika" dergisinin Yaz 2018 sayısında "Ayastefanos Filmi Hakkında Yeni Bilgiler Ve Sinema Haberleri Gazetesi" başlıklı bir yazı yazdı. Yazıyla birlikte yeni bulunan bir belge yayımladı. Bu tartışmalarda gündeme gelmeyen bir başka belgeyi de hatırlattı. Bu belgeler "Ayastefanos" filminin başarıyla çekildiğini ve İstanbul'daki sinemalarda gösterildiğini kanıtlarken filmin çekilip çekilmediğine, gösterilip gösterilmediğine dair tartışmaları sonlandırıyor ve bir miti yıkıyor. Ama bu iki belge aynı zamanda Osmanlı'nın, abidenin çekimini bir Türkün çekmesi yönündeki ısrarının başarılı olmadığını da gösteriyor. Çünkü yeni belge, filmi Fuat Uzkınay'la Mösyo Mordo'nun birlikte çektiklerini ortaya koyuyor.

Belgelere gelirsek... İlk belge, adı bilinen fakat bugüne kadar hiçbir sayısına ulaşılamayan "Sinema Haberleri" gazetesinin bir nüshası. Doç. Dr. Odabaşı'nın tespitlediğine göre gazete, Fuat Uzkınay'ın da ortağı olduğu Osmanlı'da Türklerin açtığı ilk sinema salonlarından Ali Efendi Sineması'nın tanıtım bülteni işlevi görüyor. Gazetenin 9 Aralık 1914 tarihli tek yapraklı nüshasında ("Ayestefanos" filminin 14 Kasım'da çekildiği biliniyor) şöyle yazıyor: "İslamiyet düşmanı devletlere karşı cihat ilanını tebcilen Fatih Camii-i Şerifi havalisinde tertip edilen tezahürat-ı milliyenin birçok sahafatı ile Ayastefanos civarında Moskoflar tarafından vaktiyle dikilmiş olan hekkel-i melunun tahribine müteallik birçok menazır (Ali Efendi Sineması) şeriki Ali Fuat Bey ve Mösyö Mordo tarafından pek büyük fedakarlık ihtiyariyle şeritlere alınmış ve icra kılınan ameliyat muvaffakiyetle neticelendirilmiş. Devopman edilmek üzere Budapeşte'ye gönderilen mezkur şeritlerin birkaç güne kadar şehrimize vürut ve ilk defa Ali Efendi Sineması'nda gösterileceği muhterem ve kadirşinas halkımıza tebşir olunur."

İlk defa gün yüzüne çıkarılan bu belge bize filmin başarıyla çekildiğini, yıkanmak için Budapeşte'ye gönderildiğini ve çekimlerin de Fuat Uzkınay ile birlikte Mösyö Mordo tarafından yapıldığını gösteriyor. Mösyö Mordo kim derseniz, Viyana'da bulunan, anıtın yıkımını çekmesi için anlaşılan Sacha Messter Gesellschaft adlı şirketin çekimleri organize etmesi için İstanbul'a gönderdiği uzmanı. Mösyö Mordo kimi kayıtlarda, Fuat Uzkınay'a (o güne kadar kamera kullanmayı bilmiyor) anıtın yıkılmasına saatler kala kamerayı kullanmayı öğreten kişi olarak geçiyor.

İkinci belgeyse daha önce ortaya çıkan yine Doç. Dr. Odabaşı'nın 2017'de yayımlanan "Milli Sinema" kitabında yer alan bir belge. "Ayastefanos" filminin gösterimiyle ilgili, dönemin önemli gazeteleri "İkdam" (25 Aralık 1914) ve "Tasfir-i Efkar"daki (26 Aralık 1914) filmin gösterim ilanları. İlanlarda "Sirkeci'de Ali Efendi Sineması bugünden itibaren 'Moskof Heykelinin Tahribi' ve 'Cihad-ı Ekber İlanı Mitingi' manzaraları ile 'Harb-i Umumi' şeritleri ve zengin tazarruat programı göstermektedir" yazıyor.

Doç. Dr. Odabaşı, iki belgeyle bir tartışmayı sonlandırdı. Bakalım bundan sonra "Ayastefanos" tartışması nasıl yürüyecek, izleyip göreceğiz? **APM**

> **"'İlk' efsanesi, Rakım Çalapala ile Nurullah Tilgen'in çalışmalarına dayandırılıyordu..."**

Hakan **BIÇAKCI**
bicakcihakan@gmail.com

Üç Ayrı Türde 'Zamanda Yolculuk'

Bu sayfadaki filmlerin odağında zamanda yolculuk var ancak bu yazının odağı film türleri. Her şeyin ***ortaya karışık*** olduğu günümüzde türler de birbirinin içinde erimiş gibi görünse de türlerin kökleri yerli yerinde aslında. ***Doğaüstü*** bir unsur olan zaman yolculuğu, rasyonel zihnimizle çelişen bir ***fenomen***. Aşağıdaki üç filmse, bu fenomenle kurduğumuz ilişki açısından farklılaşıyor.

Geleceğe Dönüş (***Back To The Future, Robert Zemeckis, 1985***)
Bugün Aslında Döndü (Groundhog Day, Harold Ramis, 1993)
Paris'te Gece Yarısı (***Midnight In Paris, Woody Allen, 2011***)

GELECEĞE DÖNÜŞ

DSeksenli yılların tipik Amerikalı lise öğrencisi Marty McFly, hafiften kafayı sıyırmış mucit dostu Doktor Brown tarafından bir yanlışlık sonucu 30 yıl öncesine yollanır. Plütonyum destekli, zamanda yolculuk yapabilen DeLorean model otomobil aracılığıyla 1955 yılına gider. İlk şoku atlattıktan sonra orada müstakbel anne babasının tanışmalarını ve birbirlerine âşık olmalarını sağlamaya çalışır. Geçmişteki bu düzenleme, kendi geleceği açısından varoluşsal öneme sahiptir kuşkusuz. Bunu başarıp kendi zamanına, yani geleceğe ve oradaki evine dönebilmektir Marty'nin amacı.

"Geleceğe Dönüş"teki zaman yolculuğu bilişsel olarak doğrulanmıştır. Dolayısıyla filmin türü bilimkurgudur. Bilimkurgularda gördüğümüz 'gerçek-gibileştirme' gayreti burada da mevcuttur. Zaman makinesine dönüştürülmüş otomobilin, 'çılgın bilim adamı'nın, kabloların, tüplerin, rakamların, düğmelerin, ateşleme sistemlerinin, saat devrelerinin, çoklu ünitelerin, enerji reaktörlerinin mevcudiyeti, olan biteni adım adım akla uygun hale getirir. Doğaüstü olan, teknik ayrıntıların desteğiyle kabul edilebilir olanın sınırlarına çekilir. Böylece fantastik alandan bilimkurgunun alanına geçeriz. "Dr. Jekyll Ve Mr. Hyde"daki iksir, "Sinek"teki (The Fly) teleport cihazı, "Örümcek-Adam"daki (Spider-Man) böcek ısırığı ile aynı amaca hizmet eder dört tekerlekli zaman makinesi. İmkansız olanın nasıl olup da gerçekleştiğini kabul etmemize yarar. Zaten bu kabul duygusu, bilimkurgunun fantastik anlatıdan ayrıldığı noktadır. Ünlü bilimkurgu yazarı Stanislaw Lem'in de söylemiş olduğu gibi, "Bilimkurguda açıklanamaz mucizeler yoktur."

BUGÜN ASLINDA DÜNDÜ

"Bugün Aslında Dündü"de ise açıklanamaz bir mucize olur. Gayet sevimsiz bir mucize. Kendi halindeki hava durumu sunucusu Phil, iş seyahati için gittiği otelde beklenmedik bir biçimde her sabah aynı güne uyanmaya başlar. Mecazi olarak değil, gerçek anlamda aynı güne. Sabahın altısında radyoda çalan I Got You Babe şarkısı eşliğinde. Şarkının ardından iki geveze DJ her seferinde aynı boş konuşmayı tekrarlayıp o gün günlerden, Kuzey Amerika'da kutlanan manasız bir gün olan, Groundhog Day olduğunu anons ederler.

Phil, çiğ süt emmiş bir insanoğlu olarak önce bu durumun nimetlerinden yararlanmaya bakar, geleceği bilmenin avantajlarını kullanır ancak bir süre sonra klostrofobi yüklü bir zaman döngüsünde takılıp kalmak onu tüketmeye başlar. İçine düştüğü boğucu tekerrür çarkından kurtulmak ister ama bunun için ne yapması gerektiği hakkında hiçbir fikri yoktur.

Buradaki mini zaman yolculuğunun "Geleceğe Dönüş"teki gibi bilimsel dayanağı yoktur. "Bugün Aslında Dündü", doğaüstü duruma açıklık getirmeyen tüm eserler gibi fantastiktir. Franz Kafka'nın, Gregor Samsa'nın dönüşümün nedenini açıklamayışı gibi tekinsiz bir durum vardır karşımızda.

Gotik anlatıların ve masalların aksine fantastik türde mantık dışı malzeme değişim içindedir. Spekülatif katılım ve zeka oyunu merkezdedir. Gotikte olduğu gibi korkuya düşünmeksizin teslim olunmaz. Fantastik, gördüğümüzün aslında o olmadığını iddia eder ve bu yönüyle sosyopolitik imalara en açık türdür. Fantastik anlatıda şaşıran hem izleyici hem de kahramandır. Bu konu üzerine önemli bir teoriye göre "Alice Harikalar Diyarında"daki 'Alice'in şaşkınlığı' detayı anlatıyı masaldan fantastiğe taşır.

Tüm fantastik anlatılar için üç tip mekan vardır. Birincisi, içine büyülü şeylerin girdiği gündelik, sıradan dünya. İkincisi, büyülü ve bağımsız bir ikincil alternatif hikaye dünyası. Üçüncüsü de gündelik dünyamızda başlayıp

"Geleceğe Dönüş"

"Bugün Aslında Dündü"

> ‘Dr. Jekyll Ve Mr. Hyde’daki *iksir* ile aynı amaca hizmet eder dört tekerlekli zaman makinesi.

“Paris’te Gece Yarısı”

ana karakterin sihirli, fantastik bir mekanla karşılaştığı, sıradan dünyamızla ikincil dünyanın birleşiminden oluşan bir alan. “Bugün Aslında Döndü” ilk kategoriye girer. Her şeyin sıradan olduğu bir dünyaya tek bir doğaüstü unsur katılır: Ana karakteri pençesine alan, onu dehşete düşüren bir unsur.

PARİS’TE GECE YARISI

“Paris’te Gece Yarısı”nın ana karakteri ise sıradan dünyanın içinde dehşete düşürücü değil, hayranlık uyandırıcı bir doğaüstü unsur keşfeder. Nostalji düşkünü bir senarist olan ve ilk romanıyla uğraşan hayalperest Gil, fena halde gerçekçi nişanlısının ailesiyle gittiği Paris seyahatinde, gece yarısından sonra kendini gizemli bir şekilde 1920’lerin Paris’inde bulur. Ve şehrin altın çağının derinliklerine yaklaştıkça nişanlısından uzaklaşır.

Anlatının merkezinde yine bir karakterin zaman yolculuğu vardır ancak bu seferki doğaüstü tema, ferah bir anlatımla ilerler. Bu ferahlık da bizi fantastik türden uzaklaştırıp büyülü gerçekliğe yakınlaştırır. Filmin hemen başında “Bu şehri 1920’lerde hayal etsene,” diyen Gil’in hayali gerçek olur. Yoldan geçerken kendisini alan eski model bir otomobil onu bu döneme götürür. Orada Hemingway, Fitzgerald, Picasso, Dali, Buñuel gibi isimlerle sohbet eder Gil. Biraz karikatürleştirilmiş bu sanat dehalarından ilham alır.

“Paris’te Gece Yarısı”nda olağanüstü durumun bilimsel bir dayanağı yoktur. Ayrıca bu olağanüstü durum gerginlik yaratarak açıklanmayı beklemez. Masalsı bir yaklaşımla hikayeye kabul edilir. Kurtadam anlatılarındaki dolunay çıkması kadar masalsı bir açıklamadır gece yarısı ortaya çıkan eski otomobil. Ve gerçeklikten sapınca başa gelenler, sorgulanmak yerine tadının çıkarılmasını talep etmektedir. Fantastiğin etkisini artırıp anlatıyı güçlendiren sorgulama safhası, spekülatif durumlar, büyülü gerçekçi veya gotik anlatıların tadını kaçırır.

İki türü yan yana koyarsak, fantastikte doğaüstünün varlığı sorunlu, problem yaratan bir koddur. Özellikle üzerinde durulan doğaüstünün varlığı izleyiciyi rahatsız eder. Ana karakter kararsızlığa ve endişeye sürüklenir. İzleyici mantıklı açıklamalar ve mantık dışı ihtimaller arasında kalır. Büyülü gerçeklikte ise doğaüstünün varlığı olduğu gibi kabul edilir. Gerçek ve olağanüstü eşit kodlardır. Aralarında hiyerarşi yoktur. “Bunlar gerçekten oluyor mu” gerilimi yaşanmaz. Karşımızda bunu sorgulatmayan, büyülü bir atmosfer vardır.

“Paris’te Gece Yarısı”ndaki zaman yolculuğunun mevzuyu bilimsel olarak destekleyecek ve kafa konforumuzu sağlayacak herhangi bir aracı olmadığı için filmi bilimkurgu olarak göremeyiz. Gil, yaşadıkları karşısında Phil (“Bugün Aslında Döndü”nün kahramanı) gibi dehşete düşüp olayı çözme mücadelesine girmek yerine başına gelenlerin keyfini sürdüğü, yani işin içinde ‘Alice’in şaşkınlığı’ olmadığı için de anlatı fantastik değil, büyülü gerçekçidir. **APM**

“Dünyada #MeToo devrimi yaşanırken, ülkem Polonya'daki kadınlar hâlâ basit haklar için mücadele etmek zorundalar, örneğin kürtaj hakkı.”
Malgorzata Szumowska

İKİYÜZLÜ HALİMİZ İÇ ACITIYOR

Berlin Film Festivali'nde Jüri Büyük Ödülü alan *“Yüz”*'ün (Twarz) yönetmeni *Malgorzata Szumowska*, başkarakteri Jacek ve onu dışlayan çevresi hakkında konuşurken, günümüzün ikiyüzlü insanına da *iki çift laf etmeden* duramıyor!

Esin ***KÜÇÜKTEPEPINAR***
esin.sinema@gmail.com

Yemyeşil, masalımsı güzellikteki bir kasabanın metal dinleyen, seven, sevişen yakışıklı genci, İsa heykelinin yapımında çalışırken kaza geçiriyor ve geçirdiği yüz nakli operasyonu sonucunda hayatı değişiyor. “Yüz” (Twarz), bu değişimi trajikomik bir bakışı esirgemeden eleştiriyor. “Toplum olarak küçük bir değişime dahi verdiğimiz tepkileri, ikiyüzlülüğümüzden korkularımıza uzanan muhtelif davranış biçimlerimizi göstermek istedik, masalımsı bir anlatım olsun istedik” diyor Polonyalı yönetmen Malgorzata Szumowska. “Yüz” ile bu yıl Berlin Film Festivali'nde Jüri Büyük Ödülü alan yönetmen, zaten Berlinale'nin gediklisi. “Beden” (Cialo) filmiyle de ‘en iyi yönetmen' ödülü kazanmıştı. Berlin'de bir yuvarlak masa sohbetinde buluşuyoruz, Katolik inancının baskısı, kabalık ve güç ilişkisi, yabancı düşmanlığı derken mevzu uzuyor.

“Yüz”, bir kaza sonucu yüzünü kaybeden ve ameliyatla şekillenen yeni yüzüne alışamayanlar tarafından dışlanan Jacek adlı bir genç adamın varoluş açmazlarını anlatıyor. Nasıl oluştu Jacek karakteri?

Hepimizden bir parça olduğunu düşünüyorum onda. Hepimizde bir mutlu ve özgür olma hevesi vardır ve bunu sevgiyle başarmak gibi hoş ideallerle süsleriz. Sonuçta Jacek değişmiyor, değişen sadece yüzü yani görünümü. Yani aynı kişi ama erafındakiler değişen yüzü nedeniyle onu yadırgıyorlar. Bu da onu dışlamalarına neden oluyor. Oysa ki Jacek birilerinin oğlu, sevgilisi veya arkadaşı. Bu da onu trajikomik olayların kahramanı yapıyor. Ne de olsa içi aynı, dışı farklı. Gelgelelim özü suretten ayıramıyor insanlar ve onu çeşitli şekillerde dışlıyorlar. Bir nevi masal kahramanı da

diyebiliriz bu bakışla, çünkü masallarda ülkesinden kovulan mutlu prensler gibi, sudan bir nedenle günah keçisi ilan ediliyor, bir yabancı gibi kendi kasabasından, masalından, cennetinden kovuluyor.

Annesi bile yadırgıyor değişen yüzünü...
İnançlarımız veya hayatı devam ettirmek istediğimiz prensiplerimiz diyelim, bizi bir garanti halesiyle çevreliyor. Bunu savunma mekanizması olarak kullanıyorlar. İnsanlar bilmedikleri, tanımadıkları şeylerden korkuyorlar. Ve korku çok yorucu, yıkıcı bir şey! Bu da bazen en sevdiğiniz insandaki değişikliği dahi hazmedememenize ve hatta şeytani bulmanıza yol açıyor maalesef. Polonya kırsalında hayat biraz serttir, toprak insanı toleranssız olur. Filmin geçtiği yerler dağlık bir bölge olmamasına rağmen yemyeşil ve huzurlu güzellikleriyle çelişen bir dogmatik ruh barındırıyor, bu yüzden seçtim. Ama tabii ki her şeyin başı kara mizah, eleştirinin ancak mizahla güzelleşebileceğini düşünüyorum.

Film, kimlik ile imaj meselesinin karmaşık ilişkisine el atıyor, neden kolayca birbirine karıştırıyoruz sizce?
Kolaycı bir anlayışın hakim olduğu bir çağdayız da ondan! Birisini anlamak için baştan aşağıya süzüyoruz veya bir bakış atıyoruz ve onaylamıyorsak başımızı çeviriyoruz. Karşımızdakini anlamak, dinlemek, paylaşmak adeta kutsal ve yüce değerler haline geldi, adeta bu dünyada olmayan ulvi şeyler. İmaj uzun süredir meselemiz oldu aslında. Görüntüye bakarak kişilik analizi yapıyoruz.

Bunu da tüketim toplumu olmanın yan etkilerine bağlamak mümkün değil mi?
Maalesef öyle; tüketim toplumunda dikkatimizi sahip olmayı istediğimiz maldan başka bir şeye vermiyoruz. Statü sembolü olarak giyilen markalar, gezindiğimiz mekanlar bizi tanımlamaya başlıyor. Bunlar basit çıkarımlar gibi gelebilir ama olayın aslı bu kadar maalesef. Kapitalizmin Polonya'ya dönüşü kısa süre önce gerçekleşti, henüz 29 yıl olmuş, müthiş bir açlık yaşanıyor hâlâ. Umarım sakinleşeceğiz.

Her şey tatmin olamama üzerine kuruluyken tüketim çılgınlığının durulması mümkün mü sizce?
Tabii ki mutluluk anlayışı yeniden tanımlandığı için bu işin sonu yok, estetik kaygılar da öylesine ulaşılamaz seviyelere çekildi ki kendinden memnun olmak mümkü değil gibi. Jacek misali metal dinleyerek, severek, sevişerek, emeğiyle var olan bir mutluluk anlayışı itinayla yok edildi. Nezaketin zayıflık, kabalığın güç olarak kabul edildiği çarpık anlayışı reddetmemiz gerekiyor.

Filmlerinizde memleketiniz Polonya üzerinden insanlık namına eleştiriler yapıyorsunuz, beden-ruh algısını sorguluyorsunuz, bu film nasıl ortaya çıktı?
Polonya dışında da yaşadığım için memlekete tarafsız ve taze bir bakışla yaklaşabiliyorum. Her dönüşümde dikkatimi çeken, Batı aleminin kalanından farklı olan bir özellik karşıma çıkıyor. Polonya gerçekten özel, kendine has bir ülke. Bunları incelemek ve değişimleri yansıtmak çok ilgimi çekiyor. Aslında filmin öyküsü iki ayrı gerçek olayla başladı. Birisi bizim meşhur devasa İsa heykelimiz, Polonya'nın batısında Swiebodzin'de inşa edildi. Diğeri yüz ameliyatı. Görüntü yönetmenimiz de olan Michal Englert ile birlikte yazdık senaryoyu. Bunları birleştirerek bir zemin hazırladık ve Jacek karakterini oluşturduk. Jacek mutlu mesut yaşarken İsa heykelinin yapımında çalışmaya başlıyor ve geçirdiği kazayla hayatı değişiyor.

Jacek karakteri bizden birisi gibi ama bir yanıyla da doğaüstü halleri var, neredeyse İsa misali dışlanıyor, acılara boğuluyor. Bu nasıl oluştu?
Çok iyi anlıyorum Jacek'i. Yazarken su gibi aktı zaten, çok hissederek yazdık. Yaşam enerjisiyle dolu, endişeleri, neşesi ve saflığıyla benim için çok önemli. Etrafındaki bozulmuşluklara ve çarpık algılara rağmen var olmanın yollarını arıyor. Yalnız bırakılmışlığına, terk edilmişliğine rağmen direniyor. Bu da onu romantik bir kahraman kategorisine sokuyor bence. Her şeye rağmen var olabilmesi bence özgürlüğün kendisi.

Film bir noktada Jacek'in öyküsü olmaktan çıkıyor ve onun geçirdiği değişime tepki verenleri anlatıyor değil mi?
Aslında Jacek'i değil, daha çok tepkileri göstermek ve toplumsal çalkantıların özüne inmek istedik. Yani film aslında tepkilerimiz üzerine kafa yormak istiyor. Jacek burada olayları ateşleyen bir kıvılcım. Küçücük bir değişime karşı verdiğimiz tepkileri mercek altına almak ve ikiyüzlülüğümüzden korkularımıza uzanan davranış labirentine girmek istedik. Şu an Polonya'nın içinde bulunduğu karmaşanın ta kendisi aslında. Keskin Katolik bakışı ve ulusalcı anlayış maalesef 'diğerini' yaratıyor, yabancı düşmanlığını körüklüyor. İkiyüzlü halimiz iç acıtıyor.

Bu sadece Polonya'nın değil dünyanın sorunu sanki, çoğu ülkede adeta bir Ortaçağ anlayışına dönüş yaşanıyor. Ekonomik kriz bilakis yine sağ politikacıların işine yarıyor, çünkü yabancı düşmanlığını da köpürtüyor değil mi?
Elbette, sadece ABD ve Avrupa'ya bakmak dahi durumun kötülüğünü görmek adına yeterli. Ekonomik kriz, zaten meşhur 'zengini daha zengin fakiri daha fakir' yapan sürecin özeti. Sofrasından ekmeği azalan kişi hemen mültecileri suçluyor, oysa ki sorunun kaynağı çok derinde. Bir arada mağduruz, bütün mesele bu. Kafamız karıştırıldığı için net göremiyoruz. Görüntü çalışmasında da bunu öne çıkardık, bozulan algımızı göstermek adına. **APM**

"YÜZ", 24 AĞUSTOS'TA SİNEMALARDA

"Bilimkurgunun Cecil B. DeMille'i olmak istiyorum." **Steven Spielberg**

Hannah John-*Kamen*

Spice Girls şarkılarından uyarlanan *"Viva Forever"* oyunuyla tanınan, sonrasında televizyondaki işleriyle kendini parlatan Hannah John-Kamen, Spielberg'ün *"Başlat"*ının (Ready Player One) kadrosuna girince önüne geçilemez bir yükselişe girdi. Şimdi de onu *"Ant-Man Ve Wasp"* (Ant-Man And The Wasp) şöhretleri arasında görüyoruz.

Fırat *ATAÇ*
firat_atac@hotmail.com

Herkesin çocukluk hayalleri farklıdır. En klişe örnek olan astronotluk, genelde ebeveynler tarafından doktor ya da mühendisliğe yönlendirilse de hayallerinin peşinde koşanlarındır hayat. "Gençlik Başımda Duman", bu hayallerin getirisinin oyunculuk olduğu durumlarla ilgilendi ancak bugüne kadar daha spesifik bir hayal görmemişti. Kim en büyük dileğinin 'bilimkurgu/fantastik sinema türünde aranan bir oyuncu olmak' olduğunu söyler ki? Hannah John-Kamen o kişi işte. Neyse ki sevdiği türün alt dallarına inmeye tenezzül etmemiş. Seçenekleri azalabilirdi.

Nijeryalı adli psikolog babası ve Norveçli eski manken annesinin genlerini ardına katarak hayata başlayan John-Kamen, 1989 İngiltere doğumlu. Temel eğitiminden sonra derhal yolunu çizip iki farklı okulda tiyatro, diksiyon ve dans bölümleri bitirdi. Profesyonel kariyerinin ilk adımı "Dark Souls" adlı video oyununda seslendirme yapmak oldu. Bu esnada dizi oyunculuğuna da küçük rollerle adım atan aktris, "Misfits" (2011), "Whitechapel" (2012) ve "The Hour" (2012) gibi projelerde göründü. Sırada büyük bir fiyaskoyla sonuçlanan ama John-Kamen özelinde sıçrama tahtasına dönüşecek bir müzikal vardı.

Spice Girls'ün şarkılarından uyarlanan "Viva Forever" oyununda ana karaktere hayat verdi. Tiyatro eleştirmenleri tarafından yerden yere vurulması yetmezmiş gibi seyirci nezdinde de ilgi görmeyen oyun, The Daily Mirror'da kendisi hakkında yazılan "Hem piyano çalan hem bale, salsa ve caz-dans sergileyen bu kadına yazık değil mi?" cümleleriyle kısa günün kârı olarak kalıyordu.

"Black Mirror" tarihine bakıldığında bir oyuncunun birden fazla bölümde rol aldığına pek rastlanmaz. Hannah John-Kamen, "Fifteen Million Merits" bölümünde iyi bir etki bırakmış olacak ki "Playtest" için bir kez daha projeye dahil edildi. Hayalindeki fantastik kahraman olma konusunda attığı bu büyük adım kendisini "Killjoys" dizisinde bulmasıyla nihayete erdi. "Her zaman uzayda olmak istedim. Uzaydaki sert ve güçlü kadın olmak..." cümlesini "Killjoys"a yansıtmak için dans geçmişini kullandı. Amiyane tabirle kelle avcısını oynayacağı Dutch rolü için aldığı dövüş sanatları dersleri onu hiç zorlamadı.

Kendisine gelen teklifler artarken "Killjoys"un baki kalması ve günümüze kadar devam etmesinin sırrını, ana kadronun arasında süregelen kardeş ilişkisine bağlıyor. "Sette kendimi o kadar rahat ve güvende hissediyorum ki. Rol arkadaşlarım Luke Macfarlane ve Aaron Ashmore'la devam ettikçe 'Killjoys' sonsuza kadar sürebilir" demesi, özellikle dizinin hayranları için iyi bir haber.

2015 yılı içerisinde "Star Wars: Güç Uyanıyor"da (Star Wars: The Force Awakens) First Order askeri, "Game Of Thrones"un iki bölümünde Ornela olarak prestijli projelerde görünen John-Kamen, aynı dönemde Amblin Stüdyoları'ndan gelen bir telefonla deyim yerindeyse 'aklını yitirdi.' Spielberg'ün eski usul eğlenceli günlerine döndüğü "Başlat"taki (Ready Player One) F'Nale Zandor rolü için kendisini düşündüğünü duymak sadece kariyeri için değil, iki aşamalı fan tarafını da doyurmak için büyük bir fırsattı.

Peki neydi bu iki aşama? Birincisi Ernest Cline'ın 2011 tarihli aynı adlı kitabına duyduğu büyük hayranlık, ikincisi ise tabii ki Spielberg faktörü. "O bir efsane. Ben onun sihriyle büyüdüm. Benim için bir oyuncunun yaşayabileceği en yüksek haz onun setinde olmak ve 'Action!' dediğini duymak" diyor Spielberg için. Ben de tam bu anda devreye girip şunu söylemek istiyorum: "Hayranı olduğun kitap, taptığın yönetmen, en sevdiğin tür ve tam istediğin gibi bir karakter... Bu kadarı da fazla!"

John-Kamen, filmin ağırlıklı olarak sanal dünyada geçen hikayesinin gerçek dünyayla sayılı bağlantılarından

"BLACK MIRROR" TARİHİNE BAKILDIĞINDA BİR OYUNCUNUN BİRDEN FAZLA BÖLÜMDE ROL ALDIĞINA PEK RASTLANMAZ...

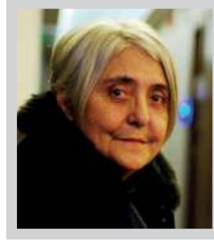

> Avengers'ın bir sonraki bölümü ya da Ant-Man'in bir sonraki macerası... **Telefon numaram** kendilerinde var, çağırırlarsa gelirim.

Zandor'un kötü bir karakter olduğuna katılmıyor. "O, kendi işini iyi yapmaya çalışan sadık bir profesyonel ve patronu ona ne kadar kızsa da işinde başarılı" diyor karakteri için. Kötü ya da iyi olarak net çizgilerle ayrılmış karakterleri oynamaktansa arada kalmış karakterleri oynamaktan zevk alıyor. Bunun en yakın tarihli örneğini ise geçtiğimiz ay vizyona giren "Ant-Man Ve Wasp"ta (Ant-Man And The Wasp) görüyoruz.

Marvel çizgi romanlarında ilk olarak 1987'de ortaya çıkan Ghost'un film için erkekten kadına çevrilmesi onu çok mutlu etmiş: "Çok gerilerde kalmış bir dönemden bahsediyoruz. Artık modern bir dünyadayız ve bu gibi değişikliklerin yapılması oldukça heyecanlandırıcı. Karakterleri özgür bırakmalıyız." Derdini iyi adam-kötü adam kapışmasına hapsetmektense kendi küçük dünyasını yaratan "Ant-Man"de, çektiği acıları gerekirse acı çektirerek yok etmeye çalışan Ghost'un içindeki iyiliği keşfetmesi kuvvetle muhtemel. Hannah John-Kamen'ın karakterinin geleceği hakkında ise en ufak bir fikri yok. "Avengers'ın bir sonraki bölümü ya da 'Ant-Man'in bir sonraki macerası... Telefon numaram kendilerinde var, çağırırlarsa gelirim" noktasında şu anlık. Bakalım John-Kamen'in bundan sonraki kariyeri nasıl şekillenecek? "Star Wars"ta uzay gemisine ilk defa bindikten sonra "Killjoys"da ona sahip olması ne kadar hızlı geliştiyse, görece daha ağır rollerinde de ışık hızını tutturmuş durumda. Spesifik hayaline kavuşmana az kaldı, iyi yoldasın Hannah! **APM**

"ANT-MAN VE WASP", SİNEMALARDA

Sevin *OKAY*
sevino@gmail.com

Ait Olduğunuz **Yer**

John Hurt çileli insanları oynadığı mükemmellikle zalimleri de oynardı. Unutulmaz filmi "Fil Adam"ın yönetmeni ***David Lynch*** onun ölümünden sonra şöyle demişti: "Dünyanın en iyi aktörüydü, o kadar!"

1960'lardan başlayarak uzun süre John Hurt'ün oyunculuğu konusunda "Fil Adam"ın müşkülpesent yönetmeni David Lynch'in tanımını benimsedim. Lynch, oyuncusu ölünce şöyle demişti: "Dünyanın en iyi aktörüydü, o kadar!" Doğrusu bugün de, onun yanına dört-beş kişi daha eklemiş olmakla birlikte, fikrim pek değişmedi. Üstelik çoğu filminde zalimleri oynadığı, kısacık rolleri üstlenmekte de hiçbir sakınca görmediği halde. Hurt sihri, süre tanımaz.

1960'lı yılların en iyi oyuncularındandı. Onların çoğu gibi (özellikle İngiliz olanlar), kibar bir tabirle 'akşamcı' sayılıyordu. Özel hayatı genelde sorunluydu. Aşktan yana da bahtı pek açık sayılmaz. Onu çocukken, çok gençken görmek olsa olsa sahnedeki yıllarına rastlayan İngilizlere nasip olmuştur. Yıpranmış, aşınmış yüzüyle, olur a, belki de hiç genç görünmemiştir, bilemiyorum. "1984" filminin kapak olduğu bir dergi hatırlıyorum ama. Film Review olsa gerek. O eşsiz yüzünde John Hurt imzalı bir ifadeyle, George Orwell'in kurban / kahramanı Smith olarak bakıyordu bize.

Tanışıklığımız 1960'lı yıllara uzanıyor. 1962'de "The Wild And The Willing"le hem sahneye çıkmış, hem de perdeye adım atmıştı. Oysa aslında resim eğitimi görmüştü. Annesi ve rahip babası, oyunculuğa sağlam bir meslek gözüyle bakmıyorlardı, bari resim öğretmeni olsun dediler. Neyse ki Kraliyet Dramatik Sanatlar Akademisi'ne (RADA) burs kazanmıştı. Zaten annesiyle babasının tiyatroya sempatisi vardı. Halk günlerinde gider, John'u da götürürlerdi. Babasının 'avam' bulduğu sinema ise tek kelimeyle yasaktı. Perde ya da ekran namına bildiği tek şey, komşunun küçük, bakalit televizyonuydu. Bir de, perdenin kendi olmasa da, karşı sinemanın kapısındaki kuyruk. Sonra her ikisini de tabir caizse fethedecekti. Çünkü dokuz yaşındaki ilk rolünde bile, "ait olduğum yerdeyim" duygusuna kapılmıştı. Bu duyguyu hiç kaybetmedi.

Lynch'le birlikte "Fil Adam"ın setinde...

Sonradan bir partide Lindsay Anderson'a, "Oyunculuk sadece, kovboylarla Kızılderililer oynamanın incelikli bir yolu bence" diyerek, koskoca yönetmene ufak çaplı bir kriz geçirtecekti. "Herkes öldükten sonra bir – iki şeyle anılır" diyordu. "Olivier ardından yazılan her yazıda, 'III. Richard' ile 'Uğultulu Tepeler'den söz ediliyordu. Benim ardımdan da iki şey hatırlanacak, biliyorum. TV'nin 'Çıplak Devlet Memuru'ndaki (Naked Civil Servant) Quentin Crisp karakteri ile 'Fil Adam'ın John Merrick'i."

Biz ise John Hurt'ü sayısız filmle hatırlıyoruz şükür. "Ortaklar"daki (Partners) müthiş eşcinsel kompozisyonu ile mesela. Öncelikle, şefle konuşmayı beklerken bacak bacak üstüne atışı. Döneminde ilgi görmeyip sonra kült mertebesine yükselen "Hedef"teki (The Hit) kiralık katili. Arabada giderken, içten içe beğendiği 'esiri' Laura Del Sol elini ısırınca yüzüne yayılan o mutluluk. "1984"te birlikte çalıştığı Michael Radford'un "Beyaz Yalanlar"ındaki (White Mischief) kaba saba çiftlik sahibi. Radford önce, "Sana göre bir şey yok" demiş. Sonra da, "Bir rol var ama çok küçük," diye eklemiş. Filme geç girmiştim. Onca sevip beğendiğim John Hurt'ü, eşsiz yüzüne rağmen bir süre tanıyamadım.

Televizyonu da unutmayalım. Zaten "Ben, Claudius"u (I, Claudius) izlemiş olanların hepsi onun kusursuz Caligula kompozisyonunu hatırlar. Amerikalı seyircilerin de onu bu sayede tanıdığı söylenir.

Bir de mütemadiyen ölen karakter olmasıyla. "Sanırım rekor bende," demişti. "Öyle bir hale geldi ki artık çocuklarım 'Öldün mü?' diye sormuyor, 'Nasıl öldün?' diyorlar." YouTube sayfasında "John Hurt'ün Pek Çok Ölümü" başlıklı bir video onun sinema ölümlerini 4 buçuk dakikaya sığdırmış. "The Wild And The Willing"den (1962) "Köstebek" adıyla bildiğimiz "Tinker Tailor Soldier Spy"a (2011) kadar, tam 40 tane.

Ama hepsi bir yana Ridley Scott'un yönettiği "Yaratık"taki (Alien) ölüm sahnesi bir yana... Hani masaya yığılıyordu da yılanımsı bir 'alien' göğsünü paralayıp çıkıyordu. Nasıl mı? Masaya yapay bir göğüs vidalamışlar, Hurt de altındaymış. 1980 yapımı "Fil Adam"ın, makyajı sekiz saat süren John Merrick'i ise ayrı bir hikaye. "O maskenin 16 ayrı parçası vardı," diyor. "Onca makyajla ne yaptığımı bile bilmiyordum, tamamen Lynch'e güveniyordum." Tevazuun da bir sınırı var. John Hurt o filmde sadece sesiyle emsalsiz bir karakter yaratmıştır. **APM**

> **Sanırım ölme rekoru bende. Öyle bir hale geldi ki bu, artık çocuklarım 'Öldün mü?' diye sormuyor, '*Nasıl öldün*?' diyorlar.**

> Onu *çocukken*, *çok gençken* görmek olsa olsa sahnedeki yıllarına rastlayan İngilizlere nasip olmuştur.

“Kullanamayacaksan, yarış arabası sahibi olmanın anlamı ne?”
Tony Stark

KONA IRON MAN

Hyundai, ünlü çizgi roman ve sinema karakteri Iron Man için yepyeni bir versiyon hazırladı. ***KONA Iron Man Edition*** adıyla sınırlı sayıda satışa sunulacak olan araç, sıra dışı hatları, dinamik iç mekanı ve ‘***fantastik***’ özelliğiyle büyük heyecan uyandırıyor...

Bilgehan ***ARAS***
bilgehanaras@barasmedya.com

Hyundai, geçtiğimiz yıl dünyanın en ünlü çizgi roman ve film yapımcısı Marvel ile oldukça önemli bir işbirliğine imza atmış ve bu kapsamda daha ilgi çekici projeler geliştirmeye başlamıştı. Bu birlikteliğin bir meyvesi olarak KONA Iron Man Edition’ı hazırlayan iki ortak, sinema ve otomobil tutkunlarını bir araya getirmeyi amaçlıyor.

Geçen ay gösterime giren “Ant-Man Ve Wasp” (Ant-Man And The Wasp) filminde kullanılan Veloster gibi, izleyenlere sıra dışı bir otomobil sunan iki ortak, Kona Iron Man Edition’la da benzer etki yaratmayı hedefliyor. Dinamik bir görüntüye sahip olan araç, Iron Man karakterini yakından andırıyor ve özel hatlarıyla da bire bir uyum sergilemiş oluyor. Mat gri gövde rengi ve kırmızı aksesuarlarla harmanlanan otomobil, 18 inçlik jantlarıyla da bu iddiasını pekiştiriyor.

Marvel ve SUV tutkunlarına hitap eden KONA, Iron Man’in maskesini ve göz şeklini anımsatan özel gündüz farlarıyla dikkat çekiyor. Bu görüntüsüyle Iron Man’i ilk bakışta anımsayanlar, araç içerisinde kullanılan diğer detaylarla da kendilerini filmin içindeki bir sahnede bulmuş gibi hissediyorlar. Ön tasarımın ve benzersiz aydınlatma grubunun yanı sıra kapılardaki Stark Industry, tavandaki maske motifi ve kaputtaki Marvel logolarıyla da filme direkt gönderme yapılıyor. Ayrıca aracın dört bir yanında bolca kullanılan kırmızı şeritler de Iron Man’i temsil ediyor.

İç mekanda da bazı değişiklikler ve yeni eklentiler göze çarpıyor. Tony Stark’ın imzası kokpitin sağ kısmına atılırken, Iron Man vites kolu düğmesi, Iron Man görsel grafiklerine sahip özel Head Up Display ve özel koltuk tasarımı da aracın ayrıcalığını simgeliyor. Ayrıca, bagaj kapağındaki Iron Man yazısı da bir diğer simgesel özellik. KONA Iron Man Edition sınırlı sayıda üretilerek satışa sunulacak. **APM**

Onat Kutlar'a ithafen

Tenkit

M:I - Yansımalar

Tom Cruise sınır tanımıyor! Ama senarist-yönetmen Christopher McQuarrie ondan beter! Murat Emir Eren

MARY SHELLEY

"Frankenstein"ın yazarı Mary Shelley'nin klasik eserini kaleme aldığı dönemi ve şair Percy Shelley ile ilişkisini merkezine alan film, fevkalade düzgün ve bir o kadar da 'düz' bir drama.

BİÇİM ★★ İÇERİK ★★ OYUNCULUK ★★★
ÇIKIŞ 13 Temmuz
YÖNETMEN Haifaa Al-Mansour **SENARYO** Emma Jensen
OYUNCULAR Elle Fanning, Douglas Booth, Tom Sturridge, Bel Powley, Stephen Dillane, Maisie Williams, Hugh O'Conor, Joanne Froggatt, Ben Hardy
YAPIM 2017 İngiltere-Lüksemburg-ABD **SÜRE** 120 dk.
DAĞITIM Başka Sinema (Fabula Films)

*Talip **ERTÜRK** - taliperturk@gmail.com*

Yayımlandığı günden bu yana geçen 200 yıldan fazla zamanda tazeliğinden bir şey kaybetmek şöyle dursun, sinema başta sanatın çeşitli disiplinlerine ve bilhassa popüler kültüre ilham vermeyi elan sürdüren "Frankenstein Ya Da Modern Prometheus"un (Frankenstein: Or, The Modern Prometheus) yaratım sürecini odağına alan "Mary Shelley", bu büyük romanın yazarının başyapıtını vücuda getirmesini sağlayan şartları irdeleyen bir kostümlü drama. Filozof, yazar ve sahaf babası William Godwin (Stephen Dillane) tarafından özenle yetiştirilmiş, kendisini dünyaya getirdikten kısa süre sonra hayata veda etmiş feminist yazar annesi Mary Wollstonecraft'ın hayaletinin gölgesinde büyük başarılara namzet büyümüş Mary Shelley'nin fikir dünyasını oluşturan şartları mercek altına alan film, kahramanının 16 yaşında bir genç kız olarak üvey anne baskısı ve fukaralık gibi dertlerle boğuştuğu, yazarlık hayalini gerçekleştirmeyi her şeyin önüne koyduğu günlerde, Londra'da açılıyor. Ebeveynlerinin dönemin sosyal kaidelerini umursamadan giriştiği skandal ilişkisinin meyvesi bu zeki ve kabiliyetli kadın, iyi bir yazarın sahip olması gereken her türlü meziyeti ve çocukluk travmasını bünyesinde barındırıyor, lakin babasının ısrarla üzerinde durduğu üzere, evvela kendi sesini bulması icap etmekte.

Kendisine Suudi Arabistan'ın ilk kadın yönetmeni unvanını kazandıran "Vecide" (Wadjda; 2016) ile bilhassa festival camiasında isminden epey söz ettiren yönetmen Haifaa

ELLE FANNING, FİLMİN KIYMETİNİ TEK BAŞINA ARTIRACAK ŞEKİLDE GÖZ ALICI.

POWLEY!

Bel Powley'nin ikinci sinema filmi, ama onu hızla yukarılara taşıdığını söylemek yanlış olmaz...
BİR GENÇ KIZIN GİZLİ DEFTERİ
The Diary Of A Teenage Girl (2015)

Bel Powley'nin bu filmdeki 'tekinsiz' performansı, filmin kendisinden çok daha değerli bize sorarsanız...
YABANİ / Wildling (2018)

Al-Mansour'un Avustralyalı yazar Emma Jensen'ın senaryosundan hayata geçirdiği "Mary Shelley", ünlü yazarın yakışıklı şair Percy Shelley'yle ilişkisini hikayenin merkezine yerleştirmiş. Tebdilimekan ihtiyacı ile gittiği İskoçya'da Percy ve vurucu dizeleri ile tanışan Mary, kendisi gibi kelimelere meftun bu çekici şairin cazibesinden kaçamıyor. Genç yaşında cüretkar tarzıyla edebiyat dünyasında adını duyurmaya başlamış dul ve çocuklu Percy'yle giriştiği özgür ve açık ilişkinin bünyesinde yarattığı türlü travma ise sonuçta "Frankenstein Ya Da Modern Prometheus"a ulaşacak yolun taşlarını döşüyor bir bir.

"Mary Shelley", modernizmin yaygınlaştırdığı aydınlanmacı fikirlerin ve emperyalizmin yarattığı sermaye birikiminin sosyal yaşamı kökten değiştirdiği bir devrin filmi olsa da bu tip değişim ve dönüşümlere karşı ilgisiz. Al-Mansour ve Jensen, Mary Shelley'nin "Frankenstein"ı nasıl yazdığı bilmecesini çözmeye takılıp kalmış sanki. Shelley'nin etrafındaki tüm karakterler, yaşadığı tüm hadiseler ve hatta içine doğduğu şartlar, bu büyük eserin vücuda gelmesi için sıraya dizilmiş gibi görünüyor. Dramatik iniş çıkışlardan azade, bariz bir tempo ve ritim sorunundan mustarip film, karakterini meşhur 'canavar'ını yaratmaya doğru adeta iterken, Mary Shelley'nin başından geçen tüm trajik hadiseleri de başarıya giden her yol mübahtır düsturuyla, mesafeli bir soğukkanlılıkla değerlendiriyor. "Frankenstein: Or, The Modern Prometheus"un yapıtaşı hüviyetindeki yabancılaşma, terk edilmişlik hissiyatı ve kibir gibi temaların izini Mary'nin hayatındaki erkeklerde sürmek mümkün.

Senarist Emma Jensen bu yaklaşımı çerçevesinde tarihi gerçekleri tahrip etmekten de gocunmamış. Mary ve Percy'nin ilişkinin bazı

TOM STURRIDGE, LORD BYRON OLAMAMIŞ!

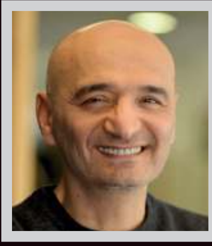
mühim dönemeçleri, en basitinden meşhur İtalya seyahatleri hikayenin dışında bırakılırken, çiftin Lord Byron'la tanışması da Londra'ya taşınıvermiş. Hal böyleyken, hikayenin dramatik zirvesine tekabul etmesi gereken meşhur İsviçre seyahati, akılda bile kalmayan alelade birkaç sahneyle geçip gidiyor, Shelley bir anda aklına düşen "Frankenstein" fikrini bir gecede oturup yazmış izlenimi veren bir tablo ortaya çıkıyor. Oysa yazarlık mesleğiyle iştigal herkesin bildiği gibi, boş sayfayla yüzleşilen uzun ve acılı saatler olmadan bırakın ortaya başyapıt çıkarmak, fıkra yazmak bile mümkün değil. "Mary Shelley"nin kahramanı ise büyük eserini mucizevi bir ilham anının hemen ertesinde, bir avazda kağıda döküveriyor.

Film, kahramanın feminist mücadeledeki yerini tespit konusunda da hedefi ıskalıyor. Mary Shelley'nin "Frankenstein"ı yazmasına vesile olan tüm ilham ve trajedilerin kaynağı hayatındaki erkekler. Filmin tüm diğer kadın karakterleri Shelley'nin hayatında belirgin bir etki yaratmadan flulaşıp yok olurken, başta Percy olmak üzere erkekler müspet ya da meşum etkileriyle Doktor Frankenstein'ın canavarının parçalarını teşkil ediyor. Film, Shelley'nin son yıllarda kıymeti daha da anlaşılan diğer eserlerini ve eşi Percy Shelley'nin kariyeri açısından oynadığı kritik rolü de anlatmaya layık bulmamış. Filmdeki diğer yazarlar Percy ve Lord Byron'ın yazma eylemini kendi özgün fikirlerinin etrafında inşa ederken, Mary'nin ilhamı tümüyle duygularından ve çokça da erkekleri etkilemek arzusundan geliyor. Mary Shelley'nin romanını tamamladıktan sonra müsveddeleri kocasının kucağına fırlatıverdiği sahne, bu anlaşılmaz tavrın en bariz tezahürü olsa gerek.

FİLM, SHELLEY'NİN SON YILLARDA KIYMETİ DAHA DA ANLAŞILAN DİĞER ESERLERİNİ VE EŞİ PERCY SHELLEY'NİN KARİYERİ AÇISINDAN OYNADIĞI KRİTİK ROLÜ ANLATMAYA LAYIK BULMAMIŞ.

Al-Mansour, elindeki problemli senaryonun handikaplarını temiz rejisi ve tutarlı sinematik atmosferi ile telafiye uğraşsa da bu çabası filmin kaderine ancak bir ölçüde etki edebiliyor. Dönem ayrıntıları, kostüm ve dekorlar, görüntü yönetmenliği belli bir seviyenin üzerinde ve film bu özellikleri sayesinde en azından rahatça izleniyor lakin çarpıcı bir sahneden ya da akılda kalacak dramatik anlardan maalesef yoksun.

Mary Shelley rolünde Elle Fanning, filmin kıymetini tek başına artıracak şekilde göz alıcı. Genç aktrisin tecrübesiz bir genç kızdan görmüş geçirmiş olgun bir kadına evrilmesini izlemek büyük keyif. Douglas Booth, şair Percy Shelley'nin ikiyüzlülüğünü yansıtmakta başarılı ancak karakterine bir derinlik getirdiğini söylemek zor. Filmin eksantrik yazar Lord Byron'ı resmetmekte sınıfta kaldığını ve Tom Sturridge'in edebiyat tarihinin bu mühim karakterine fevkalade karikatürize bir yorum getirdiğini de söylemeli. **APM**

Mehmet AÇAR
mehmeta777@gmail.com

Kechiche'in Libidolu Kamerası

Abdellatif Kechiche'in yönettiği "***Kısmet, Sevgilim: İlk Şarkı***" (Mektoub, My Love: Canto Uno), cinsel arzunun çok baskın olduğu bir tatil ortamında romantik aşkı arayan Amin'in öyküsünü anlatıyor ama filmde rahatsız edici bir yan var: ***Kechiche'in kamerası***...

İlk sahnede sabah güneşi, alışık olmadığımız biçimde, Amin'i takip eden kameranın objektifine girer ve gözümüzü alır. Görüntü yönetmenlerinin hiç sevmediği bu karşı ışık, filmin ilerleyen bölümlerinde defalarca kullanılır. Amaç güneşin kameranın hareketlerini kısıtlamamasıdır sanki. Abdellatif Kechiche'in kamerası film boyunca oyuncuları çok yakından izler. Gerçek hayatta güneş ışığı karşımızdan geldiğinde gözümüzü kısar ve ışığa alışana kadar çevreyi görmekte zorlanırız ya, filmde de aynen böyle olur ve daha ilk andan kamerayla aramızda gerçekçilik anlamında güçlü bir bağ kurulur.

İkinci sahnede, Amin bisikletiyle deniz kıyısındaki evin önünde durur ve yatak odasının penceresinden kuzeni Tony ile Ophélie'nin seviştiğini görür. Kamera onun bakış açısını hemen bırakıp, sevişmeyi yakından izlemeye koyulur. Amin sevişmeyi izlemeyi bıraksa da Kechiche'in kamerası, istismar filmlerini aratmayan açı ve hareketlerle Ophélie'nin bedenini arsızca gözetlemeyi sürdürür. Alışık olmadığımız güneş ışığından çok daha rahatsız edicidir bu tavır... Çünkü kamera, Tony'yle ilgilenmez. Açık bir kararlılıkla, Ophelie'ye yönelik cinsel arzuyu seyirciye transfer etmeye çalışır.

Peki, Kechiche'in amacı Godard'ın "Nefret"te (Le Mepris) yaptığı gibi yatak sahnesini en başa koyarak, klişeyi yıkmak mıdır? Cinsel arzuyu sürekli tırmandırmak yerine erkenden sona erdirmek midir? İlk soruya belki evet denebilir. Sonuçta, Ophélie'yi bir daha asla çıplak görmeyiz. Ama öte yandan "Kısmet..." dipten dibe ve nerdeyse baştan sona, cinsel arzu üzerine bir film... Hatta cinsel arzunun kendini hissettirmediği tek bir sahneye dahi rastlamak zor.

Tony evden çıktıktan sonra Ophélie ile Amin'in konuştuğu sahnede, bastırılmış bir cinsel çekim hissedilir mesela... Kechiche'in bu sahneyi, 'en sonunda Amin ve Ophélie'nin sevişeceği bir film' beklentisini uyandıran bir tarzda çektiği bellidir. Amin'in Ophélie'ye duyduğu arzu, sanki öykünün ekseni olacaktır...

Kechiche'in kamerası, sonraki sahnede, bu kez plajdaki iki kızın bedenine odaklanmış bir halde bekler bizi. Charlotte yuvarlak hatlarıyla biraz Ophélie'yi hatırlatır. Tony'yle flört etmeye ve onunla yakınlaşmaya çok isteklidir. Kameranın, Amin'in bakış açısından hareket ettiği planda Amin'in Charlotte'u daha çok beğendiğini hissederiz ama Tony, çabuk davranmıştır.

Céline ve Amin plajda yalnız kaldıklarında, ikisinin iyi anlaşacağını düşünürüz. Biri dansçı, diğeri fotoğrafçıdır. Ancak beşinci sahnenin sonunda, yani aynı günün akşamında Céline, Amin'in bir arkadaşı ya da akrabasıyla sokağın ortasında öpüşür. Baştan çıkarılırken dönüp Amin'e bir kez bakmaz bile... Amin'se her şeyi sessizce izler. Sahne boyunca Tony, Amin ve amca Kamel'in yer aldığı arkadaş grubundaki herkesin birbiriyle flört ettiğini, cinsel arzunun bastırılmadığını görürüz. Özellikle, amca Kamel, saf libidonun, sürekli uyanık bir erkekliğin simgesi gibidir. Yeğenlerinin çıktığı kızlara şakayla karışık kur yapmaktan, sarılmaktan kaçınmaz. İlk başta kolayca baştan çıkarılmayacak bir kız izlenimi veren Céline, Kamel'e hiç tepki duymaz. Sadece onunla değil, Ophélie'yle de flört eder. Biseksüel Céline gruba uyum sağlamıştır, cinsel arzuların sürekli açığa çıkmasından, herkesin flört etmesinden hoşlanır. Gruba uyum sağlayamayan tek kişi Charlotte'dur. Aşkının ve kendisini baştan çıkarmak için söylediği her şeyin yalan olduğunu anladığında Tony'den ve gruptan uzaklaşır. Charlotte'u asıl rahatsız eden yalandır ama yalan, arkadaş grubunun doğal bir parçasıdır. Ophélie, iş gereği uzakta olan Clement ile evlenecektir ama 4 yıldır Tony'yle ilişki yaşamaktadır mesela... Gruptaki herkes Ophélie ile Tony'nin ilişkisini bilir. Tony'nin başka kadınlarla birlikte olması, biraz da bu ilişkiyi maskelemek amacını taşır.

Amin, film boyunca Ophélie ile çok yakındır. Ophélie'yi keçilerle birlikte aynı çerçevede buluşturduğu fotoğraflarında, ona âşık olduğu hissedilir. Cinsel arzunun ötesinde duyguları olduğu bellidir.

> **Film dipten dibe ve baştan sona, *cinsel arzu* üzerine bir film... Hatta cinsel arzunun kendini hissettirmediği bir sahneye rastlamak zor.**

Grubun çapkını Tony...

Romantik bir aşk arayan Amin...

> **Kechiche bu tür planları uzattıkça uzatmış, özellikle Ophélie'nin yakın planlarında çok fazla tekrara düşmüş.**

Ophélie'ye çıplak fotoğraflarını çekmeyi teklif etmesi ise bastıramadığı arzusunun dışavurumudur.

Amin, grubun her eğlencesine katılsa da daha çok gözlemlemeyi tercih eder. Ne Ophélie ne Céline için harekete geçer. Bir köşede sakince durur, kimin kimle birlikte olduğuna bakar. Finaldeki disko sahnesinde Ophélie ve Céline'in arasındaki yakınlaşmayı gördüğünde bundan rahatsızlık duyduğu aşikardır. Ertesi gün Rus kızı aramak için otele gitmesi, Amin'in en başından beri romantik bir ilişki aradığını ama hep hayal kırıklığı yaşadığını düşündürür.

Final, Fellini'nin "Tatlı Hayat"ını (La Dolce Vita) andırır. "Tatlı Hayat"ın son sahnesinde Marcello, eğlenceli muhteşem Roma gecelerinde asla bulamadığı bir şeyle karşılaşır: Saf ve masum bir gülümsemeyle... Fellini bu gülümsemenin o ana kadar gördüğümüz her şeyden daha değerli olduğunu ima eder. Rus kızı bulamayan Amin de finalde benzer bir gülüş ve yeni bir ilişki ihtimaliyle karşılaşır. Charlotte ile baş başa spagetti yiyecekleri basit ama romantik akşam yemeğine doğru yürürlerken; Tony, Ophélie, Céline ve diğerlerini geride bıraktıklarını, daha değerli bir şey bulduklarını düşünürüz.

"Kısmet..."i Amin'in seveceği kişiyi aramasının hikayesi ya da tatlı hayat eğlencelerinin geçiciliğinden uzakta, romantik ilişkiye geçiş özlemini anlatan bir film olarak görmek mümkün... Amin'in bir keçinin doğum yaptığı sahnede huzur bulması önemli. Orada en basit anlamıyla cinselliğin biyolojik olarak nihai hedefi çıkıyor karşısına: Yaşam... Hemen ardından gittiği diskoda ise onu yine yükselen libidolar şöleni bekliyor. Bu sahnede gruptakilerin daha önce üçlü ilişkiler yaşamış olduğunu hissediyor, başka yakınlaşmaları seziyoruz. Amin'in her koşulda gruptaki diğer insanlardan farklı olduğu kesin. Ama açılıştaki Tony ve Ophélie'nin sevişme sahnesinde olduğu gibi Kechiche'in kamerası, asla Amin kadar, libidosuna hâkim ve serinkanlı duramıyor. Tam aksine, istismar filmlerini aratmayan yakın planlarla kadın bedenini parçalara ayırmaktan ve bu arzuyu özdeşleşme yoluyla seyirciye transfer etmekten vazgeçmiyor. Kechiche bu tavrını çeşitli şekillerde savunabilir. Bir istismar filmleri parodisinden söz edebilir belki ya da kameranın Amin'in gizli ve bastırılmış libidosunu temsil ettiğini öne sürebilir. Ama her koşulda ölçünün kaçtığı kesin... Çünkü Kechiche bu tür planları uzattıkça uzatmış, özellikle Ophélie'nin bedeninin yakın planlarında çok fazla tekrara düşmüş.

"Mavi En Sıcak Renktir"de (La Vie d'Adèle) sevişme sahneleri gereksiz değildi; çünkü iki karakter arasındaki ilişkinin gidişatı o sahnelerde anlatılıyordu. Sevişme mizansenleri, oyunculuklar, hikayenin parçasıydı ama "Kısmet.." için aynısını söylemek kolay değil..

Ophélie ve Amin...

Kechiche tüm bunları artan püritenliğe bir tepki olarak açıklayabilir mi? Belki ama o noktada Lars von Trier'in "Nemfomanyak"ını hatırlıyorum. Cinsel arzunun her şekliyle ilgilenen düpedüz pornografik bir filmdir ama kamera nerdeyse libidosuzdur. Yani, serinkanlı ve gözlemcidir; kadın ve erkek bedenlerine eşit uzaklıktadır... Lars von Trier soğuk renkleri ve seçtiği kamera açılarıyla cinsel ilişkiyi gösterir ama arzuyu seyirciye transfer etmekten yana değildir. Kechiche ise bence tam tersini yapıyor ve kamerasındaki bu ölçüsüz, kontrol edilemez cinsel arzu, filminin değerini bariz bir şekilde düşürüyor. **APM**

TERMINAL

Margot Robbie'nin varlığı, mekan tasarımıyla birlikte "Terminal"i ayakta tutmaya çalışıyor.

BİÇİM ★★★ **İÇERİK** ★★ **OYUNCULUK** ★★★
ÇIKIŞ 13 Temmuz **YÖNETMEN** Vaughn Stein
SENARYO Vaughn Stein
OYUNCULAR Margot Robbie, Simon Pegg, Dexter Fletcher, Mike Myers, Max Irons, Katarina Cas
YAPIM 2018 İrlanda-İngiltere-Hong Kong-Macaristan-ABD **SÜRE** 95 dk. **DAĞITIM** Bir Film (Fabula Films)

*Şenay **AYDEMİR** - sinesenay@gmail.com*

Bazen kağıt üzerinde duran hikaye ile kafada kurulan imajlar arasında büyük farklılıklar olabiliyor. İkisi arasındaki uçurumun farkında değilseniz ortaya çıkan ürün de kafanızdakine değil, kağıtta yazana benziyor haliyle.

Hollywood'da uzun yıllardır kamera arkasında çalışan Vaughn Stein'ın yazıp yönettiği "Terminal" de böyle filmlerden. Hani fikrin kendisine âşık olunanlardan. Sinemayı sadece tasarım olarak görüp, hikayenin 'idare eder' kalmasında sakınca bulunmayan türden işlerden. Karakterlerin sahiciliği ile kurulan evren arasındaki bağlantının önemini, hikayenin inandırıcılığı ile mekanlar arasındaki ilişkinin kıymetini anlamayan yapımlardan maalesef "Terminal".

Vaughn Stein, 'bir' kadın ve dört adam üzerine; mekanlar ve zamanlar arası geçişlerle bir intikam hikayesi anlatmayı deniyor. Ama bu denemenin başarılı bir sonuç verdiğini söylemek çok zor. Çokça tanıdık 'mağdur edilmiş çocukluk' klişesi, öldürülen annenin intikamı projesi, erkekleri birbirine düşüren femme fatale, daha ilk sahnesinde aslında olduğu kişi olmadığını anladığımız temizlik görevlisi ve artık sinema için cazibesi kalmayan 'ikiz kardeş'i devreye sokma hali, vb. "Nihayetinde gök kubbe altında söylenmemiş yeni söz yok" da diyebilirsiniz ama eski sözleri yeniden söylerken bile fark yaratmak gerekir ki filmin bunu başarabildiğini söylemek çok zor. Hele de seyircinin kafasına vura vura flashback'lerle anlatılan 'aslında ne oldu' bölümü anlatılamamış bir hikayenin kolay yollu bağlanması değilse nedir?

"Terminal"in cezbedici tarafları da yok değil. Başta Margot Robbie'nin varlığı hiç kuşku yok ki. Bar, sokak, kilise, final sahnesi olmak üzere her atmosfere uygun olarak tasarlanmış kostümleri, perdedeki aurasını daha da büyütüyor Robbie'nin. Ama bu auranın, filmin görsel tasarımı ile hikayesi arasındaki uyumsuzluk yüzünden yeterince işlevli olduğunu söylemek de zor.

Bir 'yakın zaman' hikayesi olarak "Terminal", neon ışıklarının her yerde kendisini gösterdiği 'insansız' bir mekanı seçiyor kendisine. Hakkını vermek de gerek. Filmin en cezbedici yanlarından birisi de mekan tasarımına, kurmaya çalıştığı atmosferine harcadığı emek. Karanlık atmosferiyle "Sin City", parlayıp sönen neonlarıyla "Blade Runner", gotiği andıran binalarıyla biraz da Gotham City evreninden ilham alınmış bir yapı bu.

Ama işte yapıyı, inandırıcı bir yere değil de 'boşluğa' yerleştirdiğinizde, tıpkı film gibi havada asılı kalıyor. Parlaklığıyla cezbedici, hikaye açısından vasat ve bu yüzden oyuncular için de 'kırılgan' bir atmosfer bu. Vaughn Stein'ın fikrine duyduğu hayranlık, ne hikayeye ne de oyunculara yer bırakmış belli ki! **APM**

"Adımın telaffuzu 'o kadar da' zor olmamalı!"
Keanu Reeves

SİBİRYA

"Sibirya"yı izlerken "John Wick"vari bir Keanu Reeves filmi beklentisi içine girmeyin!

BİÇİM ★★ **İÇERİK** ★ **OYUNCULUK** ★★
Siberia **ÇIKIŞ** 20 Temmuz
YÖNETMEN Matthew Ross **SENARYO** Scott B. Smith
OYUNCULAR Keanu Reeves, Ana Ularu, Pasha D. Lychnikoff, Dmitry Chepovetsky, Molly Ringwald **YAPIM** 2018 ABD
SÜRE 104 dk. **DAĞITIM** Bir Film

Burak **ÜLGEN** - *burak@filmloverss.com*

Öncelikle en başta bir şeyi belirtmek gerekiyor: Bu film son yılların gözde serisi "John Wick" filmlerinden biri gibi değil. "Sibirya"nın, tam olarak anlatmayı başaramasa da başka dertleri var. Keanu Reeves'in artık John Wick karakteriyle iç içe geçmesi ve "Sibirya"nın dışarıdan bakıldığında kolaylıkla "John Wick" serisine benzetilebilecek yapıda bir film olması sebebiyle bu farkı belirtmek istedim.

"Sibirya", arka planına elmas kaçakçılığını ve Rusya'nın soğuk iklimini alarak kaderci bir romantizme odaklanıyor.

Yönetmenliğini 2016 yapımı "Frank & Lola"dan tanıdığımız Matthew Ross'un yaptığı "Sibirya"nın başrollerinde Keanu Reeves (Lucas Hill) ve Ana Ularu'yu (Katya) görüyoruz. İzleyenler, yönetmenin bir önceki filmi "Frank & Lola" ile "Sibirya" arasındaki paralellikleri hemen fark edecektir. Her iki filmin de hikaye örgüsüne, kendisini ait olduğu yerde mutlu hissedemeyen soğukkanlı, işinde profesyonel, yaşlı erkek karakterler ve yine ait olduğu yerde mutlu olmayan, aynı derecede soğukkanlı, kararlı, cüretkar genç kadınların huzuru ve mutluluğu birbirlerinin kollarında araması durumu hakim.

Elmas kaçakçılığı yapan Lucas Hill, St. Petersburg'a indikten hemen sonra, elmas numuneleriyle birlikte ortadan kaybolan ortağı yüzünden kendisini Rus mafyasının karşısında buluyor. Yeri gelmişken söylemek gerekiyor: Rus mafyası bu filmde de oldukça karikatürize edilmiş halde karşımıza çıkıyor. Hill'in ortağını ve elmaslarını bulması için 48 saati vardır. İşte film tam da bu noktada beklenilen aksiyon çizgisinden ayrılıp başka bir yola sapıyor. Doğu Sibirya'da bulunan, dünyanın en büyük maden yataklarından birine sahip, ufak ve soğuk Mirny'de elmasların peşinde olan Hill, Katya ile tanışıyor. Hill bu ufak şehirde, elmas kaçakçısı denildiğinde akıllara gelen aksiyonlu olaylardan uzak, aradığı elemanın telefonuna bir türlü ulaşamadığı ve sürekli içtiği can sıkıcı bir döngüye giriyor. İşte tam bu noktada Katya ile olan ilişkileri başlıyor.

Film, ikilinin birbirleriyle olan ilişkilerini, onların tutkulu romantizmini, yapılan küçük sosyal ihlalleri, iki yetişkinin felaketle sonuçlanan saplantı ve çaresizliğini etkileyici bir biçimde sunmaya çalışıyor fakat ne yazık ki bunu beceremiyor.

Girişten sonra kırılma yaşayan film, görece etkileyici denebilecek sonuna kadarki arada çok fazla tekrara düşüp karakterlerin ve aralarındaki ilişkinin derinliğini yansıtamıyor. İkilinin arasındaki ilişki sanki oldukça soğuk bir alışveriş havası veriyor. İki karakter de çok daha kişisel ve detaylı bir derinliği hak ediyor, fakat bu drama karakterlere yansıtılamadığı için ilişkilerinin inandırıcılığı da sarsılıyor ve ortaya ne yazık ki sıradan bir film çıkıyor. **APM**

KÖPEK DİŞİ

Yorgos Lanthimos'un çıkışını sağlayan "Köpek Dişi", yönetmenin dinsel altyapı üzerinde gezinirken alegorik bir yaklaşım sergilemesine de fırsat verir.

BİÇİM ★★★★★ İÇERİK ★★★★★ OYUNCULUK ★★★★★
Kynodontas (Dogtooth) ÇIKIŞ 17 Ağustos
YÖNETMEN Yorgos Lanthimos
SENARYO Efthymis Filippou, Yorgos Lanthimos
OYUNCULAR Christos Stergioglou, Michele Valley, Angeliki Papoulia, Hristos Passalis, Mary Tsoni, Anna Kalaitzidou **YAPIM** 2009 Yunanistan
SÜRE 94 dk. **DAĞITIM** Başka Sinema (Bir Film)

*Tuba **BÜDÜŞ** - tubabudus@hotmail.com*

Film, denizin bir koltuk, otoyolun rüzgar, tüfeğin bir kuş, seyahatin ise bir zemin kaplama malzemesi olduğunu işitmemiz ile başlar. Çocukların, evden uzaklaşınca tanıyabilecekleri kelimeler, evdeyken karşılarına çıkabilecek şeylerle anlamlandırılır kasetteki sesin sahibi olan anne tarafından. Yine filmin ilerleyen sahnelerinin birinde aile, Frank Sinatra'nın "Fly Me To The Moon" şarkısını dinler. Başka bir dilde söylenilen şarkıyı, baba çocuklarına tamamen farklı bir şekilde tercüme edip dilin gücünü yıkarak, dil üzerinde kendi hegemonyasını kurar. Uçmaktan, özgür olmaktan bahseden şarkının sözleri yerine aileye ve eve duyulan sevgiyi, sadakati belirten sözleri koyar baba. Son cümle her şeyi özetler: "Seni (evi) asla terk etmeyeceğiz." Wittgenstein, "Tractatus Logico-Philosophicus"ta "Dilimin sınırları benim dünyamın sınırlarıdır" der. Filmdeki ebeveynler dile müdahale ederek çocuklarına sundukları dünyanın alanını ellerinden geldiğince daraltırlar.

Üst sınıf bir ailenin hayatına konuk olduğumuz, Yorgos Lanthimos'un yönettiği "Köpek Dişi"nde baba hariç diğer bireyler evden dışarıya çıkmaz. Ev, bu filmde asla bir beton yığını ya da sadece bir ülkenin alegorisi değildir. Lanthimos, çizdiği çerçeveye çok daha geniş bir perspektiften bakarak yerleştirir portresini. İnsanlığın başlangıcından kurar anlatı yapısını. Geniş bir arazi içerisine kurulu malikane cennet, tüm kuralları koyan baba Tanrı ya da Âdem, anne ise Melek ya da Havva'dır. Gelelim çocuklara. Evden kaçtığını anladığımız çocuğun misyonu çok önemli. Bu çocuğun, evdeki Büyük Kız'ın ikizi olması yüksek ihtimal. Tıpkı evdeki Erkek Çocuk ile Küçük Kız gibi. Ayrıca annenin yine bir ikiz beklemesi ve yine birinin erkek, birinin de kız olduğuna adı gibi emin olması, bu varsayımı daha da güçlendirir. Zira Havva, hayatı boyunca bir defa hariç biri kız biri de erkek olmak üzere hep ikiz doğurmuştur. Çünkü insanlık soyunun devam edebilmesi için kardeşlerin birbiriyle evlenmesi gerekmekteydi. Bir şartla: İkizler birbiriyle evlenemezdi. Kabil ise bu kuralı tanımayarak kendi ikizi ile evlenmek ister. Fakat iktidar Habil'den yana tavır aldığı için Habil'i öldüren Kabil, ailesini terk eder. Kabil, aslında insanlık tarihinin ilk başkaldıranıdır. Tanrı'ya, dine, aileye yani bir insanı özgürlüğünden alıkoyacak olan en büyük engellere sırtını döner Kabil. İşte Büyük Erkek Çocuk, tam da Kabil gibi özgürlüğünü elinden alan aileyi terk edebilmiştir. Lanthimos, hiç tanımadığımız bir karakter üzerinden aileyi hedef tahtasına oturtur.

YORGOS LANTHIMOS, HİÇ TANIMADIĞIMIZ BİR KARAKTER ÜZERİNDEN AİLEYİ (TANRI, DİN AİLE) HEDEF TAHTASINA OTURTUR...

Filmde bu Kabil ile Habil meselesinin altını dolduran yine en önemli şeylerden biri, çocuklar arasında yaratılan rekabet duygusudur. Çocukların tek aktivitesi, sonunda ödül ya da ceza olan yarışmalardır. Çocuklar sürekli bu yarışmalar nedeniyle birbirleriyle çekişme halindedirler. Bu durum bir süre sonra çocukların birbirlerine şiddet göstermelerine neden olur. Bu şiddet anları filmin seyrini oldukça güçleştiren anlar olurken bir de Lanthimos'un kamera kullanış tercihi bu durumu adeta katmerler. Kimi zaman yerine mıhlanan kamera nedeniyle vücudun gövdeden veya baştan kesilmesi, ortam seslerinin

baskınlığının dışarıdan her an gelebilecek bir tehdit unsuru olarak kullanılması filmin sert tonunu besler adeta. Ebeveynlerin rekabeti körüklemesi sadece bu kadar ile de kalmaz. Anne, "Yeterince çabalarsanız belki yeni çocuk doğurmama gerek kalmaz" diyerek henüz doğmamış çocukları bile rekabet malzemesine dönüştürür. İşte bu şekilde sürekli bitmek bilmez bir yarışın içerisinde olan çocukların, ebeveynlerinin, özellikle de Baba'nın (Tanrı'nın) gözüne girmek için gösterdikleri çaba, Tanrı tarafından sürekli sınav olan kulların durumunun tıpatıp aynısı değil de nedir?

İşte kullarından bu sorgusuz itaat bekleyen Baba'nın, oğlunun cinsel ihtiyaçlarını karşılamak için -sadece erkeğin cinsel ihtiyaçları olurmuş gibi- dışarıdan bir yabancıyı, korunaklı cennetine kendi elleriyle soktuğunu görürüz. Christina'yı (filmde ismi olan tek karakter) para karşılığı eve getirir. Christina, yaratılan bu evrende Şeytan'a karşılık gelir. Çünkü Christina, tıpkı Cennet'te yasak ama cezbedici şeylerle Havva'yı ve Âdem'i tanıştıran Şeytan gibi Büyük Kız'ı baştan çıkarır -yoksa aydınlatır mı demeliyiz? Büyük Kız'ın aydınlanmasının mimarı iki filmin videokasedidir aslında: "Rocky 4" ile "Jaws". Amerika'nın büyük bir tehdit olarak gördüğü, düşmanı sosyalizme verdiği savaşı alt metnine yedirmiş filmlerdir her ikisi de. Rocky, Rus boksörü yener. "Jaws" filminde de yine köpekbalığı (sosyalizm tehlikesi) yani kasaba halkının deyişiyle Bruce, öldürülür. Oral seks karşılığı Christina'dan aldığı bu iki filmi izleyen Büyük Kız, köpekbalığı olmayı kafasına koyar. Filmlerdeki replikleri ezberleyen hatta "Rocky" filmindeki dövüş sahnelerini tek başına canlandıran Bruce'un tıpkı ikizi gibi sorgulama, başkaldırma zamanı gelmiştir. Ne de olsa içinde, sonunda ölüm olsa da pes etmeden can verene kadar mücadele eden bir köpekbalığının ruhunu taşır. **APM**

"KÖPEK DİŞİ"NDE, BABA HARİÇ DİĞER AİLE BİREYLERİ EVDEN DIŞARIYA ÇIKAMAZLAR.

GİZEM TRENİ

Jim Jarmusch, 1989 tarihli şaheserinde epizodik bir anlatım içinde Elvis'in Memphis'ini mekan tutuyor.

★★★★

BİÇİM ★★★★★ **İÇERİK** ★★★★ **OYUNCULUK** ★★★★

Mystery Train **ÇIKIŞ** 10 Ağustos
YÖNETMEN Jim Jarmusch **SENARYO** Jim Jarmusch
OYUNCULAR Masatoshi Nagase, Youki Kudoh, Nicoletta Braschi, Joe Strummer, Steve Buscemi
YAPIM 1989 ABD-Japonya **SÜRE** 110 dk.
DAĞITIM Filmartı

Sezen ***SAYINALP***
sezensayinalp@gmail.com

Jim Jarmusch, flanör ruhlara dair ait olma kavramının sınırlarını masala dönüştürüp karşımıza çıkaran planlarla dolu bir filmografiye sahip. Görmenin, hissetmenin, yaşamanın, orada olmanın getirdiği her etkileşim, karakterlerinin zihninde oluşturduğu yeni dünyadan perdedeki dünyaya yansıyor böylelikle. Jarmusch'un dördüncü uzun metrajı olan 1989 yapımı "Gizem Treni" ise karakterlerin ruhlarını ıssızlığın ortasında dolaştıran bir anlatıya sahip.

Şehrin ruhundan, mesafelerin yarattığı yabancılığa kadar dünyadan gelip geçmiş her benliği Memphis'te toplayan Jarmusch, geçip giden zamanın muğlaklığına dair de kenti ve mekanları filmin sabiti olarak seçmiş. Yönetmenin bir sonraki filmi "Dünyada Bir Gece"de (Night On Earth) de benzerine rastladığımız bu epizodik anlatı yapısı yine aynı mekan sabitini kullanmayı ve karakterlerini şehirle konuşturmayı sürdürüyordu. "Gizem Treni"nin de en önemli özelliği şehirle kurulan ve şehri konuşturan bu iletişim ağı. Filmin üç farklı epizodunda da Elvis Presley'nin merkezde durduğu Memphis'in yorgun ve kayıp ruhunu şehrin içinde dolaşan diğer yorgun ruhların eylemleriyle görünür kılıyor Jarmusch. "Far From Yokohama", "A Ghost" ve "Lost In Space" başlıklarıyla ayrılmış üç bölümden oluşan filmin karakterleri de bir şekilde kendilerini Memphis'e ait hissetmeye hazırlamışlar. Bu hazırlık yalnızca şehrin ev sahipliğini yaptığı Elvis efsanesinden ileri gelmiyor. Şehir bir anlamda hem merakın, hem hayranlığın hem de hapsedilen kişiliklerin zorunlu uğrak mekanına çevrilmiş. İkinci bölümde karşımıza çıkan Elvis'in hayaleti hikayesi aslında tüm karakterlerin varoluş amaçları için önemli bir referans teşkil ediyor. Akılda kalan ve sürekli yaşayacak olan manzaraların yerini unutulacak olan mekanların alması, bireylerin hatıralarının sonsuzluğa ulaşmasının bir göstergesi gibi. Mekan sabitinin romantik bir arka plandan ziyade yıkıcı bir kavrama dönüşmesini gözlemlediğimiz her epizot, kahramanların ruhlarına dair yaratılan imgelerin zihnimizdeki imaj-benlikte daha uzun ömürlü olabileceğinin de altını çiziyor. Sonsuz bir döngünün durağı gibi konumlanan Memphis, Elvis'in personasını da bu yönde işlevselleştiriyor film boyunca. "Blue Moon"u duyduğumuz her anın yeni bir kırılma noktasını temsil etmesi gibi, şarkının bir süre öncesinde geçip giden tren gibi şehir sürekli kendi zamanında sıkışıp kalan görünmez ve gizemli bir karaktere de hayat veriyor böylece.

Bir günde yaşanan, olup biten, zihinde kazınan her anı, şehrin yollarında, otellerinde, radyosunda çalan şarkılarda ve Elvis tablolarında saklanarak bu rutinin bir parçası oluyor; zamanın döngüsünü yeniden yaratıyor. **APM**

“Bir filmi yazıp çektiğinizde tam da hayal ettiğiniz gibi çıkması çok sıkıcı bir şey!”
Christopher McQuarrie

MISSION: IMPOSSIBLE - YANSIMALAR

Serinin ‘imkansızın sınırı’na dayandığını söyleyebiliriz.

★★★ BİÇİM ★★★★ İÇERİK ★★ OYUNCULUK ★★★
Mission: Impossible - Fallout **ÇIKIŞ** 27 Temmuz **YÖNETMEN** Christopher McQuarrie
SENARYO Christopher McQuarrie **OYUNCULAR** Tom Cruise, Henry Cavill, Ving Rhames, Simon Pegg, Rebecca Ferguson, Sean Harris, Angela Bassett, Vanessa Kirby, Alec Baldwin
YAPIM 2018 ABD **SÜRE** 147 dk. **DAĞITIM** UIP (Paramount)

Murat Emir EREN
memireren@gmail.com

En son söyleyeceğimizi en başta söylemek gerekirse, “Mission: Impossible - Yansımalar”, hemen her anı maksimum heyecan ve adrenalin tüketmenize uygun biçimde planlanmış, çok iyi yönetilmiş bir aksiyon. Yönetmen Christopher McQuarrie’nin anlatı olanaklarını bir hayli zorladığı, durdurak bilmeyen ve bilhassa yükseklik korkusu olanları hayli derinden etkileyecek türden, seyri de çekilmesi de güç planlara sahip bir yapım karşımızdaki.

Kariyerleri göz önüne alındığında acemice kalan başarısız bir operasyonun ardından, 2000’lerin politik ruhuna uygun bir global komplonun peşine düşüyor Ethan Hunt ve ekibi. Bu komplonun baş sorumlusuysa, daha önceki filmlerden de hatırlayacağınız, Hunt’ın baş düşmanı Solomon Kane. Kane, sadece ‘yüce bir gaye’ye ulaşmak için planlamıyor korkunç eylemini, aynı zamanda Hunt’tan intikam almak da istiyor. Aksiyonun dozajını her an daha da yükselten film, Hunt’ın ve günümüzün uluslararası istihbarat teşkilatlarının ‘karakterine’ dair söz söyleme derdi de olan bir film. Bu sözün özünü, ‘insan hayatını devlet çıkarlarının önüne koymak’ olarak açıklayabiliriz. Filmin buna gerçekte ne kadar inandığı, bu konuda ne kadar ikna edici bir tavır takındığı ayrı bir konu, ancak senaryonun tam da bu noktalarda aksadığını söylemek gerek.

İstihbaratlar arası entrikaları anlatırken sert virajları kazasız atlatan senaryoda Hunt ve Kane arasındaki hesaplaşma, tatmin edici bir dramatik zirveye hiçbir zaman ulaşamıyor. İş dönüp dolaşıp -muazzam bir aksiyon vesilesi olsa da- durdurulması gereken bir eyleme bağlanıyor ve Hunt’ın gönül bağı olan iki karakterle, eski eşi Julia, MI6’ten yol arkadaşı Isla’yla olan ilişkisi de dalgalı bir seyirde ilerleyip, devcileyin aksiyon sekansları arasında eriyip gidiyor. İki buçuk saatin sonunda damarlarınızda yüksek dozda adrenalin, duyularınızda görsel-işitsel bir haz bırakıyor film şüphesiz, ancak aklınızda olan bitene dair ciddi bir soru bırakıyor: Aksiyonda imkansızın sınırına dayanan film, karaktere ve dünyaya dair söyleyebileceklerinin de sınırına mı dayandı?

DÖRT KÖŞELİ ÜÇGEN

Siyah-beyaz bir ‘gözlemci’nin not defteri...

★★★ BİÇİM ★★★★ İÇERİK ★★ OYUNCULUK ★★★
ÇIKIŞ 27 Temmuz **YÖNETMEN** Mehmet Güreli **SENARYO** Görkem Yeltan (Salâh Birsel’in romanından) **OYUNCULAR** Mustafa Dinç, Kaan Çakır, Emre Altuğ, Ülkü Duru, Mehmet Esen **YAPIM** 2018 Türkiye **SÜRE** 88 dk. **DAĞITIM** Başka Sinema (Yeditepe Film)

Gizem ÇALIŞIR - gizem.calisir@filmloverss.com

Yazar, müzisyen, ressam ve yönetmen kimliğiyle tanıdığımız usta sanatçı Mehmet Güreli, 2008 yapımı “Gölge”den sonra bu kez de Salâh Birsel’in romanından beyazperdeye uyarladığı “Dört Köşeli Üçgen” filmiyle karşımıza çıkıyor. Prömiyeri 37. İstanbul Film Festivali’nde gerçekleştirilen filmin senaristliğini ise çok yönlü kimliğiyle tanıdığımız Görkem Yeltan üstleniyor. Tütün deposunda çalışan ve kendini ‘uluslararası bir gözlemci’ olarak tanıtan protagonistimiz oldukça sıra dışı bir karaktere sahip. Kendi gibi çevresindeki insanlar da ona ‘gözlemci’ demesine rağmen aslında esas işi bekçilik. Çevresindeki herkesi ve hemen her şeyi gözlemleyerek notlar alan ve sonra da bu notlardaki gözlemlerini diğerleriyle paylaşan karakterimizin etrafındaki insanlar tarafından pek sevildiği de söylenemez. Zira onların kendilerine bile itiraf etmekten kaçındıkları gerçekleri yüzlerine karşı söylemekten imtina etmemesi, böylesine ikiyüzlü bir dünyada tutunmasını pek mümkün kılmıyor. Nitekim öyle de oluyor ve birtakım ‘doğru’ anlaşılmalar sonucu tütün deposundaki işinden oluyor kahramanımız. Sonrasında ise türlü işlerde çalışarak ve gözlemlerini kaydetmeye devam ederek tutunmaya çabalıyor ama hep nafile...

Salâh Birsel’in döneminin çok ötesine geçen ve işin özünde zamansız ve mekansız bir anlatıya dönüşen hikayesini aynı özgünlükte beyazperdeye

uyarlamayı başarıyor Mehmet Güreli. Özellikle filmin siyah-beyaz dokusu hikayenin alegorik olduğu kadar distopik bir atmosfer hissiyatı da yaratan anlatısına oldukça yakışıyor. Fakat aynı şeyi ‘gözlemci’ karakterini canlandıran Mustafa Dinç için söylemek pek mümkün değil. Oyuncunun kendisi ve performansıyla alakalı olmayan; fakat karakterin kitaptan farklı olarak oldukça sevimsiz ve itici biçimde sunulması seyirciyi hem yer yer filmden koparıyor hem de karakterle bağ kurmasına engel oluyor. Bu elbette yönetmenin bilinçli tercihi olabilir; ve fakat öyleyse de bu tarz bir hamlenin tatmin edici bir açıklamasını film boyunca göremediğimi not düşmek isterim. İşin görsellik kısmında ise siyah-beyazın gücüne yaslanan “Dört Köşeli Üçgen”in oldukça büyülü bir görsel estetiğe sahip olduğunu eklemeden geçmeyelim!

YÜZ

Polonyalı sinemacı Malgorzata Szumowska imzalı "Yüz", Berlinale'den Jüri Büyük Ödülü'yle dönmüştü.

BİÇİM ★★★ İÇERİK ★★ OYUNCULUK ★★★
Twarz (Mug) ÇIKIŞ 24 Ağustos
YÖNETMEN Malgorzata Szumowska
SENARYO Michal Englert, Malgorzata Szumowska
OYUNCULAR Mateusz Kosciukiewicz, Agnieszka Podsiadlik, Malgorzata Gorol **YAPIM** 2018 Polonya
SÜRE 91 dk. **DAĞITIM** Başka Sinema (Bir Film)

Ali ***ERCİVAN*** *- ali.ercivan@gmail.com*

Black Friday indirimi sebebiyle bir mağazanın önüne yığılmış, kapılar açıldığı anda gözleri dönmüşçesine içeri saldıran kalabalık bir insan grubunun yüksek kare, olabildiğince gülünç bulunacak şekilde stilize edilmiş görüntüleriyle başlıyor "Yüz" (Twarz). Üzgünüm ama bizim dizilerde bile kullanılmış, artık komedi efektini yitirmiş, toplumsal hiciv olarak da pek inceliksiz bir fikir. Fakat karşımızdaki film, bu yıl Berlin Film Festivali'nde Jüri Büyük Ödülü'ne layık görüldü. Herhalde büyük resme bakmak lazım... Jacek ve kız arkadaşı Dagmara, birbirlerine deli gibi âşık, metal müzik dinleyen ama bir çıktılar mı dans pistinin de tozunu attıran, asi ve çizgi dışı ama bağlılıkları parmakla gösterilecek bir çift. Dünya umurlarında değil ancak bu esnada kasabalarının yakınında, Polonya-Almanya sınırına yakın bir tepede, yeryüzünün en büyük İsa heykeli inşa ediliyor. Kasaba ahalisi, Rio de Janeiro'dakinden bile büyük bir İsa heykelleri olacağı için çok memnun. Erkeklerin çoğu gibi Jacek de bu inşaatta çalışıyor. Ta ki bir dikkatsizlik anında heykelin yüksek bir noktasından içine düşüp çok ciddi şekilde yaralanana dek.

Bu kazanın akabinde Jacek, Polonya'da yüz nakli gerçekleştirilen ilk adam oluyor. Fakat kasabasına döndüğünde herkesin ona yabancı gibi davranması, kendi annesinin bile "Bu benim oğlum değil!" şeklinde tepki göstermesi, Dagmara'nın onunla ilişkisini tamamen kesmesiyle genç adam büyük bir ikiyüzlülüğü tecrübe etmeye başlıyor.

Daha önce Berlin'de Yönetmen ödülünü kazandığı "Beden" (Ciało) filminde de beden ve kimlik meseleleri üzerine eğilen Polonyalı sinemacı Malgorzata Szumowska, aslında orada olduğu gibi yine bu mevzulara dair birtakım fikirleri ortaya atıp, bunların üzerinden başka yönlere evrilen bir öykü oluşturuyor. Ana karakteriyle Hz. İsa arasında da paralellikler kurduğu aşikar "Yüz", dini kurumların ve ikiyüzlü toplumların bir eleştirisine dönüşüyor. Ancak ilk sahneden aldığımız fikir hiç yersiz değil. Dolaysız, kaba, söylediği her şeyin altı fazla kalın kalın çizilmiş bir hiciv bu. En iddialı görsel tercihi olan, filtre atılmış gibi kadraj kenarlarını buğulu bir şekilde örterek, nasıl yorumlarsanız, bir tür rüya hali yaratma veya karakterlerin dar görüşlülüğünün görsel bir karşılığını bulma çabası bile pek incelik göstermiyor. "Beden" filmini yukarı taşıyan parlak fikir, burada yok. İnşaatı tamamlanan İsa heykeli üzerinden gerçekten komik bir son resmi var sadece "Yüz"ün akıllarda kalacak. Gerisi, mizahıyla ve sembolizmiyle, ne şaşırtıcı ne de sivri.

Şu ana kadar gördüğümüz filmlere dayanarak, Berlinale'nin zayıf bir yılıymış demekten başka çare yok galiba. **APM**

“B planım her zaman şu olmuştur: Çok konuşan insanlar hakkında film yapmak.”
Richard Linklater

PABLO ESCOBAR'I SEVMEK

“Narcos”u tekrar izleme hissiyatı yaşatıyor!

★★ **BİÇİM** ★★★ **İÇERİK** ★★ **OYUNCULUK** ★

Loving Pablo **ÇIKIŞ** 20 Temmuz **YÖNETMEN** Fernando León de Aranoa
SENARYO Fernando León de Aranoa (Virginia Vallejo'nun kitabından)
OYUNCULAR Javier Bardem, Penélope Cruz, Peter Sarsgaard, Julieth Restrepo, Óscar Jaenada
YAPIM 2017 İspanya-Bulgaristan **SÜRE** 123 dk. **DAĞITIM** TME Films (Tanweer)

Utku ***ÖGETÜRK***
utku@filmloverss.com

Pablo Emilio Escobar Gaviria; hayatı defalarca televizyona ve sinemaya uyarlanmış bir uyuşturucu baronu. Kimilerince modern zaman ‘Robin Hood'u yakıştırması yapılan bir kahraman, kimilerince ise binlerce insanın ölümünden sorumlu bir katil. Kimilerine göre siyasete girmesi dahi engellenmiş bir mağdur, kimilerine göre ise hırslarına yenik düşen bir zalim. Hakkındaki tüm tartışmalar bir kenara, Escobar hakkında tek bir gerçek var ki, uyuşturucu ve siyaset tarihini etkileyen ve her ikisi için de her zaman önemli bir referans olarak kalacak bu isim, son zamanlarda popüler kültürün maskarası olmuş durumda. Özellikle, üç sezon süren “Narcos” isimli dizinin büyük ilgi görmesi yapımcıların iştahını kabartmış olacak ki, kısa süre içerisinde Escobar'ı ve/veya Kolombiya'da yer alan kartelleri konu alan birçok yeni proje duyuruldu. Hiç kuşku yok ki, en dikkat çekici olanı Virginia Vallejo'nun yazdığı kitaptan uyarlanan “Pablo Escobar'ı Sevmek”, kısacası bu maskaralığın son halkası.

Filmin yönetmeni Fernando León de Aranoa, Escobar'ın yükselişe geçtiği dönemde Virginia Vallejo ile tanıştığı günden başlayarak yıllar içerisinde yaşananları hızlandırılmış bir şekilde peliküle aktarıyor. Kendisi, yaptığı işe ne kadar saygı duyuyor bilinmez lakin Pablo Escobar ve çevresindeki herkesin enteresan bir İspanyol aksanıyla İngilizce konuştuğu bu filme bizim saygı duymamızı beklememeli. Bu durum, başta yalnızca kulak tırmalarken mecliste dahi konuşulan İngilizce ile komik bir duruma evriliyor, film genel olarak dramdan ziyade parodi olduğunu düşünmeye başladığımız bir hal alıyor. Nitekim, Javier Bardem'e uygulanan yapay ‘göbek’ ve çıplak koştuğu sahnede kullanılan dublör, filmin parodi olabileceği yönündeki tespitimizi haklı çıkartır nitelikte diyebiliriz.

De Aranoa'dan en azından Escobar ile Virginia arasında yaşanan ilişkiyi gerçekçi bir anlatıyla aktarmasını beklemek hakkımız diye düşünsek de ikili arasındaki ilişkinin ‘liseli âşıklar’ seviyesine indirgenmesi, bu beklentimizi de boşa çıkarıyor. Son kertede, Florida'da bulunan bir otoyola uyuşturucu dolu bir uçağın indirildiği sahne, özenildiği her halinden belli olan görüntü yönetimi ve “Narcos”u tekrar izleme hissiyatı yaşatması dışında film hakkında olumlu bir şeyler söylemek pek mümkün değil.

SIKI DOSTLAR

Hal Ashby'nin “Son Ayrıntı”sının (The Last Detail) izinde...

★★★ **BİÇİM** ★★★★ **İÇERİK** ★★★ **OYUNCULUK** ★★★

Last Flag Flying **ÇIKIŞ** 27 Temmuz **YÖNETMEN** Richard Linklater **SENARYO** Richard Linklater, Darryl Ponicsan (Darryl Ponicsan'ın romanından) **OYUNCULAR** Bryan Cranston, Laurence Fishburne, Steve Carell, J. Quinton Johnson **YAPIM** 2017 ABD **SÜRE** 125 dk. **DAĞITIM** Filmartı

Janet ***BARIŞ*** *- janetiko@gmail.com*

Amerika'nın işgal ettiği topraklarla hesaplaşması bitmez. Her dönemin kendine özgü argümanları, yaşanmışlıklarıyla şekil değiştirir sadece. 60'lardaki Vietnam hesaplaşmaları 2000'lerde Irak'a dönüşmüştür mesela, ya da bugünden bakıldığında ileride Suriye topraklarında konuşlanan Amerikan askeri hikayeleri görecek olmamız da şaşırtıcı olmayacak.

Hal Ashby'nin 1973 tarihli tarihli “Son Ayrıntı”sı (The Last Detail) bir mahkuma eşlik eden iki askeri anlatır; Jack Nicholson'ın başrolünde yer aldığı film eğlenceli bir üslupla otorite ve adaleti sorgular. Richard Linklater'ın uzun zamandır üzerinde çalıştığı “Sıkı Dostlar” (Last Flag Flying), “Son Ayrıntı”nın devamı gibi düşünülmüş; Linklater, yine Darryl Ponicsan'ın aynı adlı romanından yola çıkarak ve Ashby'ye benzer bir biçimde komedi ile eleştiri dozunu dengede tutan bir film çekerek 70'lere selam gönderiyor. Üç arkadaş, Sal, Richard ve Larry, artık yolları ayrılmış ve çok başka insanlar olmuş olsalar da bir zamanlar Vietnam'da aynı cephede savaşmışlar. Aradan yıllar geçtikten ve ikiz kuleler vurulduktan sonra yeniden bir araya geliyorlar, onları buluşturan şey ise Larry'nin oğlunun Irak'ta ölmüş olması.

Üçü de hayatta, savaşta ölmemişler ama savaş hepsine bir şekilde dokunmuş. Larry (Steve Carell) sakin ve hüzünlü, Sal (Bryan Cranston) de rahat ve dağınık bir karaktere dönüşmüş. Richard'ın (Laurence Fishborne) ise karısı, çocukları ve torunları ile tipik bir banliyö hayatı var. Larry, oğlunun cenazesini birlikte götürmek isteyince savaş trajedisinin bir yol filmine dönüştüğü yere yaklaşıyor Linklater, zaten yapmak istediği de bu. Bu yolculuk, ölümü, savaştan önceki, sonraki hayatlarını sorgulamak ve savaşın anlamsızlığı üzerine konuşmak için geniş geniş alanlar açıyor onlara.

Richard Linklater'ın ABD'de sessiz sedasız vizyona giren, çok da iş yapmayan filmi aslında yönetmenin daha önceki filmlerine bakılacak olursa pek de onun kalemi değil. Yine de anti-militarist bir yaklaşımla bu üç adamı bir araya getiren duyguyu çok somut mizansenler yaratmadan, daha ziyade gündeliğin gelir geçerliğinde arayan bir yapı kurarak ilerlemiş; işte bu noktada da tam bir Richard Linklater filmi oluyor.

TENKİT

DOVLATOV

Senaristler, Dovlatov'un "Puşkin Tepeleri"ndeki kahramanına benzer bir karakter yaratmışlar.

BİÇİM ★★★★★ İÇERİK ★★★★★ OYUNCULUK ★★★★★

ÇIKIŞ 10 Ağustos **YÖNETMEN** Aleksey German
SENARYO Aleksey German, Yulia Tupikina
OYUNCULAR Milan Maric, Danila Kozlovsky, Helena Sujecka, Artur Beschastnys
YAPIM 2018 Rusya-Polonya-Sırbistan
SÜRE 126 dk. **DAĞITIM** Başka Sinema (Bir Film)

Feride ***ÇETİN*** *- feridecetin@gmail.com*

Yazdıklarını yayımlatma derdindeki Sovyet yazar Sergei Dovlatov'un yaşamının altı gününe odaklanan film, sadece totaliter bir rejimde kendi sesini bulmaya çalışan sanatçıları anlatan hikayesiyle değil, Fellini'vari koreografiler yakalayan özenli sinematografisiyle de göz dolduruyor.

Kasım 1971'de Leningrad'dayız. Sergei, tek göz evinde edebiyatla iç içe bir hayat sürer. Bir yandan bir fabrika dergisinde muhabirlik yaparak geçimini sağlamaya çalışırken, diğer yandan Yazarlar Sendikası üyeliğinin peşinde koşar. Olmak istediği adam olmaya hayli uzaktır, zira karşılaştığı tuhaflıklarla dalga geçen ve hakikate gözlerini yummayı beceremeyen dili, ona rahat vermez. Şehirde komünist partinin başa geldiği 7 Kasım için şenlikler hazırlanırken Sergei; dost sohbetlerinde, ayrı düştüğü eşi Lena'yla ilişkisinde, kızı Katya ile kurduğu özel arkadaşlığında hep bir başka evrene çeker seyirciyi. Röportaj yapması gereken işçilere mesafesi, meşhur Rus yazarların canlandırıldığı bir çekimde takındığı tutum, kaçak mallar pazarlayan bir satıcıya kendisini istihbarat ajanı olarak tanıtıp ondan muhbirlik etmesini istemesi Sergei'ye duyduğumuz sempatiyi arttırır.

İlk öykü kitabı toplatılan ve Sovyet dergileri tarafından görmezden gelinen Dovlatov; 1976'da Yazarlar Birliği'nden ihraç edildikten sonra ABD'ye göç etmek zorunda kalmış. Yaşarken kıymeti bilinmemiş, günümüzdeyse 20. yüzyılın en büyük edebiyatçılarından sayılan yazar üzerinden; sistem destekçisi olmadıkları takdirde izole edilen birçok sanatçının halini de anlamak mümkün. Filmi izlerken, türlü sansür ve yasak uygulamasıyla karşı karşıya kalan, Bulgakov ve Zamyatin gibi isimler de akıllara düşmüyor değil.

Yönetmen German ve senaryo ortağı Tupikana, yazarın "Puşkin Tepeleri"ndeki kahramanına benzer bir karakter yaratmışlar. Otobiyografik özellikler taşıyan bu romanda, felaketin eşiğinde dolaşırken bile olan bitene esprili yaklaşan biri anlatılır. Gerçeği eski sistemden arta kalan yıkık dökük kalıntılarda arar. Hem devlet hem de toplumla mesafesini korumaya çalışır. Siyasi ya da toplumsal yapının parçası olmayı kararlılıkla reddeder. Çağlar boyunca yerinden yurdundan edilen dehaların çektiği zahmeti bile gülerek sırtlanmayı başarır.

Filmde Milan Maric'in kusursuz oyunculuğuyla Dovlatov'un omurgalı duruşu belirginleşiyor. Günümüzün en müthiş görüntü yönetmenlerinden Lukasz Zal sayesinde, sistemin tıkanıklığının insanlarda yarattığı sakatlıklar olağanüstü resmediliyor. Aç ve yalnız kalacağını bile bile, seçimini edebiyattan yana kullanan "Dovlatov"u bugün burada izlemek, sarsıcı bir deneyim! "Kapana kısılmış bir edebiyat ortamında her şeye rağmen vardık!" diyerek, yürünecek en dürüst yolun hatalar, düş kırıklıkları ve umutlarla örülü olduğunu söyleyen film, senenin en iyilerinden. **APM**

“Tümüyle farklı roller canlandırmak istiyorum; örneğin romantik bir başrol. Takım elbisemi kuşanıp filmin sonunda esas kızı kapmak istiyorum.”
Benicio Del Toro

SICARIO: DAY OF THE SOLDADO

Villeneuve'den boşalan koltuğu Stefano Sollima dolduruyor.

★★★ **BİÇİM** ★★★ **İÇERİK** ★★ **OYUNCULUK** ★★★★
ÇIKIŞ 29 Haziran **YÖNETMEN** Stefano Sollima **SENARYO** Taylor Sheridan
OYUNCULAR Benicio Del Toro, Josh Brolin, Isabela Moner, Jeffrey Donovan, Catherine Keener, Manuel Garcia-Rulfo, Matthew Modine, Shea Whigham **YAPIM** 2018 ABD-İtalya **SÜRE** 122 dk.
DAĞITIM Chantier Films

Burçin S. YALÇIN
burcyalc@gmail.com

Meksika'daki uyuşturucu kartellerine yapılan gizli bir operasyonu konu alan 2015 tarihli “Sicario”, son yılların çıkışta ismi yönetmen Denis Villeneuve'ün karanlık, kasvetli vizyonuyla müthiş örtüşen bir suç filmiydi. Yakaladığı sürpriz başarı ve topladığı olumlu eleştiriler üzerine film vizyona girdikten birkaç hafta sonra yapımcılar bir devam hikayesi için kolları sıvamışlardı. Senarist Taylor Sheridan'a açık çek uzatarak Villeneuve'den boşalan yönetmen koltuğuna yeni bir isim aramaya girişmişlerdi. Ülkesinde çektiği “A.C.A.B.” ve “Suburra” gibi iki özgün suç filmiyle dikkat çeken İtalyan yönetmen Stefano Sollima'da neden karar kıldıkları ise “Soldado”yu izledikten sonra net bir şekilde anlaşılıyor.

“Soldado”da yine Amerikalıların Meksika'ya bir ‘sınır ötesi’ operasyona imza attıklarına tanık oluyoruz.

Amerikan topraklarında patlayan canlı bombalarla ortaya çıkıyor ki, Meksikalı karteller kuzey komşularına yalnızca uyuşturucu değil, İslamcı canlı bomba da ihraç ediyorlar. (Hemen belirtelim, filmin en kafası karışık yönü burası belki de...) Amerikan hükümeti hemen Matt'in önderliğinde bir timi Meksika'ya gönderiyor. Operasyonun hedefi bu canlı bombaların kökünü kazımak. Matt'in takımında en çok güvendiği kişi ise Alejandro. İlk filmde kızını öldüren kartelin reisinden intikam alan Alejandro'ya burada hayat başka türlü bir sürpriz yapıyor: Bu operasyonun hedefindeki kartel reisinin kızıyla Meksika'nın uçsuz bucaksız topraklarında bir ölüm kalım savaşının ortasında kalakalıyor.

Devam filmlerinde ilk filmin ana kahramanına yer vermemek ender rastlanan bir harekettir ama “Soldado” çok cesur bir kararla ilk filmde Emily Blunt'ın bedeninde cisimleşen idealist FBI ajanı Kate'i öykünün dışında bırakıyor. Sollima'nın önceki filmlerinde de erkeklerin yozlaşmış dünyasında kadınlar figüranlıktan öteye geçmedikleri için bu filmde Kate'in üzerinin çizilmesi şaşırtıcı olmamış sanki.

Öte yandan, Sollima ilk iki filminde ahlaken tartışmalı işler yapan çevik kuvvet polisleri, yozlaşmış politikacılar, kirli din adamları, kalleş tetikçi ve mafya adamlarıyla tanıştırmıştı bizi. “Soldado”da yönetmen “Sicario”nun tartışmalı iki karakterini öykünün merkezine yerleştirerek tam da şanına yakışan bir hamle yapıyor.

HAYAT OKULU

“Dersu Uzala”nın izinden gidip bambaşka bir patikaya sapıyor.

★★★ **BİÇİM** ★★★ **İÇERİK** ★★ **OYUNCULUK** ★★★
L'École Buissonnière (The School Of Life) ÇIKIŞ 6 Temmuz **YÖNETMEN** Nicolas Vanier
SENARYO Jérôme Tonnerre, Nicolas Vanier **OYUNCULAR** François Cluzet, Jean Scandel, Eric Elmosnino, François Berléand **YAPIM** 2017 Fransa **SÜRE** 116 dk. **DAĞITIM** Chantier Films

Bilgehan ARAS
bilgehanaras@barasmedya.com

Akira Kurosawa'nın 1975 yılında yönettiği “Dersu Uzala”, bir Rus seyyahı olan Vladimir Arsenyev'in Doğu Sibirya'ya yaptığı geziler sonucunda kaleme almış olduğu, aynı adlı kitaptan perdeye uyarlanmış bir filmdi. Yapım, Rus ordusundan bir grup askerin, görev esnasında Sibirya'da yaşayan ve ‘vahşi’ bir hayat süren Dersu Uzala adlı ihtiyar bir Japonla karşılaşmalarını ve onun askerlere rehberlik ederken başlarından geçen olayları konu ediniyordu. Kurosawa, bu unutulmaz eserinde insanın tabiatla olan ilişkisini enfes bir sinema diliyle yorumluyordu.

“Hayat Okulu” da sırtını daha en başta doğaya ve onun sunduğu güzelliklere adayan bir yapım. Ancak hikayesini bir bilgenin anlatılarından değil, yetimhanede büyüme sancıları çeken Paul adlı küçük bir çocuğun gözünden aktarıyor bizlere.

Film, Paris'te sorunlu çocukların kaldığı bir yetimhanede başlıyor. Yetimhanenin en haşarı karakteri olan Paul, yurda gelen bir kadın tarafından evlat ediniliyor ve Fransa'nın kırsal bölgesi Sologne'e doğru yola çıkılıyor. Doğanın tüm güzelliğiyle hüküm sürdüğü bu bölge, Paul'e yepyeni bir hayat ve özgürlük sunuyor. Onu evlat edinen Célestine, bölgede kaçak avcılık yapan ve otoriteyle başı oldukça dertte olan Totoche'la Paul'ün tanışmasını sağlıyor. Başta Totoche için küçük bir baş belası olan Paul, tüm sevimliliği ve zekasıyla bu doğa insanının gönlünü

kazanıyor ve tıpkı “Dersu Uzala”da olduğu gibi Rus yüzbaşı ile Uzala'nın dostluğuna benzer bir dostluğun temelleri atılıyor. Buraya kadar doğada hayatta kalmak, hayvanlarla iyi geçinmek ve Totoche'un bilgeliği üzerinden ilerlerken ikinci yarıdan itibaren film tamamen bambaşka sulara yelken açıyor ve bir süre sonra Paul'ün aslında tesadüfen orada olmadığını gösteriyor. Yapım bu noktadan itibaren melodramatik bir sahaya doğru yelken açarken, Totoche ve ona eşlik edenler tamamen geri planda kalıyor. Hikaye Paul'ün toprak ağası dedesi ve varyemez dayısı arasında geçen bir iç çekişmeye doğru evriliyor.

Tüm zigzaglarına rağmen “Hayat Okulu”, dingin anlatımı, sade karakterleri, pastoral renkleri ve dönem hikayesine uygun yapısıyla izlemesi keyifli bir film. Totoche'ta François Cluzet, Zengin Dede'yi canlandıran François Berléand ve Borel rolüyle Eric Elmosnino eşsiz deneyimleriyle filme çok şey katsalar da küçük kahramanımız Paul'de Jean Scandel ve hizmetçi Célestine rolüyle Valérie Karsenti, sinemada daha fazla görmeyi umacağımız türden karakterler.

MİRASÇILAR

"Mirasçılar", objektif, sert, tarafsız bir film. Bir yandan da naif, yumuşak ve sevgi dolu...

★★★★

BİÇİM ★★★ **İÇERİK** ★★★★ **OYUNCULUK** ★★★★★

Las Herederas (The Heiresses) ÇIKIŞ 31 Ağustos **YÖNETMEN** Marcelo Martinessi **SENARYO** Marcelo Martinessi **OYUNCULAR** Ana Brun, Margarita Irun **YAPIM** 2018 Paraguay-Almanya-Uruguay-Brezilya-Norveç-Fransa **SÜRE** 98 dk. **DAĞITIM** Başka Sinema (Siyah Beyaz Movies)

Gözde* HATUNOĞLU - *noradinsmore@gmail.com

Berlin Film Festivali'nde yarışıp hem başrol oyuncusuna hem de yönetmenine ödül kazandıran "Mirasçılar" (Las Herederas), Paraguay sinemasının kalburüstü, hikayesine isabetli ve dokunaklı bir bakış açısı getiren örneklerinden biri. Yönetmen Marcelo Martinessi, hayat arkadaşı olmuş iki kadının hikayesini resmederken, Ana Brun ve Margarita Irun da bu iki kadına beyazperdede hayat verirken son derce başarılılar. Sebastián Lelio imzalı "Gloria" ile akrabalığı var diyebileceğimiz "Mirasçılar", izleyiciye sadece bir 'kadın filmi' olmanın ötesinde bir seyir zevki sunuyor.

Chela ve Chiquita uzun yıllardır birlikte yaşayan, orta yaşlarını geçmiş bir çift. Hayatlarına dahil olduğumuz, yani filmin başladığı nokta ilişkilerinin olgunluk zamanları. Nasıl tanıştılar, nasıl bir araya geldiler ve vardıkları noktaya nasıl geldiler bilemiyoruz. Bildiğimiz tek şey bugünleri, içinde bulundukları durumu ele alışları. Bu yüzden de geçmişlerine değil geleceklerine yönelik tahminlerde bulunabiliyoruz sadece. Filmin bu tercihi, bir anlamda durağan temposunu açıklanabilir ve beklendiğinden daha merakla takip edilebilir kılıyor.

Chela ve Chiquita varsıl hayatlarının sonuna gelmiş, geçim kaynakları tükenmiş bir çift. Üst sınıfa dahil yaşantılarını sürdürmelerinin tek yolu kendilerine miras kalan antika eşyaları satmak haline gelmiş. Buna bir de banka borcu yüzünden Chiquita'nın kısa süreli de olsa hapse girmek zorunda kalması eklenince durum iyice zorlu bir hal alıyor.

"Mirasçılar" da film olarak hikayenin bu kırılma anından sonra ilgi çekici hale gelmeye başlıyor. Muhtemelen hayatında hiç çalışmak zorunda kalmamış olan Chela, garajda duran, kullanmayı bile doğru düzgün bilmediği arabasıyla zengin hanımların şoförlüğünü yapmaya başlıyor. Hayatın zor yüzüyle karşılaşan Chela'yı kendi sosyal sınıfının içinde daha aşağı bir sosyal sınıfa dahilcesine davranırken görüyoruz. Hapishane ziyaretlerinde ise hem Paraguay'ın sosyoekonomik durumuyla ilgili objektif gözlemlere şahit olma hem de kadın dünyasına bambaşka bir gözle bakma şansımız oluyor. Birbirinden çok farklı karakterlere sahip iki kadının hayatın cilveleri karşısında verdiği mücadelenin de nasıl farklılaştığı, uyanış yaşamak ve hayatlarımızla ilgili adımlar atmak için koşulların nasıl şekillenmesi gerektiğini anlatıyor "Mirasçılar" bize. Bunu yaparken de kadın bakışının, kadın duyarlılığının ve kadın direncinin ne kadar önemli olduğunu hatırlatıyor.

Objektif, sert, tarafsız bir film "Mirasçılar". Ancak bir yandan da naif, yumuşak ve sevgi dolu. Ve bu özelliklerin hepsini bir arada barındırabildiği için de güçlü bir sinema örneği. **APM**

➔ "Evet, sokakta yürüyebiliyorum. Kimse rahatsız etmiyor beni, çünkü çoğu kim olduğumu bilmiyor."
Paul Rudd

ANT-MAN VE WASP

Ant-Man, "Avengers: Sonsuzluk Savaşı" esnasında ne yapıyordu?

★★ **BİÇİM** ★★★ **İÇERİK** ★★ **OYUNCULUK** ★★★

Ant-Man And The Wasp **ÇIKIŞ** 6 Temmuz **YÖNETMEN** Peyton Reed **SENARYO** Chris McKenna, Erik Sommers, Paul Rudd, Andrew Barrer, Gabriel Ferrari **OYUNCULAR** Paul Rudd, Evangeline Lilly, Michael Douglas, Michael Peña, Laurence Fishburne, Michelle Pfeiffer, Hannah John-Kamen, Walton Goggins **YAPIM** 2018 ABD **SÜRE** 118 dk. **DAĞITIM** UIP (Walt Disney)

Fırat ATAÇ
firat_atac@hotmail.com

➔ **Marvel'ın, "Avengers: Sonsuzluk** Savaşı"ndaki travmatik finalden sonra iki seçeneği vardı. Ya kahramanlarını dünyayı yok etmeye çalışan kötülerle imtihan etmeye devam etmek ya da biraz sakinleşip oyuncak kutusunu açtığımız neşeli günlere geri dönmek. Bu açıdan yaklaşıldığında 'varoluşunu basite indirgeyen' "Ant-Man Ve Wasp"ın zamanlaması oldukça yerinde. Takdir edersiniz ki kaosun panzehiri pekala küçülen süper kahramanlarda olabilir.

"Kaptan Amerika: Kahramanların Savaşı"nın finalinde yaşanan olaylardan sonra (Yoksa "Avengers"lardan birinin sonunda mı yaşanmıştı? Sahi ne yaşanmıştı?) payına düşen ev hapsinin son günlerini yaşayan Scott, bir gece garip bir rüyanın parçası oluyor. Kuantum Evreni'nden Janet Van Dyne ile kurduğu bağlantı, yolunu eski sevdiceği Hope ve müstakbel kayınpederi Dr. Hank Pym'le kesiştiriyor. Rüyadaki kadın ve yollarının kesiştiği kişilerin bir çekirdek aile olduğunu belirtelim. Kurtarılması gereken bir kayınvalide var ancak peşlerinde FBI, teknoloji karaborsacıları ve esrarengiz karakter Ghost iz sürerken bu o kadar da kolay olmayacak!

Temel olarak, "Ant-Man, dahil olmadığı 'Sonsuzluk Savaşı' olayları esnasında ne yapıyordu?" sorusuna cevap veren film, kirli para dolu bir çantanın yerine küçülüp büyüyen bir laboratuvar koyarak suç komedisi sularında yüzüyor. Gündelik hayatta kullandığımız objelerin kahramanlar tarafından manipüle edilerek aksiyona dahil edilmesi görselliği, Paul Rudd gibi 'yanakları sıkılacak' bir adamın varlığı da eğlence dozunu destekliyor.

Yönetmen Peyton Reed, skeçlerin bağladığı kötü adamsız kurgusunda Janet'ın kayboluşu ve Ghost'un geçmişine yer ayırırken, baba-çocuk dinamiklerini de hikayeye dahil etmeyi başarmış. Marvel filmlerinde ilk defa kadın süper kahramanına filmin adında yer vermesi, bununla da kalmayıp Ant-Man kadar etkili bir karaktere dönüştürmesi de cabası.

Sorun şu ki film, 'aile dostu bir Deadpool' olma isteğinin altından kalkamıyor. Kendini ciddiye almamasına rağmen ilk filmin altında kalan mizahi tonu, birkaç zirve an dışında sallantı halinde. Film sayısının artmasıyla birlikte devam filmi ve dizi bölümü arasındaki dengeyi iyice bulanıklaştıran Marvel Evreni'nde unutulacak bir sezon ortası episodu olarak kalması olası.

OTEL TRANSİLVANYA 3: YAZ TATİLİ

Hoşça vakit geçirin, gerisini kurcalamayın!

★★ **BİÇİM** ★★ **İÇERİK** ★★★

Hotel Transylvania 3: Summer Vacation **ÇIKIŞ** 13 Temmuz **YÖNETMEN** Genndy Tartakovsky **SENARYO** Michael McCullers, Genndy Tartakovsky **SESLENDİRENLER** Adam Sandler, Andy Samberg, Selena Gomez, Kevin James **YAPIM** 2018 ABD **SÜRE** 97 dk. **DAĞITIM** Warner Bros. (Sony)

Ebru ÇELİKTUĞ
ebruceliktug@gmail.com

➔ **Üçüncü "Otel Transilvanya"da** Kont Drakula'nın kurduğu müthiş bir cümle var: "İnsanlarla canavarların arasında fark yok." Serinin başından beri de irdelenen tema bu aslında. Amerikan yapımı pek çok animasyonda karakterlerin sahip olduğu çeşitliliğin ve farklılığın olumlanması ön plana çıkıyor epeydir. Amerikan halkının kozmopolit yapısı gereği, özellikle çocuklar için çekilen animasyonlarda barışçıl mesajlara sıklıkla rastlıyoruz.

Kont Drakula'nın sinema tarihinde çok sayıda tasvirine tanık olduk diyebiliriz, ama herhalde ilk kez bu animasyon serisinde insanlardan canavarmış gibi bahsettiğini gördük. Universal Stüdyoları'nın unutulmaz klasik canavarlarının insanoğlundan uzakta, Kont Drakula'nın şatosundan bozma Transilvanya Oteli'nde huzurla tatil yapmalarının üzerinden epey zaman geçti. Drakula'nın gözü gibi büyüterek baktığı kız Mavis'in, kazara şatoya gelen bir insanla evlenmesi, başka insanların da canavarların varlığını öğrenip onlardan korkulmaması gerektiğini anlamasına neden olmuştu.

Üçüncü filmde, babasının çektiği yalnızlık duygusunun üstesinden gelebilmesi için ona ve oteldeki canavarlara sürpriz bir tatil ayarlayan Mavis sayesinde çok komik bir uçak yolculuğunun ardından Titanik'i andıran dev bir gemiye binen Kont, ilk görüşte âşık oluyor bu kez. Kendi deyimiyle birine 'zinglemek' yani âşık olmak

hayatta bir kereye mahsustur ama gönül ferman dinlemiyor. Geminin kaptanı Erica bu şanslı kadın. O da Drakula'ya kayıtsız değil gibi görünse de çok geçmeden ilgisinin nedenini öğreniyoruz. Erica, Drakula'nın ezeli rakibi Abraham Van Helsing'in torununun torunu aslında ve canavarlardan tiksiniyor.

"Otel Transilvanya" serisinin üçüncü filmi de pek çok film serisinin kaderini paylaşıyor ve ilk filmin parlaklığını yakalayamıyor. Bunu konusunun yavanlığından da anlamak mümkün. Artık canavarlarla insanlar barıştığına ve hatta Drakula torun sahibi bile olduğuna göre geriye ne kaldı? Hikaye gelip gene Drakula'nın can düşmanı Abraham Van Helsing'e dayanıyor. Belki çok yaratıcı bir hikaye örgüsünden bahsedemeyiz ama içerdiği mizah ve canavarların çıkabileceği bir turistik gezinin konsepti ne olabilirdi sorusuna verdiği dolgun cevapla "Otel Transilvanya 3: Yaz Tatili", hoşça vakit geçirtmeyi başarıyor.

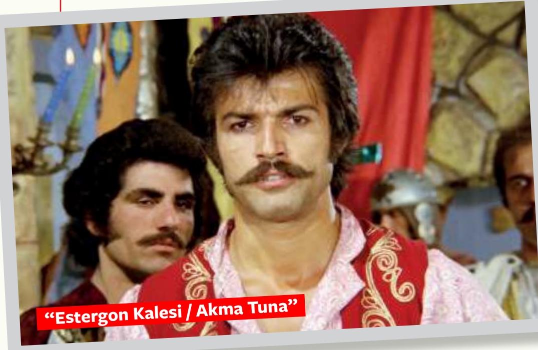

Uğur VARDAN
ugurvardan@hotmail.com

Yazları Sıcak Ve Sinemalı

Şimdinin açıkhava sinemaları tabii ki farklı bir refleksin ifadesi. Elbette nostaljik bir yanları var ama eskiyle bire bir bağlarını sürdürdüklerini söylemek bana ***pek mümkün gelmiyor***.

İnönü'ye kazma vurulup stadın, kendine ait anılarıyla yıkılma kararının gerçeğe dönüşmesine doğru, sevgili Tanıl (Bora), 11 Ocak 2012'de Radikal Spor sayfalarında 'Stat ve Tabiat' başlıklı bir metin kaleme almıştı. Ahmet Rasim ya da İslâm Çupi'den de tatlar bulacağınız enfes bir yazıdır kendileri, naçizane öneririm. Ama yine de şu alıntıyı yapmak boynumun borcudur diye düşünürüm: "Maçtan önce, devre arasında ya da top uyurken kafanızı kaldırdığınızda göreceğiniz bir sema vardı. Birdenbire, günbatımına, bulutların deplase oluşuna, kuşların kontratağına dikkat kesilebilirsiniz. Vaatkâr bir kornere başınızı çevirdiğinizde, yan gözle şehrin ışıklarının yansımasına tutuluverirsiniz, 'dışarıdaki hayat' usulca hatırlatır kendisini. Arada ezan okunur, ambulans geçer, işitirsiniz. Hele o eski güzel statların kraliçesi olan Dolmabahçe-İnönü'de, dedik ya, eski açıktan ötesi denizdir! Yolunu şaşırmış martıların denize kavuşmasını 'canlı' izleyebilir, bir teknenin zarif suretine, hafif çırpıntılı mutedil dalgaların seyrine kapılabilirsiniz. Üstelik bir yandan da maç oynanıyordur. İnsan bunu nerede bulur?"

"Estergon Kalesi / Akma Tuna"

Vodafone Arena olarak açılan, daha sonra adı Vodafone Park'a çevrilen yeni statta ilk maç 11 Nisan 2016'da oynanmıştı. Beşiktaş'ın, Bursaspor'u 3-2'yle geçtiği karşılaşmayı, zorlu bir sürecin sonunda (öyle bir izdiham olmuştu ki, üstüne üstlük organizasyonsuzluğun getirdiği dertler tabii ki) basın tribününden izlerken 90 dakika boyunca gözüm sahada, zihnim ise Tanıl'ın yazısındaydı. Mimari açıdan ortada bir problem yoktu lakin daha fazla kapasite (bu da 'endüstriyel futbol'un gereğiydi) nedeniyle tribünler daha da yükseltilirken, çatı strüktürünün inşasındaki kimi tercihlerle birlikte artık gökyüzüyle temasın yüzdesi alabildiğine aşağılara çekmişti. Yani Boğaz'da salınan vapurları görmek, stadın kendi akustiğinden ezanı ya da ambulansların sirenlerini duymak tarihe karışmıştı. Kulübün geleceğine ait yeni bir yolculuk başlarken anılar denizine de yeni mektuplar bırakmaktan başka çare yoktu İnönü'nün eski ahalisi için...

"Teknoloji, yenilik, modernite düşmanı" diyebilirsiniz; toplamımız ne kadar ve sesimiz ne denli güçlü çıkıyor, bilmiyorum ama eski İnönü, AKM ya da Emek Sineması; fark etmez... Bizi, hep aynı parantezin içine alıyor... "Daha iyisini yapacağız, eskisi zaten çok kötüydü" şeklinde gerekçelerle sistem yoluna devam ediyor ve biz bakakalıyoruz geçip giden geminin ardından...

Benim için şimdilerde 'açıkhava sinemaları' denen ama geçmişteki ismi 'yazlık sinema' olan yapı ve film izleme modeli de aynı yolun yolcusudur... Kendileriyle Zonguldak'ta tanıştığımı hatırlıyorum. Bir akrabamızın kızına giderdik, çünkü evi bir yazlık sinemasının yanındaki apartmanın, üç ya da dördüncü katıydı ve balkonuna sığışır; annem, kız kardeşim ve ben, evin sakinleriyle birlikte gösterilen filmi izlerdik. Keza kız kardeşim Mine'nin doğduğu Filyos'ta da, büyük halamın kızı Çiğdem'le bir yandan sandalyeler arasında koştururken film izlediğimizi hatırlıyorum.

72'nin başıydı sanırım, Balıkesir'e taşındık. Şehre ait ilk görüntüler sokakları kaplayan kırmızı-beyazlı bayraklar (ki sonradan öğrendim, Balıkesirpor o dönem ikinci ligde şampiyonluğa oynuyormuş ama birinci lige çıkamadılar) ve panolardaki iki film afişiydi: Serdar Gökhan'lı "Estergon Kalesi / Akma Tuna" ve Elizabeth Taylor'la Richard Burton'ın oynadıkları "Kleopatra" (Cleopatra)... Ama Balıkesir'in asıl güzelliği, çıkmaz bir sokakta bulunan evimizin ana caddeye bağlandığı noktadaki yazlık sinemaydı. Kış dönemi, yerde bulduğumuz, kesilmiş bilet koçanlarını toplayıp oynadığımız oyunlar, yazın benim için gerçeğe dönüşmüştü. Çünkü kapıda bilet kesen abiyle kısa sürede muhabbet kurmuş, ben de yanında bilet kesmeye başlamıştım. Sanki bütün sinemanın sorumluluğu benim üzerimdeydi. O kadar çok hoşuma gidiyordu ki bu iş, çok önemli biri olduğum hissine kapılıyordum. Film başlayınca da kız kardeşim ve mahallenin diğer veletleriyle bir kenara oturup ne oynuyorsa seyrediyorduk. Yıllar sonra televizyonda "Uçan Otomobil"e (Chitty Chitty Bang Bang) rastlayınca, filmi ilk olarak Balıkesir'deki o yazlık sinemada izlediğim kafama dank etti (öte yandan sinemasının ismi neydi, hatırlamıyorum elbet ama hafta içi gazetedeki Balıkesirli genç meslektaşım Güliz

"Kleopatra"

"Tosun Paşa"

> Öyle bir *yağmur* yağdı ki, herkes kaçıyor. Ertesi gece *zorla kuruttuğumuz biletler* eşliğinde sinemamızın bu unutulmaz klasiğini izledik.

"Uçan Otomobil"

Arslan, araştırmacılığını (!) konuşturdu ve annesi üzerinden meseleye açıklık getirdi; 'Saray Sineması'ymış).

Bir yıl sonra Bursa'ydık ve artık başka bir yazlık sinemamız vardı: Mahallemiz Davutkadı'nın aşağısında, Yıldırım'a doğru bir yerde... Burada da benim için iki unutulmaz anı var: İlki kız kardeşim ve ilkokuldan sınıf arkadaşım Aydın'la gittiğimiz bir film. Kardeşim sekiz yaşlarında, ben de 11. Yer gösterici bizi gördü ve "Gelin şöyle, aile tarafına oturun" dedi. Oturduğumuz yer o kadar sıkıcı geldi ki bize, dayanamadık, arkada, boş bir yere gittik. Filmin başlamasına da beş dakika falan kalmış. Derken yer göstericiyle göz göze gelmez miyiz? Bir bağırdı, "Ben sizi ailelerin yanına oturttum, kalkıp buraya gelmişsiniz. İyilik de yaramıyor" falan gibi şeyler söyledi. Biz de suçlu psikolojiyle kalktık, tekrar eski yerimize döndük. Bir diğeri de "Tosun Paşa" için gittiğimiz maceraydı. Film başladı, 15-20 dakika oldu, derken gök gürültüsü, şimşek, ardından öyle bir yağmur yağdı ki, herkes kaçıyor. O esnada birisi çıktı, "Biletleri saklayın, yarın gelin, seyredin" dedi. Ertesi gece zorla kuruttuğumuz biletler eşliğinde sinemamızın bu unutulmaz klasiğini izlemiş olduk.

'Yazlık sinemalar'ın kendine ait özellikleri vardı. Çoğunda çakıl zemin, birbirine çivilenmiş sandalyeler, elindeki tabyaya açacakla vurarak gazoz satanlar, filmin ortasında ağlayıp sesi gökyüzüne karışan minikler, yine film oynarken ortalıkta koşuşturup duran ve arada bir düşüp orasını burasını kanatan çocuklar... Bir-iki, "Çocuklarınıza sahip olun efendim" diye söylenenin dışında kimsenin pek de itiraz etmediği, gül gibi yaşayıp gittiğimiz bir hayat modeli... Yine geçmiş güzellemesine, abartılı bir romantizme soyunmak istemiyorum ama o günleri, o ortamı özlemeden de edemiyorum.

Şimdinin açıkhava sinemaları tabii ki farklı bir refleksin ifadesi. Elbette nostaljik bir yanları var ama eskiyle bire bir bağlarını sürdürdüklerini söylemek bana pek mümkün gelmiyor. 'Yazlık sinemalar' tıpkı Tanıl'ın eski İnönü'yü tarifi gibiydi: Gökyüzü, yıldızlar, ezan sesi, ambulans sireni, çocukluk, o zamanlar için var olduğuna inandığımız masumiyet, yokluk, fakirlik içinde geçen günlerde halkın biricik eğlence kaynağı olarak görülen sinemaya olan ilginin ifadesi... **APM**

YILDIZ FİLOSU

ANT-MAN VE WASP

DEV AVCISI

GÖKDELEN

MAMMA MIA! YENİDEN BAŞLIYORUZ

	MEHMET AÇAR HABERTÜRK	BİLGEHAN ARAS ARKA PENCERE	OKAN ARPAÇ ARKA PENCERE	TUNCA ARSLAN AYDINLIK	FIRAT ATAÇ ARKA PENCERE	ŞENAY AYDEMİR GAZETE DUVAR	CUMHUR CANBAZOĞLU SINEMAMUZIK.COM	EBRU ÇELİKTUĞ ARKA PENCERE	MURAT ERŞAHİN SINEMAMUZIK.COM
ANT-MAN VE WASP / ANT-MAN AND THE WASP	★★★	★★			★★	★★★	★★	★★★	
DEHŞET YOLU / DOWNRANGE	★★		★★		★★		★★		★★★
DEV AVCISI / I KILL GIANTS	★★★	★★★	★★		★★		★★★		★★★
DOVLATOV						★★★★			
DÖRT KÖŞELİ ÜÇGEN	★★					★★			
EVA				★★★					
GİZEM TRENİ / MYSTERY TRAIN	★★★★	★★★★★	★★★★					★★★★	★★★★
GÖKDELEN / SKYSCRAPER	★★	★★	★★	★	★★		★★		
HAYAT OKULU / THE SCHOOL OF LIFE		★★★							
İLK ARINMA GECESİ / THE FIRST PURGE		★	★★		★				
KISMET, SEVGİLİM: İLK ŞARKI	★★★								★★★★
KÖPEK DİŞİ / DOGTOOTH			★★★	★★★				★★★★	★★★★
MADAME	★★★		★★★			★★★	★★		★★
MAMMA MIA! YENİDEN BAŞLIYORUZ	★★★	★★★							
MARY SHELLEY	★★★★	★★	★★★		★★	★★	★★★★		★★★
MİRASÇILAR / THE HEIRESSES									
MISSION: IMPOSSIBLE - YANSIMALAR	★★★	★★★			★★★★	★★★			
OTEL TRANSİLVANYA 3: YAZ TATİLİ							★★★	★★	
PABLO ESCOBAR'I SEVMEK / LOVING PABLO		★★	★★★	★		★★	★★★		★★
SIKI DOSTLAR / LAST FLAG FLYING			★★★						★★★
SİBİRYA / SIBERIA			★	★			★★		
TERMINAL	★★★	★★★	★★	★	★★	★★	★★★		★★
YAŞAR KEMAL EFSANESİ									
YÜZ / MUG									
ZAMA				★★★				★★★★	

MARY SHELLEY

MISSION: IMPOSSIBLE - YANSIMALAR

PABLO ESCOBAR'I SEVMEK

TERMINAL

BERKE GÖL ALTYAZI	BURAK GÖRAL SÖZCÜ	MÜJDE IŞIL ARKA PENCERE	KAAN KARSAN EKŞİSİNEMA	NİL KURAL MİLLİYET	ESİN KÜÇÜKTEPEPINAR ARKA PENCERE	MURAT ÖZER ARKA PENCERE	OLKAN ÖZYURT SABAH	ALİ ULVİ UYANIK MİLLİYET SANAT	UĞUR VARDAN HÜRRİYET	BURÇİN S. YALÇIN ARKA PENCERE	ORTALAMA
★★★	★★			★★	★★★	★★	★★	★★	★★★		2.42
		★★						★★		★★	2.12
	★★★					★★		★★★	★★		2.60
		★★	★★	★★★	★★★						2.80
★★★		★★						★	★★	★★	2.00
			★		★						1.66
★★★	★★★★			★★★★		★★★★					4.00
	★★	★★	★★		★★		★★	★★	★★★	★★	2.00
		★★						★★			2.33
★★			★	★★	★★★			★★★		★★	1.88
★★	★★★	★	★		★★	★★		★★★★	★★★		2.50
★★★★	★★★★		★★★★	★★★★	★★★★	★★★	★★★★	★★★★		★★★★	3.76
	★★★	★★★		★★★		★★★		★★★	★★★	★★★★	2.91
★★	★★★	★★★		★★	★★★		★★	★★★	★★★	★★★	2.72
		★★			★★★	★★★		★★★	★★★	★★★★	2.92
	★★★	★★★	★★★	★★★	★★★★	★★★★			★★★★		3.42
	★★★	★★★	★★★	★★★★			★★★★	★★★	★★★	★★★	3.25
		★★			★★★						2.50
★★	★★	★★			★★	★★		★★★	★★	★★★	2.21
		★★	★★			★★★		★★★			2.66
		★			★★	★★		★★	★★		1.62
	★★	★★			★★	★★	★★★	★	★★	★★	2.12
							★★★★	★★★			3.50
★★★		★★	★★★	★★★★	★★★						3.00
★★★★★	★★★★		★★★★	★★★★	★★★★★			★★★★	★★★★		4.11

GİŞE MEMURU

boxofficeturkiye.com | **Tolga AKINCI**

1 YIL ÖNCE / AĞUSTOS 2017
1. CUMALİ CEBER: ALLAH SENİ ALSIN
2. DESPICABLE ME 3
3. THE DARK TOWER
4. WAR FOR THE PLANET OF THE APES
5. ANNABELLE: CREATION

2 YIL ÖNCE / AĞUSTOS 2016
1. SUICIDE SQUAD
2. ICE AGE: COLLISION COURSE
3. THE SECRET LIFE OF PETS
4. MECHANIC: RESURRECTION
5. JASON BOURNE

3 YIL ÖNCE / AĞUSTOS 2015
1. MISSION: IMPOSSIBLE - ROGUE NATION
2. THE FANTASTIC FOUR
3. ANT-MAN
4. ÜÇ HARFLİLER 2: HABLİS
5. HITMAN: AGENT 47

MILA KUNIS
BENİ SATAN CASUS
Eyvah Annem Dağıttı! 2 .... 5.557
Eyvah Annem Dağıttı! 38.146
Jupiter Yükseliyor 197.021
Kan Bağları 7.586
Asabi Adam 8.252

2017 - 2018 SEZONU BOX OFFICE TOP 10

18 Ağustos 2017 - 20 Temmuz 2018

FİLM ADI	DAĞITIM	VİZYON TARİHİ	TOPLAM SEYİRCİ
1. Ayla	Warner Bros.	27.10.17	5.588.766
2. Aile Arasında	CGV Mars D.	01.12.17	5.274.235
3. Arif v 216	CGV Mars D.	05.01.18	4.967.268
4. Ailecek Şaşkınız	CGV Mars D.	02.03.18	4.034.051
5. Deliha 2	CGV Mars D.	12.01.18	2.105.277
6. Yol Arkadaşım	CGV Mars D.	27.10.17	2.060.866
7. Avengers: Infinity War	UIP	27.04.18	1.908.287
8. E.B. Hayal mi Gerçek mi?	TME Films	19.01.18	1.480.047
9. DEADPOOL 2	TME FİLMS	18.05.18	1.371.581
10. Despicable Me 3	UIP	25.08.17	999.234

** Seyirci sayıları; filmlerin tarih aralığı içindeki seyirci sayılarıdır.*

DENZEL WASHINGTON
ADALET 2
Muhteşem Yedili 111.735
Adalet 105.538
Zorlu İkili 47.979
Uçuş 116.640
Düşmanı Korurken 86.521

YENİ SEZONA DOĞRU...

Bu sayfada box-office verilerini açıklamaya başladığımdan beri birçok kişi neden Ağustos ortasından itibaren bir tablo verdiğimi soruyor. Yıllar önce sektör, Ağustos'un 2. veya 3. cumasını sezonun ilk haftası olarak kabul edip, box-office verilerini yıllık olarak bu şekilde açıklardı. Verileri hem bu duruma bir gönderme yapmak hem de rakamlara bir başka bakış açısı getirmek amacıyla bu şekilde açıklıyoruz. Şimdi de yeni sezona doğru giderken, Ağustos-Eylül-Ekim döneminde vizyona girip en iyi açılış yapan 20 filme göz atalım. Bakalım kaç tane yeni film bu listeye girebilecek!

FİLM	DAĞITIM	VİZYON TARİHİ	İLK HAFTA SONU SEYİRCİ	TOPLAMA ORANI	TOPLAM SEYİRCİ
1 / Asmalı Konak: Hayat	Warner Bros.	17.10.03	663.273	%37.0	1.791.396
2 / Pek Yakında	Warner Bros.	02.10.14	398.864	%18.2	2.187.278
3 / Nefes: Vatan Sağolsun	Medyavizyon	16.10.09	334.215	%13.7	2.436.780
4 / İkimizin Yerine	UIP	21.10.16	332.216	%24.2	1.373.260
5 / Ayla	WB / CGV Mars	27.10.17	312.135	%5.6	5.588.766
6 / İncir Reçeli 2	UIP	17.10.14	288.378	%20.9	1.378.517
7 / Thor: Ragnarok	UIP	27.10.17	280.571	%35.3	795.596
8 / Suicide Squad: Gerçek Kötüler	Warner Bros.	12.08.16	262.331	%27.4	956.706
9 / Cingöz Recai	CGV Mars D.	13.10.17	258.655	%39.5	655.635
10 / Hokkabaz	KenDa	20.10.06	247.912	%14.5	1.710.212
11 / Mustafa	Warner Bros.	29.10.08	241.185	%21.9	1.101.014
12 / Yol Arkadaşım	CGV Mars D.	27.10.17	239.557	%11.6	2.060.866
13 / Ekşi Elmalar	CGV Mars D.	28.10.16	236.494	%19.1	1.237.921
14 / Kurtlar Vadisi Vatan	CGV Mars D.	29.09.17	233.708	%36.8	634.898
15 / Unutursam Fısılda	CGV Mars D.	29.10.14	215.427	%12.5	1.720.895
16 / Şirinler	Warner Bros.	05.08.11	208.738	%18.2	1.149.843
17 / Birleşen Gönüller	Chantier	24.10.14	205.148	%12.9	1.589.135
18 / Çılgın Hırsız 3	UIP	25.08.17	203.926	%20.4	999.234
19 / Minyonlar	UIP	04.09.15	198.953	%20.6	964.454
20 / Harry Potter ve Züm. Yold.	Warner Bros.	10.08.07	197.637	%28.8	687.224

Nijat Özön'e ithafen

Mevzu

AÇ AĞZINI BAKAYIM!

"*Jaws*"ın açtığı yoldan ilerleyen 'köpekbalığı filmleri' arasına bu ay gösterime giren "Meg: Derinlerdeki Dehşet" (*The Meg*) de ekleniyor. Bu kez okyanusun buz gibi sularından gelen köpekbalığımız, daha önce gördüğümüz bütün köpekbalıklarından daha büyük, ama emin olun derdi de büyük. Çünkü karşısında *Jason Statham* var!

Murat Emir ***EREN***
memireren@gmail.com

Onlar yaygın inanışa göre denizin keskin dişleri, soğukkanlı amansız katilleri. Aynı zamanda da birçok türü insanoğluyla karşılaşması imkansız yerlerde varlığını sürdüren, bazıları hayli zararsız olan canlılar: Köpekbalıkları. Popüler sinemanın uzun bir zamandır ilgisine mazhar olan köpekbalıklarıyla ilgili yapılan filmler bir anlamda "Jaws"la hayatımıza girmiş, "Mavi Korku" (Deep Blue Sea), "Açık Deniz" (Open Water) gibi örneklerin yanı sıra, yakın zamanda "Karanlık Sular" (The Shallows), "Denizde Dehşet" (47 Meters Down) gibi örneklerle devam etmişti. Yönetmen koltuğunda, "İçgüdü" (Instinct, 1999), "Büyük Hazine" (National Treasure, 2004), "Sihirbazın Çırağı" (The Sorcerer's Apprentice, 2010) ve "Last Vegas" (2013) gibi filmleriyle tanıdığımız Jon Turteltaub'un oturduğu filmin başrolündeyse 2000'lerin aksiyon yıldızı Jason Statham var. Tahmin edebileceğiniz üzere filmin en önemli çatışması, söz konusu devcileyin köpekbalığı ve Jason Statham'ın canlandırdığı profesyonel dalgıç Jonas Taylor arasında geçiyor. Lakin hikaye ve film şüphesiz bundan fazlasını vaat eden bir roman uyarlaması aynı zamanda. Steve Alten'in kaleme aldığı "Meg: A Novel Of Deep Terror" adlı kitap, aslen 1997 yılında Disney tarafından sinemaya uyarlanmak için satın alınmıştı. Lakin aradan geçen uzun süre boyunca Disney bu projeyi bir türlü hayata geçiremedi ve en nihayetinde kitabın hakları el değiştirdi. 2015 yılında, bu kez Warner Bros. kitabın haklarını satın aldı. Evvela "Otel" (Hostel) serisiyle tanıdığımız Eli Roth'un projenin yönetmen koltuğunda oturacağına dair haberler çıkmıştı ama bu gerçekleşmedi ve sonunda film, deneyimli Hollywood yönetmeni Jon Turteltaub'a emanet edildi.

Filmin ismi The Meg, aslında tarih

öncesi çağlarda yaşadığı düşünülen, köpekbalıklarının atası olarak varsayabileceğimiz bir canlının, Carcharocles Megalodon'un kısaltması. 2.6 milyon yıl önce, derin okyanus çukurlarında yaşayan bu canlının büyüklüğü o kadar ürkütücü ki, iddiaya göre Jaws yanında bir kedi yavrusu gibi kalıyor. Okyanusun keşfedilmemiş derinliklerinde, yok olmadan yaşayabilmiş olmasıysa elbette yazar Steve Alten'in hayal gücünün ürünü (Bu arada Alten'in toplamda altı adet Meg kitabı yazdığını da belirtelim, yani hikayenin devamı da mevcut). Hikayeye göre, günümüzden beş yıl kadar önce, iyi bir asker ve usta bir dalgıç olan Jonas Taylor, özel bir görev için bulunduğu okyanusun bakir sularında daha önce hiç görülmedik bir canavarın saldırısına uğrar. Neye uğradığını şaşıran Taylor, ekibinin yarıdan fazlasını kaybettiği bu saldırıdan canını güç bela kurtarır ama bu trajedi onda derin bir iz bırakır. Sadece bu olayın travmasıyla baş etmek zorunda kalmaz Taylor. Aynı zamanda işini kaybeder, kariyeri sekteye uğrar ve evliliği darmadağın olur. Kendisine ve ekibine saldırdığını söylediği yaratığın tarih öncesinde kalmış, çoktan yok olmuş bir tür olması nedeniyle kimseyi kendisine inandıramamıştır üstelik. Ta ki günün birinde bu canlının peşine düşen Çinli bir araştırma denizaltısı suyun altında mahsur kalana kadar. Çin menşeli yüksek teknoloji ürünü bu araştırma denizaltısının başı derttedir. Çünkü denizaltının başına, daha önce Taylor'a saldırdığı varsayılan canavar, Carcharocles Megalodon, yani Meg musallat olmuştur. Bu noktada bir kurtarma ekibine öncülük etmesi için Taylor'a telefon gelir. Çünkü daha önce bu canavarla yüzleşmiş ve sağ kurtulmuştur. Taylor için bu görevin bir başka anlamı daha vardır: Eski eşi de denizaltında mahsur kalan insanlar arasındadır. İmkansız görünen ve adeta bir intihar görevi gibi olan bu operasyonda Taylor, herkesin tek umuduna dönüşür.

Yapımcılardan Belle Avery'nin aktardığına göre, "Meg: Derinlerdeki Dehşet"in iyi bir gişe filmi olabileceğine ikna olmalarını sağlayan en önemli husus, Carcharocles Megalodon'un bir zamanlar gerçekten varolmuş olması. Böylesi devasa bir yaratıkla ilgili, yine devasa bir filme girişirken, ortak yapımcı arayışlarına girdiklerini ve Çin'in bu konuda harika bir potansiyele sahip olduğunu söyleyen Avery, Çinli yapım şirketi Gravity Pictures'le birlikte filmi gerçekleştirmekten de son derece memnun olduklarını ifade ediyor. İlk toplantıda, tarih öncesi çağlardan kalma, Carcharocles Megalodon'a ait bir diş fosilini yanlarında götürdüklerini ve Çinli yetkililerin bu filme ikna olmasına, bu devasa fosilin çok etkili olduğunu söylüyor. Meg'in filmde göreceğimiz ölçüleri gerçekten de devasa, köpekbalığının uzunluğu 22 metrenin üzerinde!

Ekibin 'minik üyesi' Meiying'de Shuya Sophia Cai'yi izleyeceğiz.

2016'nın Ekim ayında çekimlerine başlanan filmin büyük bir çoğunluğu Yeni Zelanda, Auckland'daki özel stüdyolarda ve Yeni Zelanda'nın bakir sahillerinde gerçekleştirildi. 150 milyon dolarlık devasa bir bütçeyle yola çıkan filmin, çekimler sırasındaki en önemli kozuysa hiç şüphe yok ki Jason Statham'ın ciddi bir sualtı deneyiminin olması. Statham geçmişte, Milletler Topluluğu Oyunları'nda Britanya Dalgıç Takımı'nda yer alan eski bir sporcu aynı zamanda. Bu nedenle de filmin sualtında yoğun çaba gerektiren sahneleri için biçilmiş kaftan. Statham "Geçmişteki deneyimlerimin bu filmde çok faydasını gördüm. Yer aldığım komplike ve altından kalkması zor sahnelerde daha özgüvenli olmamı sağladı" diyor. Ancak Statham'ın rol arkadaşı ve filmde bir sualtı araştırmacısını canlandıran Çinli yıldız Li Bingbing, çekimlerdeki deneyimi için aynı şeyleri söylemiyor. Bingbing için bilhassa sualtındaki çekimler son derece zor geçmiş ve ekip onun sualtı sahnelerinde daha az üşüyüp, daha rahat hissetmesi için normal dalgıç kıyafetlerinden farklı bir kıyafet tasarlamış. Böylelikle Bingbing daha rahat bir performans sergilemiş.

Bingbing, filmin oyuncu kadrosundaki tek uluslararası yıldız

"Filmi çekerken en önem verdiğimiz konulardan biri *köpekbalıklarını düşmanlaştırmamaktı.*"

Jason Statham'ın karşısında bu kez hiç kolay lokma yok!

HEM ISIRIR HEM GÜLDÜRÜR

Köpekbalığı filmleri her zaman korkutmak zorunda değil. İşte size her biri cin fikirlerle dolu, 'ısırırken güldüren' köpekbalığı filmleri.

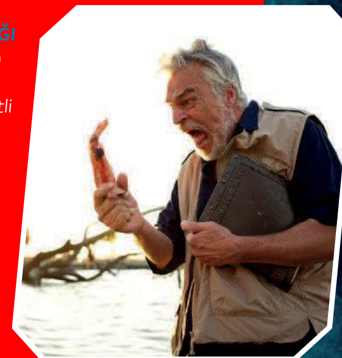
MEGA SHARK VS. GIANT OCTOPUS (2009)
Jack Perez'in yönettiği ve B sınıfı aksiyon filmlerinin Tom Cruise'u olarak anabileceğimiz Lorenzo Lamas'ın başrolünde yer aldığı bu kült filmi izlemek için iki önemli sebebiniz var, birisi koca bir köprüyü ısırığıyla ikiye bölebilecek büyüklükte bir köpekbalığı barındırıyor olması, ikincisi bu köpekbalığının aynı boyutta bir ahtapotla güreşmesi. Benzersiz.

BAY PEMBE
KUMDAKİ DEHŞET
(SAND SHARKS, 2012)
Denizden karaya kaçtığınızda köpekbalıklarından kurtulabileceğinizi mi sanıyorsunuz? Yanılıyorsunuz. Çünkü bu filmdeki köpekbalıkları kumda da hareket edebiliyor. Yönetmenliğini Mark Atkins'in yaptığı filmin başrolü 'atanamamış Bruce Willis' olarak da anabileceğimiz Corin Nemec'e emanet.

BAY PEMBE
SHARKNADO (2013)
Yönetmenliğini Anthony C. Ferrante'nin üstlendiği, başrollerinde Tara Reid ve Ian Ziering'in yer aldığı film, yüzlerce büyük köpekbalığının, kasırga sayesinde karada yaşayanların başına bela olduğu bir hikaye sunuyordu! İsminden de anlayacağınız üzere bu 'köpekbalığı kasırgası' filmi, iki farklı alt türü birleştiren eşsiz bir dehanın ürünü.

BAY PEMBE
HAYALET KÖPEKBALIĞI
(GHOST SHARK, 2013)
2013 tuhaf köpekbalığı filmleri açısından bereketli yıl olmuş belli ki. Griff Furst'ün yönettiği filmde, geçmişte bir kasabanın başına bela olan katil köpekbalığı, lanet sonucu hayalet olarak geri dönüyordu. Duvarlardan geçebilen bir köpekbalığı. Tam korkacakken güldüren, gülerken öldüren bir varlık.

Denizaltının uluslararası isimlerden mürekkep bir mürettebatı var.

değil. Film farklı ülkelerden birçok önemli ismi bünyesinde barındırıyor. Avustralyalı yıldız Ruby Rose, İzlandalı Olafur Darri Olafsson, "Heroes"dan tanıdığımız Masi Oka'nın yanı sıra, ünlü komedyen Rainn Wilson da filmin oyuncu kadrosunda öne çıkan isimler arasında. Filmdeki bu yetenek çeşitliliğini son derece olumlu bulduğunu söyleyen yönetmen Jon Turteltaub, "Gezegen yetenekli insanlarla dolu, o halde kendimizi neden sadece Hollywood'un alışılagelmiş isimleriyle sınırlayalım ki" diyor. Ayrıca bazı oyuncuları ilk kez kendisinin keşfettiğini sanırken, birçoğunun şimdiye dek çoktan 50'ye yakın filmde yer aldığını da ekliyor.

Oyuncuları ve ekibi zorlayan sadece sualtı çekimleri olmamış şüphesiz. Bir başka zorlayıcı unsur da 22 metrelik devasa bir köpekbalığının şüphesiz ki gerçekte varolmaması! Filmin büyük bir bölümünde, özel olarak inşa edilen Megalodon'un başına ait bir makete karşı rol kesen oyuncular, her şeyi gerçek kılabilmek namına yoğun çaba harcamış. Haliyle film, yoğun bir CGI çalışmasının da ürünü aynı zamanda. Yönetmen Jon Turteltaub'sa filmin bu açıdan kendisini nasıl zorladığını şöyle açıklıyor: "Normal bir gişe filminde ortalama 2600 civarında kesme ve plan görürsünüz. Filmimizde tam 2000 planda görsel efekt mevcut! Bu son derece yüksek bir rakam. Bu yüzden aylar önce çekip bitirdiğiniz filmin aslında neye benzediğini ancak çok çok uzun zaman sonra görebiliyorsunuz."

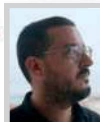
Jason Statham'ı ilk kez vurdulu kırdılı, araba takip sahneleriyle dolu bir aksiyonda değil, sualtında geçen ve gerilime göz kırpan bir aksiyonda izleyeceğimiz "Meg: Derinlerdeki Dehşet"le ilgili Jon Turteltaub'un önemli bir son mesajı da mevcut. Yönetmen diyor ki, "Filmi çekerken en çok önem verdiğimiz konulardan biri, köpekbalıklarını düşmanlaştırmamaktı. Filmde köpekbalıklarının karşı karşıya olduğu tehlikeleri de vurgulamaya çalıştık. Hollywood filmleri yüzünden böyle bir sorun yaşandığı açık. Köpekbalığı avcılığı ve yüzgeç ticareti baş edilmesi gereken bir problem". "Meg: Derinlerdeki Dehşet"in bu konuda nasıl bir politika izlediğini ve bunun etkisini filmin gösterime girmesinin ardından göreceğiz. **APM**

"MEG: DERİNLERDEKİ DEHŞET", 10 AĞUSTOS'TA SİNEMALARDA

GIALLO VE DOĞAÜSTÜ KARIŞIMI

Can Evrenol sert kısa filmleri ve bir kısa filminden uyarladığı "***Baskın***" ile tür sineması dünyasında gözleri kendine çevirdi. Şimdi kabusu andıran tarikat filmi "***Ev Kadını***" (Housewife) ile karşımızda. Porno yıldızlardan tarikatlara, ***Cronenberg***'den otosansüre uzanan bir söyleşi gerçekleştirdik...

Fotoğraf ***Levent TÜRKAN***

Serdar ***KÖKÇEOĞLU***
kokceoglu@gmail.com

Can Evrenol ile tanışmam on yılı geçmiştir. O zaman korku türünde kısa filmler yapmaya yeni başlamıştı. Benim de tür sinemasına karşı bir tutkum vardı. !Geceyarısı Filmleri! gösterimlerime gelirdi, filmlerden sonra sabahlara kadar tartışırdık. Kısalar ödülleri, ödüller uzun metrajlı filmleri getirdi. Filmleri uzadı ama izlemek istediği türde filmler yapmaya devam ediyor. Röportajda da bahsediyor, festivallerde beklenmedik ülkelerden gelen sürpriz korku filmleri keşfetmeyi seviyor. Yeni filmi "Housewife"ı da aynen öyle tasarlamış. Şüphe yok ki, ne istediğini bilen bir yönetmen o.

"Housewife"tan bana ilk kez vapur çıkışı karşılaştığımızda bahsetmiştin. Sürpriz bir oyuncu var demiştin. Sanırım o iş olmadı. Kimdi? Neden olmadı?
Kadere çok inanan biriyim. Bahsettiğim kişi sonradan projeden çıkan Stoya'ydı. Projeyi Belçika'da Frontiers'te sunduk. "Baskın"dan dolayı markete seçilen on projeden biriydi. Akşamında kulüpte yapımcılarla sohbet ederken, bir porno film yıldızıyla film çekmek istediğimden, onun sete getireceği cesaretten bahsettim. Yeni jenerasyon, hipster, punk ruhlu porno yıldızlarından bahsediyorum.

Sasha Grey geldi aklıma. Deneysel elektronik müzik projesi vardı...
Aynen Grey'in açtığı yoldan gidenler. Ben bunu söyleyince yapımcılardan birisi, seni Stoya ile tanıştırabilirim, dedi. New York'ta Stoya ile buluştum ve buluşma nefis geçti. O da heyecanlandı, bizle Cannes'a geldi, hatta İstanbul'a da geldi ve onun filmin finansmanına katkısı oldu. Ama Stoya ile anlaşamayacağımız ortaya çıkınca da şansımıza onun etkisiyle filme dahil olan destekçiler ortadan kaybolmadılar. Daha sonra Clémentine Poidatz başrole harika oldu, iyi ki de o olmuş. Ama Stoya'nın da filmin kaderine olumlu bir katkısı oldu.

Annen seni kısa filmler çektiğin döneminde çok desteklemişti ama uzun metrajlarında yapımcı olarak da ekipte yer aldı. "Baskın" sonrasında "Housewife"da da var değil mi? Annenle yapımcı-yönetmen ilişkisi nasıl gidiyor?
Annem rahmetli babamın mezar taşını Kubrick'in "2001" filmindeki monolit şeklinde yapacak kadar sinefil; Fellini, Hitchcock ve en başta Tarkovski aşığı, İzmir'de sinemateklerde büyümüş bir insan. Ailem sinemacı değildi, mimardı ama sinemadan da çok ilham aldılar. "Baskın"da finansmanı biz annemle sahibi olduğumuz Mo Film olarak üstlendik. Kâr etmedik ama bize güzel dönüşleri oldu; Netflix, "The Field Guide To Evil" projesi gibi. Bir ölçüde parasını da çıkardı ve biz onun kararıyla bize dönen parayı Mo Film olarak "Housewife"a koyduk.

"Clémentine Poidatz başrole harika oldu."

"Housewife"ta senin Lovecraft takıntın bir kez daha kendini gösteriyor. Yazara olan tutkun nereden geliyor?
Mehmet Kösemen'i bilirsin. Ressam, paleantolojist ve B-movie hayranı. Ben ona 13 yaşında yazdığım eski bir kısa hikayemi göstermiştim. Denizden çıkan bir taşla ilgili; taş dev bir blob'a dönüşüp sonunda Dünya'yı yutuyordu. O da bunu okuyunca çok Lovecraftvari bir hikaye olduğunu söyledi. Bunu duyunca aslında epey geç yaşta, 27 yaşında merak edip Lovecraft okumaya başladım. Kısaca güçlü bir edebiyat buldum. Gözüm açıldı, ilham geldi. Hayatımda bir tetikleyici oldu Lovecraft.

"Housewife"ta travmatik bir kadın, gizemli bir tarikat derken hikaye geriye düşüyor ve kabus estetiği öne çıkıyor. Ben biraz kayboldum izlerken, bu bilinçli bir tercih miydi?
"Baskın"ı 'ölmeden önce bir film çekmeliyim' hissiyle çektim ve kafamdakinin yüzde doksanını yaptım. "Housewife"ta bu yüzde 70 diyebilirim. Ben filmlerde kendimi kaybedip bulmayı severim. Mesela giallo filmlerinde bazen sıkılırım ama ağzımda kalan tadı severim. "Housewife"ta da, Argento, Bava, Suavi ve Fulci filmlerinde sevdiğim giallo ve doğaüstü karışımın izini sürdüm. Ben bu filmi bir festivalde görsem, hele hiç beklemediğim bir ülkeden gelse, aksanlı İngilizcesine rağmen hayranı olurdum gibi geliyor. Tabii ki filmi yorumlamak bana düşmez.

Filmdeki tarikat ilginç. Bu konu zaten sinema için çok çekici. Gerçek hayatta ilgini çeken tarikatlar var mı? Adnan Hocacılar gündemde, onlardan film çıkar mı sence?
Adnan Hoca olayından bir tarikat filmi çıkar. Ben onların videolarını paylaşınca Fantastic Fest direktörü Tim League anında like ve yorumlara boğuyor. Ben Jonestown'u çok ilginç buluyorum. Hatta alakasız gözükebilir ama Metin Hara'nın bir TED konuşmasından kopya çekerek, Bruce O'Hara'nın metnini yazdım. İsmi de O'Hara ismi için ilham verdi diyebilirim. Ama aslında karakterde Cronenberg'in "Videodrome" ve "The Brood" filmlerindeki kült liderlerinin etkisi var.

Kesinlikle çok karizmatik, filmi sürükleyen de o karakter. Şimdi sırada Bakanlık destekli "Perihan" var değil mi? Bir ara o projeden uzaklaşmıştın. Neler oldu? Nasıl yeniden ısındın?
"Baskın"ın başarısı üzerine Bakanlıktan bize davet geldi yeni projelerinizi bize yollayın diye. O zaman "Housewife" senarist Cem Özüduru ile önümüzdeydi ama o Bakanlığa uygun olmazdı. Cem'in çizgi roman yapmak istediği kısa senaryosunu yolladık ve destek aldık. Bu arada Cem ile "Housewife" esnasında fikir ayrılığı yaşamaya başladık. O esnada biz desteği geri çevirmeyi bile düşündük çünkü senaryo da içimize sinmemişti.

Yapımcımız Müge Büyüktalaş çok sahip çıktı projeye. O esnada "The Field Guide To Evil" için sipariş kısa film "Al Karısı"nı çekiyoruz ve onun mekanları da bize ilham verdi. Cem'in ağzı olmayan kız hikayesi çocukların yol hikayesine dönüştü ve senaryo baştan yazıldı. Cem bu arada kendi fikrini çizgi roman yaptı, ben de aynı fikirden yola çıkıp bir senaryo yazdım onun izniyle. Senin de çok sevdiğin "Al Karısı" kısa filminin prodüksiyon kalitesiyle yapacağız yeni filmim "Perihan"ı. Bu bambaşka bir film, mesela Melikşah'a (Altuntaş. Can Evrenol'un yazar ve yönetmen dostu. S.K.) göre çok daha 'accessible', daha rahat izlenen bir film.

"Baskın" kadar olmasa da "Ev Kadını" da bol kanlı bir film.

Yazdığın bazı vahşi ve sert sahneler tepki çekebilir. Yazarken üzerinde bir otosansür baskısı hissediyor musun? Mesela "Housewife"ı bakanlığa yollamamışsın...
Hayır, yok. Gerçekten yok. Baskı hissedenleri, otosansür uygulayanları da suçlamıyorum. Ama ben gittiğim yolda öyle bir şey hissetmiyorum. Biraz şanslıyım belki. "Housewife"ta kameranın kadının içine girdiği sahne var ya, onu çekmeden önce garip bir araştırma yaptım. Doktorlarla konuştuk, bunu hastanede kaçak çekmek gerekirmiş. Vazgeçtik. Maket yaptık o sahneyi ama maketi çok sevdim. Gaspar Noé de benzerini çekti ama CGI yaptı. Gerçek çekseydi keşke.

Türkiye'de cesur bulduğun yönetmenler var mı? Bir de son dönemde sinefil yanını en çok mutlu eden hangi filmler oldu?
Röportaj öncesinde sen hatırlattın bana. Cevabım Emre Erdoğdu ve "Kar"! Kesinlikle cesur bir film. Hazal Ergüçlü, Netflix için çektiğim "The Protector"da var, onunla çalışmak çok keyifliydi... Beni mutlu eden en başta "Ayin" (Hereditary) var tabii ki. Hint filmi "Raman Raghav 2.0" da var. "Kapan" (Get Out) var.

Hangi projeler var önünde?
"Perihan" var. "The Field Guide To Evil" antolojisine çektiğim "Al Karısı"nda çalıştığımız görüntü yönetmeni Meryem Yavuz'la yine iyi iş çıkartacağız umuyorum. **APM**

"EV KADINI", 10 AĞUSTOS'TA SİNEMALARDA

Tunca ARSLAN
tuncaarslan@yahoo.com

Feşo'ydu Hazal Oldu... Güzeldi, Çirkin Oldu...

Ali Özgentürk'ün 1979'da Necati Haksun'un "Kutsal Ceza" romanından uyarladığı "***Hazal***"ın en ilginç yanı, karakter adlarındaki şaşırtıcı yer değiştirmedir. Yönetmenin romana dair ***kimi eleştirileri düşünüldüğünde***, filmin yurt dışı afişi de çok dikkat çekicidir.

1930'da Tarsus'ta doğan, 62 yaşındayken gene Tarsus'ta yaşama veda eden Necati Haksun uzun yıllar yargıçlık ve avukatlık yapan, öykü kitabı "Meyro" (1970) ve tek romanı "Kutsal Ceza"yla (1972) edebiyat tarihimizde küçük de olsa iz bırakmış bir yazar. "Kutsal Ceza", 1979'da Ali Özgentürk'ün yönetmenlik kariyerinin başlangıç adımı "Hazal" olarak beyazperdeye de uyarlanmış durumda.

Haksun'un romanını ilk baskısından değil 1981'de Yazko Yayınları'nca gerçekleştirilen ikincisinden okudum. Bunun şu önemi var; ikinci baskıda, filmin yarattığı popülariteden yararlanma amacıyla olsa gerek, romanın adı "Hazal" olmuş, "Kutsal Ceza" parantez içinde ikinci başlık olarak kullanılmış. Bu da ilginç bir durum, çünkü Necati Haksun'un romanının filmde çok değiştirildiği gerekçesiyle yapımcı Abdurrahman Keskiner'e dava açtığı biliniyor.

"Kutsal Ceza", hurafelerle güçlendirilmiş din baskısının, binlerce yıllık törelerin; Kuran'ın buyruklarından çıkma, şeytana uyma ve günah işleme korkusunun; ağanın, hocanın dediklerini emir kabul etme geleneğinin, kısacası feodalitenin özellikle kadın yaşamı üzerindeki korkunç etkisini anlatan bir roman. Aşkın özgürce yaşanamamasının ve cinsel isteklerin bastırılmasının yol açtıkları da önemli bir boyut elbette. "Şeytan her şeyi olduğundan daha da güzel gösterir bizlere. Şeytan olmasaydı, belki kötülüğe yönelmezdi insanlar" deniliyor romanda.

Öykü, ezanın Türkçe okunduğu yıllarda Güneydoğu'da yoksul bir köyde geçiyor. Köyün en güzel kızı Feşo, başlık parası uğruna üvey babasınca, 10 yaşında bir çocukla, çişini tutamadığı için her gece yatağı ıslatan Ali'yle evlendirilir. Oysa köyde ona gönül düşüren başkaları da vardır ve Feşo'nun gönlü de boş kalmayacaktır. Ruh kötülüğü yüzüne vurmuş çirkin kaynanası Fadiş, kıskançlığın da etkisiyle genç kıza etmediği eziyeti bırakmayacak, kendisi gibi çirkin kızı Hazal'ın köyün hocasıyla yatmasının ardından intihar etmesi üzerine gelinine nefreti daha da büyüyecektir.

Hazal intihar etmeden önce kardeşi Ali'yle yatağında uyuyan Feşo'yu acıyarak seyreder ve şöyle düşünür: "Hepsi ona karşıydı. Hiç dostu yoktu bu evde zavallının." Haksun devamını şu satırlarla getiriyor: "'Ali bir erkek olsa hadi anlarım, kahrını çeksin bunca insanın' diye düşündü. Çirkinliğini ansıdı yine. Bu güzelliklerle dolu dünyada ne işi vardı? Herkes ondan kaçıyor, iğrenmeyle bakıyordu (...) Anasına kızıyordu şimdi, tüm çirkinliğinin nedeni oymuş gibi. Sonra babasını suçluyordu. Neden güzel bir kadınla evlenmemişti babası? Onların işledikleri haltın sorumlusu, neden kendisi oluyordu?" Ertesi gün köyün dışında donmuş cesedi bulunur Hazal'ın.

Haksun'un Keskiner'e açtığı davanın sonucu ne oldu bilmiyorum ama Ali Özgentürk'ün Onat Kutlar'la birlikte yazdığı senaryoda gerçekten epeyce bir değişikliğe gidilmiş. En önemlisi ve en şaşırtıcısı, romandaki Feşo adlı 15-16 yaşındaki gencecik gelinin, yani başkarakterin adı Hazal olmuş. Annesi kadar çirkin olmakla birlikte onun gibi kötü kalpli olmayan bahtsız kız Hazal ise filmde Feşo adıyla çıkıyor karşımıza. Özgentürk-Kutlar, Hazal gibi güzel bir adı çirkin bir kıza yakıştıramamışlar anlaşılan ve adları değiştirivermişler. Gelin, romanda genç bir kızken filmde olgunca bir kadın. Romanda olmayan kör hasırcılar ve değişime karşı çıkan ağanın köylülerle birlikte engellemeye çalıştığı yol yapımı gibi unsurlar da filmde geniş yer tutuyor.

Roman ve filmin finalleri de oldukça farklı. Romanda Feşo ve yavuklusu Hasan, bir gece buluşup sevişirlerken çıplak halde yakalanıyorlar. Evli olan Hasan'a 100 değnek cezası veriliyor. Feşo'nun cezası ise taşlanarak, recm edilerek öldürülmek: "Feşo, tanrısal kuralı çiğnemiş, töresel ahlaka aykırı davranmış, suç işlemişti. Cezasını Tanrı belirlemişti, bu yüzden insanların acıması olanaksızdı."

Filmde ise Hazal (Türkan Şoray) ve yol yapımında çalışmayı kabul ettiği için hain ilan edilip evi yakılan duvarcı ustası Emin (Talat Bulut), İzmir'e kaçmak için otobüs bekledikleri kasabada yakalanıyorlar. İkisi de köyün

> **'*Kutsal Ceza*', din baskısının, feodalitenin özellikle *kadın yaşamı* üzerindeki korkunç etkisini anlatan bir roman.**

> ***Necati Haksun*’un yer yer kuruluğa kaçsa da *gerilim* ve *iç tempo* yakaladığı romanı sinemaya aktarıldığında bu özelliklerini kaybetmiş.**

namusunu kurtarmak için ağanın adamları tarafından öldürülüyor, kanlı cesetleri at sırtında köye getiriliyor. Tam o sırada yol yapımı için dinamitler patlamaya başlıyor, film bitiyor. Bunca yıl sonra senaryoda gidilen değişiklikleri tartışmanın anlamı pek yok elbette ama Necati Haksun’un yer yer kuruluğa kaçsa da gerilim ve iç tempo yakaladığı romanı sinemaya aktarıldığında bu özelliklerini kaybetmiş. Özgentürk’ün bir tragedya yapısına büründürmeye çalıştığı filmi zamanında yurtiçi ve yurt dışında çok olumlu eleştiriler almış, övgülere boğulmuş. Bugün seyredildiğinde ise amatörce çekilmiş başarısız yerleri daha çok dikkat çekiyor, hatta pek çok yönden romanı aşamadığı bile söylenebilir.

İki yapıtın dilleri, diyalogları da birbirine benzemiyor. Filmdeki “Parça parça olmuşumdur, her parçam dertle doludur. Ben bilirim ki senden başka yolum yoktur Hazal, seni isterim. Ağlamayasın gelinim, sen artık benim gelinim olmuşsun. Seni bırakmayacağım. Başkası ateşi suyla öldürür, ben suyu ateşle söndüreceğim. Haberimi bekleyesin Hazal, gözüm karadır” ya da “Demişlerdir, alın yazısı. Dilimi suskun tutmuşum, yüreğimi karartmamışım...” şeklindeki ‘kitabi’ diyaloglara, romanda rastlanmıyor örneğin. Haksun’ın üslubu çok daha yalın.

Bir başka ilginç bir noktadan da söz edeyim; Ali Özgentürk, filmlerinin senaryolarını, basın derlemelerini vb. içeren kitapların editörü, Arka Pencere’nin genel yayın yönetmeni Murat Özer’le “Hazal” kitabı için yaptığı söyleşide (Anadolu Sanat Yayınları, 1995) şöyle diyor:

“Kitabı okuduğumda büyük bir tepki gösterdiğimi hatırlıyorum. Bir tür irkiltiydi bu. Natüralist bir romanla karşı karşıyaydım. Kitapta ilkel bir yan vardı. Özellikle kadın-erkek ilişkileri neredeyse porno düzeyine indirgenmişti. Ancak romanın fonundan bir hikaye yakalamam zor olmadı. Doğuda yaşanan feodalizm ve kimi insan ilişkileri bu romanda beni çeken noktalar oldu. Ve sonuçta da romanı çıkış noktası alarak farklı bir senaryo çıktı ortaya.”

Doğrusu romanda pornografinin p’sine bile rastlayamadım, Özgentürk’ün ne kastettiğini anlamış değilim. Eğer ‘pornografik’ diyerek Feşo’nun taşlanmasındaki ayrıntılardan söz ediyorsa, bana sorarsanız romanın en başarılı, en derinlikli sayfaları bunlar. Romanda hayli kapalı biçimde aktarılan cinsellik vurguları filmde daha da azaltılmış ve bu pek de iyi olmamış ama yönetmenin “kadın-erkek ilişkileri neredeyse porno düzeyine indirgenmişti” demesinin nedeni, gerçekten merak konusu benim için. Öte yandan, bu sayfada da yer verdiğimiz, filmin yurt dışı gösterimleri için hazırlanan afişte ise çok belli ki erotik, hatta pornografik çağrışımlar uyandırılmaya çalışılmış. Özgentürk’ün bu afiş hakkında ne düşünmüş olduğu da merak konusu.

Son bir not daha düşeyim: Romanda ve filmde (karakterler değişse de) kullanılan ad “Feşo”. Oysa Atilla Dorsay ve Burçak Evren o dönemki yazılarında “Neşo”dan söz ederlerken, sinematurk.com’a göreyse karşımızda bir “Beşo” var! **APM**

HAZAL’IN YURT DIŞI AFİŞİ

“Filmin afişi son derece gizemli; bir kadın bedeninin beyazlığının ortasında hayranlık dolu bir havada kollarını açmış, sırtı bize dönük, ayakta duran bir çocuk, kadının cinsel organına yerleşerek bu bedendeki yerini alıyor. Böyle bir afişin, Özgentürk’ün herkese ilan ettiği, doğuda geçen, garip bir olayın simgesi olduğunu düşünmek pek yanlış değil herhalde. Ölen ağabeyinin eşiyle evlendirilen, kendinden büyük bu kadına kocalık yapmaya uğraşan on yaşında bir çocuk var filmin afişinde. Filmin ruhuna oldukça aykırı bir afiş bu aslında.” (Michel Perez, Sinema Yazarı)

CHUBS
(SKYLAN BROOKS)
Grubun bilgisayar dehası. Çabuk panikleyen, endişeli bir tip.
RENK: MAVİ

ZU (MIYA CECH)
Sessiz sakin bir yapısı var. Sinirlendiğinde hiç hoş elektrik vermiyor!
RENK: SARI

RUBY
(AMANDLA STENBERG)
Kapatıldığı hükümet kampından firar ediyor ve yollara düşüyor.
RENK: TURUNCU

SAKINCALI DÜŞÜNCELER

Gün geçmiyor ki, son yıllarda iyice popülerleşen post-apokaliptik aksiyon/gençlik filmlerine yeni bir üye daha katılmasın! Bunların en tazesi ise *Alexandra Bracken*'ın romanından uyarlanan "Karanlık Zihinler" (*The Darkest Minds*).

Burçin S. ***YALÇIN***
burcyalc@gmail.com

LIAM
(HARRIS DICKINSON)
Chubs ve Zu'yla birlikte yolu Ruby'yle kesişen asi gençlerden biri.
RENK: MAVİ

RENKLER VE YETENEKLER

Hükümet çocukları yeteneklerine göre sınıflandırmış ve her birini renklerle kodlamış. Kırmızı ve Turuncu olanlar tehlikeli bulundukları için imha ediliyorlar. Hangi renk neyi temsil ediyor bir bakalım...

- **ATEŞ YARATMA VE KONTROL ETME**
- **ZİHİNLERİ, HAFIZALARI VE DUYGULARI KONTROL ETME**
- **ELEKTRİK YARATMA VE KONTROL ETME**
- **NESNELERİ DÜŞÜNCE GÜCÜYLE HAREKET ETTİRME**
- **ÜSTÜN ZEKA**

Son dönemde gözlerini kıyamet sonrası bir dünyaya açan gençlerin maceraları sinemalarda revaçta. Batı'da 'young adult romanları' olarak geçen, 12 ila 18 yaş arasındaki gençleri hedefleyen bu kitaplar son yıllarda apokaliptik atmosferleriyle dikkat çekiyorlar. "Açlık Oyunları" (The Hunger Games) "Uyumsuz" (Divergent), "Labirent" (The Maze Runner) "Göçebe" (The Host) ve "Seçilmiş" (The Giver), bu filmler çoğunlukla kadın yazarların kaleminden çıkan bu tür kitapların uyarlamaları. Şimdi onlara Alexandra Bracken'ın aynı adlı eserinden uyarlanan "Karanlık Zihinler" ekleniyor. Kitap bizde de Parodi Yayınları'ndan çıkmış.
Yakın (olduğunu sandığımız) bir gelecekte Amerika'daki neredeyse tüm gençler bir salgın hastalık yüzünden ölmüşler. Hayatta kalanlarda ise belli başlı özel güçler belirmeye başlamış. Beş ayrı renk kategorisiyle ayrıştırılan bu gençler toplumda tehlike yaratınca hükümet onları zorla çalışma kamplarına toplamış. Kampa yeni getirilenlerden biri de Ruby. Genç kız tehlike arz eden Turuncu renge mensup olmasına rağmen kamptan kaçar ve yolda tanıştığı bir grup başka gençle birlikte neler olup bittiğini ortaya çıkartmaya çalışır. Animasyon kökenli Jennifer Yuh Nelson'un (Kung Fu Panda 2 ve 3) yönettiği "Karanlık Zihinler", genç oyuncu kadrosunun yanı sıra Mandy Moore ve Gwendoline Christie'nin (gerçi rolü çok kısa) de olduğu heyecanlı bir macera. Dünyasını çabucak tanıtıyor ve sizi bu dünyanın içine çekiveriyor... **APM**

"KARANLIK ZİHİNLER", 3 AĞUSTOS'TA SİNEMALARDA

KARLAR DÜŞER DÜŞER DÜŞER AĞLARIM

Scott Waugh'un yönettiği "_Sıfırın Altında: Dağdaki Mucize_" (6 Below: Miracle In The Mountain), gerçekten yaşanmış olaylardan uyarlanan hikayesi ve _Josh Hartnett_ ile _Mira Sorvino_ gibi 'yok olmaya yüz tutmuş' iki önemli başrol oyuncusuyla dikkat çeken, heyecanlı bir 'hayatta kalma' filmi.

Janet ***BARIŞ***
janetiko@gmail.com

Tek bir karaktere odaklanıp onun hayatta kalma mücadelesine dair seyrettiğimiz onlarca film var. Bu zaman zaman ıssız bir orman, zaman zaman ıssız bir ada ya da karlar altında bir dağ olabiliyor. Scott Waugh'un yönettiği, "Sıfırın Altında: Dağdaki Mucize" (6 Below: Miracle In The Mountain) gerçek bir hayattan uyarlanan hikayesiyle, Eric'in sekiz günlük hayatta kalma mücadelesine odaklanan bir film.

Eric iyi bir sporcu, çekirdekten yetişme bir hokey oyuncusu ama uyuşturucu problemi onu hem kendinden hem de spor dünyasından uzaklaştırmış. Yeniden yolunu bulmaya çalışıyor, karlar içinde, hem herkese, hem de şehre uzak bir evde bir çeşit inzivada. Birkaç gün için yeniden kaymaya gidecek, sadece birkaç gün için gittiği dağ, hem ölümle hem de kendisiyle yüzleştiği bir alan açar ona...

Eric belli ki travmatik bir çocukluk geçirmiş. Mükemmeliyetçi babası çok şey beklemiş ondan. Anne şefkati ile baba sertliği arası bir yerde bir hokey oyuncusu olarak hayatta kendine bir yer bulmaya çalışmış Eric. Başta bunların hiçbirini bilmiyoruz, gördüğümüz adam kendi halinde bir sporcu. Fakat ne zaman ki dağda mahsur kalıyor, işte o zaman sadece geçmişle ilgili değil, geleceğe dair de çok şey ortaya çıkıyor.

Elinde kayağı, fırtınanın da bir şekilde yaklaştığını farketmeden yolunu kaybediyor Eric. Bu kaybediş çok metaforik zira sporcu olarak da kayıp hissediyor. İlk başta çok ciddiye almayıp yolunu çabucak bulabileceği hissiyle yaşasa da, çok geçmeden başına gelenin ölüm kadar gerçek olduğunu anlıyor.

Karlar içerisinde ya da yolunu bulamazken aklına çocukluğu, ilk gençliği geliyor, bastırılanın geri dönüşü ya da gündelik hayatta kaçtığı ne varsa kendisiyle ve doğayla başbaşa kalıp, hayatı sorguladığında ortaya çıkan bir dürtü olup çıkıyor. Bir daha yaşayacak mı bilmiyor, orada ölüp kalacak mı? O karlı dağlar böyle zamanlarda onun çocukken verdiği mücadele alanının kendisine dönüşüyor. Babasının gözünde onaylanmak için verdiği ya da annesinin sevgisini gerçekten hak ettiğine dair bir sevgi açlığı, yaşadığı bütün bu boşluklar, yanında uzun uzadıya uzanan karlı dağlar ve yüksek ağaçlar arasında yeniden kökleniyor. Uykuda ya da uyanıkken, geçmiş olduğu sanılan her şey geri geliyor.

Eric'in hayattaki ikilemleri sadece anne-babayla ilgili değil... Buz hokeyi oynarken de kendi mi oynasa yoksa takım ruhunu öne mi çıkarsa derken aslında en çok kendisine çalışıyor. Bir türlü o takımın parçası olamıyor. Daha çocukluktan anne-baba ve evlat bir takım olamamaktan ileri gelen bir hâl bu, Eric mücadelesini hep tek başına vermek zorunda kalıyor. Arkadaşı onu çağırıp zenginliğini gösterdikten sonra çünkü ben takım olmayı seçtim vurgusunu yaparken Eric üzgün ya da kaybetmiş değil, zaten ne yapmak istemişse onu yapmış. Oradan kaybederek mi çıkmış yoksa gerçekten kazanmış mı kendisi de bilmiyor.

Hayatta göremediği çok şeyi karlı bir dağda görüyor Eric. Orada herkesten, her türlü dünyevilikten uzak, gece kurtlar, ayılar uluduğunda yaşam ve ölüm arasındaki ince çizgiyi nefesinde hissederken kendi gerçeğinin de farkına varıyor. Sekiz gün Eric için bir hayat kadar uzun ama bir nefes kadar da kısa. Uzun, zorlu yolculuğunda seyirci de Eric'le başbaşa. Onun da dikkatini dağıtan pek az şey var. Böyle bir ölüm kalım savaşında bile filmin gerilim noktası yok pek, Eric'in çalkantıları, helikopteri gördükten sonra ümitlenişi, umudun kabusa dönüşü, bütün bu duygular kimseyle konuşamayan Eric'in yüzünde okuduğumuz her şeyi kapsıyor. Zaman zaman bir kişisel gelişim kitabı gibi 'insanın kendisini bulması için önce kaybolması lazım' mottosuyla ilerleyen film, Eric'in gerçek hayattaki yansımalarıyla tamamlanıyor. **APM**

"SIFIRIN ALTINDA: DAĞDAKİ MUCİZE", 3 AĞUSTOS'TA SİNEMALARDA

Nevada'nın dağlarında aç ve susuz bir başına tam sekiz gün...

BİR 'MAHSUR'U VAR MI?

Eric LeMarque'inkine benzer bir biçimde gerçek hayatta da yaşanmış dağda mahsur kalma öyküleri sinemaya da ilham kaynağı olmuş çok kez. Genç dağcı Aron Ralston'ın büyük bir kaya parçasının arasına sıkışıp, beş gün boyunca verdiği yaşam mücadelesini anlatan ve Danny Boyle imzalı **"127 Saat"** (127 Hours) bunlardan biri. 1972 Ekim'inde Uruguaylı bir rugby takımını taşıyan bir uçağın Şili yolculuğu sırasında And Dağları'na düşmesi ve hayatta kalanların verdiği üç aylık mücadele de Frank Marshall'ın 1993 tarihli **"Yaşamak İçin"** (Alive) filminin konusu. II. Dünya Savaşı sırasında Norveç yakınlarına düşen bir İngiliz uçağı ve hayatta kalanların bir dağ köyüne sığınmasını anlatan Peter Næss imzalı, 2012 yapımı **"Beyazlar İçinde"** (Into The White) yine konusunu yaşanmış bir olaydan alıyor. 2008 yapımı ve Philipp Stölzl'ün yönettiği **"Kuzey Yamacı"** (Nordwand) ise 1936 yılında Nazi propagandası için karlı dağlara tırmanmayı göze alan bir grup askerin öyküsü.

BANA ONUN KELLESİNİ GETİRİN

Yaşayan en gelişmiş ve üstün varlık olan insan, uygarlığını hiç de *uygar olmayan yöntemlerle* gösterebiliyor bazen; son dönemde ana haber bültenlerimize de yansıyan *hayvan zulümleri* hepimizin malumu. Sinema sanatı da bu vahim tablodan kendini her zaman soyutlayamayabiliyor. İşte sinema tarihinden kimisi kan donduran, kimisi mide kaldıran *hayvan zulmü* örnekleri.

İlhan ***YURTSEVER***
broflovski_jr@yahoo.com.tr

Lars von Trier son filmi "The House That Jack Built" ile bir kez daha tartışmaların odağında. Kendisinin sinemayla ilişiğini takriben 15 yıl evvel kestiğini ve büsbütün şok ve sansasyon yaratma derdine düştüğünü, eline geçirdiği her olguyu fütursuzca istismar etmeye giriştiğini bildiğimizden hiç de şaşkın değiliz elbet. Filmin özellikle kadın ve çocuklara yönelik şiddet sahneleriyle gündeme gelmesinden rahatsız olmak şöyle dursun, ellerini ovuşturmaya başladığından zerre kuşku duymadığımız Danimarkalı yönetmene asıl baş ağrısını ise bir ördek yavrusuna yapılan eziyeti detaylıca resmeden sahne çektirecek gibi görünüyor. Her ne kadar söz konusu sahnenin efekt desteğiyle kotarıldığı ispatlansa da hayvanseverlerin büyük tepkisiyle karşılaşan film neredeyse sinemayla yaşıt bir tartışmayı da yeniden alevlendirmiş durumda; filmlerde hayvanların gördüğü eziyetin hayli kabarık bilançosu.

Daha 1900'lerin başında ahali henüz film denen şeyin ne olduğunu bile tam olarak idrak edememişken Thomas Edison imzalı kısa metraj "Electrocuting An Elephant"ta (1903) insanlar için tehdit oluşturduğu gerekçesiyle bir filin öldürülmesine tanık olmak mümkündü. Keza bugün birçok filmin sonunda görmeye alışık olduğumuz 'çekimler sırasında hiçbir hayvan zarar görmemiştir' benzeri ibarelerin kısa adı AHA olan hayvan hakları koruma örgütü American Humane Association tarafından jeneriklere yaklaşık 80 yıl önce konmaya başlamış olması hayvanların sinemayla nasıl da derin ve karmaşık bir mazisi olduğunu göstermek için yeterlidir sanırız. 1939 yapımı Tyrone Power ve Henry Fonda'lı western "Jesse James"te tehlikeli bir sahnenin çekimleri bir atın (kimi kaynaklara göre iki) ölümüyle sonuçlanınca AHA'nın film setlerinde gözlemci sıfatıyla yer almasına ve filmleri değerlendirmesine yönelik hâlihazırda devam eden uygulamanın tohumları atılmış oldu. Yine 1939 yapımı bir başka westernde yaşanan at ölümleri ise "Jesse James"e nal toplatacak cinstendi. Söz konusu yapım Amerikan sinemasının en önemli filmlerinden biri sayılan John Ford klasiği "Cehennem Dönüşü"nden (Stagecoach) başkası değildi. Daha da öncesine gidecek olursak dönemin Hollywood yapımlarında rol alan atların durumunun çok daha vahim olduğunu görebiliriz rahatlıkla. Örneğin Michael Curtiz'in yönettiği 1936 tarihli romantik macera "The Charge Of The Light Brigade"in

11 Oscar kazanabilmek uğruna "Ben-Hur" epey atı telef etti.

"Kıyamet"in çekimlerinde pek çok hayvan Coppola'nın gadrine uğramış.

"İhtiyar Delikanlı"nın meşhur 'ahtapot yeme' sahnesi.

çekimleri esnasında 25'ten fazla atın yaşamını yitirmesi kamuoyunda büyük tepkiye yol açmış, hatta bu elim hadise yüzünden Curtiz ile başrol oyuncusu Errol Flynn gırtlak gırtlağa gelmişti.

Aslına bakarsanız filmlerde hayvanlara yönelik eziyetin önemli bir kısmının sinema sanatının çehresini değiştirmiş büyük yönetmenlerle bağlantılı oluşu deha ile deliliğin çoğu zaman kol kola yürüdüğünün de sağlam bir ispatı sayılabilir. Kendisi de zaten fazlasıyla nevi şahsına münhasır bir kişilik olan Michael Cimino'nun birçoklarınca sinema tarihinin en büyük fiyaskosu kabul edilen lanetli filmi "Cennetin Kapısı" (Heaven's Gate, 1980) hayvanseverlerin nefret ettiği yapımlar arasında da zirveye oynuyor hâlâ. Bir atın dinamitlenmek suretiyle 'kazara' havaya uçurulduğu kontrolden çıkmış prodüksiyonun yegane mağdurları atlar değildi elbette; horozlar, inekler, tavuklar hepsi de Cimino'nun aşırılıklarından payına düşeni alıyordu.

Arıza sıfatıyla yan yana gelmeyi sonuna kadar hak eden bir diğer usta da Francis Ford Coppola hiç kuşkusuz. "Kıyamet"in (Apocalypse Now, 1979) tam 16 ay süren ve ünlü yönetmenin oyuncularına eziyet etmekten ormanları yakarak yok etmeye af buyurun yemediği nane kalmadığı, en nihayetinde vücudundan 45 kiloyu, akli dengesinin ise bir kısmını kaybettiği en az filmin kendisi kadar efsanevi çekim sürecinde hayvanlara da pek insaflı davranmadığı biliniyor. Finaldeki meşhur bizon katliamı sahnesini bizzat organize eden ve hiçbir hile hurdaya başvurmadan olan biteni tüm çıplaklığıyla kameraya alan, hatta rivayet odur ki sete getirttiği bir kamyon dolusu bizonu aynı makus talihe yolcu eden yönetmen Albay Kurtz'un dudaklarından dökülen o unutulmaz repliği izleyene sonuna dek duyumsatıyordu; "Dehşet. Dehşet."

Sinemada şiddet denince ilk akla gelen isimlerden Sam Peckinpah da hayvanseverlerin favori yönetmenlerinden sayılmaz. Başyapıtı "Vahşi Belde"nin (The Wild Bunch, 1969) daha açılışında bir karınca ordusu tarafından katledilen akreplerin görüntüsüyle izleyiciyi şoka uğratıyordu Peckinpah. Lakin söz konusu sahne yönetmenin çekimleri boyunca zil zurna sarhoş gezdiği "Eski Dost"daki (Pat Garrett & Billy the Kid, 1973) tavukların 'başına' gelenlerin yanında Disneyland gezisi gibi kalıyordu. Bazılarına göre Amerikan bağımsız sinemasının önemli isimlerinden,

"Vahşi Belde"de Peckinpah çocukların zevk alan bakışları arasında akrep ve karıncaları önce savaştırdı, sonra ateşe verdı.

> ***Erol Taş** kafasını kesiverdiği tavuğun can çekişen bedenini **Hülya Koçyiğit**'in üzerine, Karabaş'ın cesedini de damdan aşağı fırlatıveriyordu.*

bazılarına göreyse katıksız bir zırdeli olan John Waters'ın kült filmi "Pembe Flamingolar"daki (Pink Flamingos, 1972) bahtsız tavuğun yaşadığı zulmü burada anlatmaya ise dilimiz varmıyor.

Hollywood'da vaziyet böyleyken Avrupa'da da çok farklı sayılmazdı. İspanya'da Luis Buñuel 1933 tarihli çarpıcı kısa belgeseli "Ekmeksiz Toprak"da (Las Hurdes) uçurumdan aşağı yuvarlanan bir keçinin ve arıların saldırısına uğrayan bir eşeğin ölümlerini kayda alırken pek de insani yöntemlere başvurmuyordu. Zira hayvanların ölümü doğal yollardan değil, bilakis yapım ekibinin 'müdahaleleri' sayesinde gerçekleşiyordu. Fransa'da Jean Renoir "Oyunun Kuralı"ndaki (La Règle Du Jeu, 1939) meşhur av sahnesi için tavşanların gerçekten öldürülmesine göz yumarken, Jean-Luc Godard'ın "Haftasonu" (Week-end, 1967) filminde bir domuzun boğazının kesilişine tanıklık ediyorduk. Rus sinemasının büyük ustası Andrey Tarkovski bile anıtsal yapıtı "Andrei Rublev"de (Andrey Rublev, 1966) boğazından fışkıran kanlarla merdivenlerden düşen ata kurşunu bizzat kendi eliyle sıkmaktaydı. Béla Tarr'ın 7,5 saatlik "Sátántangó"sunda (1994) küçük bir kız çocuğu kedisine önce zulmedip ardından da zehirlerken yönetmenin ünlü plan sekansları bu izlenmesi güç anları saniye saniye takip ediyordu. Her ne kadar yönetmen kedinin gayet iyi olduğu konusunda güvence verse de, izleyicinin mevzubahis sahnelerin etkisinden çıkması hiç de kolay değildi. Metin Erksan başyapıtlarından "Susuz Yaz"da (1963) ise Erol Taş bir çırpıda kafasını kesiverdiği tavuğun can çekişen bedenini Hülya Koçyiğit'in üzerine, köpeği Karabaş'ın cesedini de damdan aşağı fırlatıveriyordu.

Sinema tarihi hayvanların zarar ve eziyet gördüğü, hatta kimisinden belki de haberdar bile olmadığımız daha nice örneklerle dolu. Asıl yıldızı olan Bengal kaplanının neredeyse boğulduğu "Pi'nin Yaşamı" (Life Of Pi, 2012) ya da telef olan atların sayısının yüzü geçtiği tahmin edilen "Ben-Hur" (1959) gibi Oscar'lı yapımlardan "Flicka" (2006), "Hayvan Bakıcısı" (Zookeeper, 2011), "Düş Yakamızdan" (Failure To Launch, 2006) gibi komedi veya aile filmlerine yayılan sonsuz bir skalada üstelik. Başrol oyuncusu Min-sik Choi'nin ahtapotları canlı canlı mideye indirirken bir yandan da tek tek her birinden özür dilediği "İhtiyar Delikanlı" (Oldeuboi, 2003) ya da patlama sahnelerinin yüzlerce deniz canlısının ölümüne yol açtığı "Karayip Korsanları: Kara İnci'nin Laneti" (Pirates Of The Caribbean: The Curse Of The Black Pearl, 2003) gibi uç örnekler de var içlerinde, geçtiğimiz yıl bir köpeğin zorla su tankına sokulmaya çalışıldığı set görüntüleri ortaya çıkınca büyük tepki çeken "A Dog's Purpose" (2017) gibi nispeten hafif atlatıldığını umduğumuz vakalar da. Yakın dönemin en fazla tartışma yaratan örneklerinden biri de "Hobbit: Beklenmedik Yolculuk"un (The Hobbit: An Unexpected Journey, 2012) setinde yaşandı. Çoğunluğu koyun ve keçilerden oluşan 27 hayvanın susuzluk, bitkinlik, boğulma gibi sebeplerden öldüğü haberleri duyulunca AHA harekete geçmiş ve iddialar hakkında soruşturma başlatmış ancak mevzu 'kanıt yetersizliği' sebebiyle kısa sürede kapanmıştı. AHA'yı görevini yerine getirmemekle suçlayan hayvan hakları savunucuları tehlikeli sahnelerde hayvanlar yerine CGI teknolojisinin kullanılması gerektiği yönündeki taleplerini bugünlerde daha bir yüksek sesle dillendirmekte ve belli ki bu tartışmalar daha epey su kaldıracak. **APM**

"Sátántangó"da kurban bu kez küçük kızın kedisiydi.

25'ten fazla atın hayatını yitirdiği "The Charge Of The Light Brigade".

Giovanni Scognamillo'ya ithafen

Keyif

Kazablanka

Sinema tarihinin eskimek bilmeyen filmlerinden. Humphrey Bogart ve Ingrid Bergman'ın bunda payı büyük kuşkusuz. Burak & Emre Göral

ŞAHESER

İş

Venedik Film Festivali'nin yan bölümlerinden birinde üç ayrı ödüle layık görülen "İş" (Il Posto), 5 Mayıs 2018'de kaybettiğimiz İtalyan usta ***Ermanno Olmi***'nin otobiyografik işaretler taşıyan ikinci uzun metrajlı kurmaca filmi. Filmin başkarakteri ***Domenico***'yu canlandıran ***Sandro Panseri***'nin 'utangaç' performansı ise hikayenin atardamarı kimliğinde.

Ali ***ERCİVAN***
ali.ercivan@gmail.com

Ermanno Olmi'nin ikinci uzun metrajlı kurmaca filmi "İş" (Il Posto; 1961), genç ana karakteri Domenico kadar, bizzat Olmi'nin hikayesidir aslında. Gençliğinde, İtalya'nın o dönem en yaygın elektrik tedarikçisi olan Volta-Edison firmasında çalışmaya başlamış, bu işe girebilmek için tam da Domenico'nun tecrübe ettiği süreçlerden geçmiştir. Olmi'nin kendine çizdiği yol, şirket bünyesinde bir tiyatro topluluğu kurarak farklı yöne kırılmıştır. İlerleyen yıllarda belgeselleri ve sinemasındaki gerçekçilik öğesiyle tanınacak bir sinemacı için enteresan olan, sahneye koyduğu oyunlardaki büyük, gösterişli ölçektir. Bu sayede tiyatro grubu basının ve halkın ilgisini çekmiş, şirket ödüllendirmek amacıyla Olmi'ye istediği film ekipmanını hediye etmiştir. Volta-Edison'un tesislerinde belgeseller çeker, şirket bünyesinde birlikte çalıştığı bir ekibi vardır artık, hafta sonları ofislerde de çekim yapmasına izin verilmektedir ve sıra "İş"e geldiğinde, hepsi zaten şirketten maaş alan teknik ekibine tek kuruş ödemek zorunda olmadan, neredeyse bütçesiz film yapma şansına sahiptir.

Başka yolu da yoktur zaten. Milano'da yaşayan, henüz rüştünü ispat etmemiş bir genç sinemacının, Roma merkezli İtalyan film sektörü içinde kendine yapımcı bulması hayaldir. Olmi, bir yandan belgesellerine devam ederek, altı haftalık bir programla tamamlar filmi. Venedik Film Festivali'nin yan bölümlerinden birinde üç ayrı ödüle layık görülen "İş" ne zaman ki Titanus adlı büyük yapım ve dağıtım firması tarafından satın alınır, Olmi artık yapımcıyla çalışan bir yönetmene dönüşecektir.

"İş" ile aynı yıl Venedik'te, belgeselden kurmacaya geçen bir diğer genç sinemacı Vittorio De Seta'nın ilk filmi "Orgosolo Haydutları" (Banditi A Orgosolo; 1961) ve Pasolini'nin ilk filmi "Dilenci" (Accattone; 1961) de gösterilir. Bu filmler Yeni Gerçekçilik'in dönüşü kapsamında değerlendirilse de Olmi, "İş"ten bahsederken, bunun bir Neorealist film olmadığını belirtir. Farkı, bütçesizlik gibi pratik sebeplerle kamerasını sokağa çıkaran o kuşağın, yine de profesyonel aktörlerle çalışmayı tercih etmiş olmasıdır. Bir fabrikada çekim yaparken, gerçek işçileri figüran gibi kullanıp aralarına da yüzüne biraz makine yağı bulaştırdığınız aktörü koyduğunuzda, bunun sahici bir sonuç vermesi mümkün değildir der Olmi. Bu yüzden kendisi amatör oyuncuları tercih etmiştir.

Domenico, Milano yakınlarındaki küçük bir kentte ailesiyle yaşamaktadır. Filmin ilk bloğu, iş görüşmesi ve sınav sürecine ayrılır. Yer yer bir kara mizah dünyası içinde, taşralı gencin gözünden şehir yaşamına şahit oluruz. Her tarafı inşaatlarla dolu, hızla büyüyen bir Milano karşısında afallar ister istemez. Kendisiyle aynı sınava giren bir genç kıza gönlünü kaptırır. Utangaçça yakınlaşırlar. Yaşları belki on sekiz bile değildir. Kahve içmek üzere bir dükkana girerler. İtalya'yı kahve kültürüyle de biliriz ya... Taşradan gelen Domenico ve genç Antonietta için yabancıdır aslında bu kültür. Ellerinde espresso fincanlarıyla nasıl acemi göründüklerini tebessümle seyrederiz. Halk, şehirlerle aynı hızda ilerlememiştir henüz. Sadece ülkesine, kentine, insanına dair bir şeyler söylemekle kalmaz bu sahnelerde Olmi. Öyküyü de ileri taşır. İki karakteri koskoca, modern, kaotik bir şehir içindeki ufacıklıkları üzerinden yakınlaştırır.

Yönetmen bizi filmin ikinci aşamasına bir pardösüyle taşır. Artık çalışma hayatına adım atmış olan gence ucuzundan yeni bir pardösü alınmalıdır. Halbuki Domenico'nun gözü, Antonietta'nın o gün bir vitrinde görüp beğendiği bol düğmeli, kayışlı, daha şık ve pahalı pardösülerdedir. Genç kız daktilocu olarak işe alınmıştır. Katiplik bekleyen Domenico ise boş yer bulunamadığı için geçici olarak ulak pozisyonunda kalır. Bu, ikisinin ayrı binalarda çalışması anlamına gelir. Olmi ilk kez Domenico'dan uzaklaşır, bizi çok iyi bildiği bir dünyaya sokar. Evlerinde uyumak dışında çok az vakit harcayan, hayatları ofiste geçirdikleri süreden ibaret hale gelmiş insanların dünyasına.

Ermanno Olmi bu dünyayı, bire bir kendi başından geçmiş anekdotlarla zenginleştirir. Gerçekte, sadece birkaç gün içinde o dünyaya ait olmadığını, hayatını orada geçiremeyeceğini anlamıştır sinemacı. Ya Domenico? Film bizi, delikanlının nihayet başvurduğu işi aldığı, yani öykünün tamamlandığı noktaya kadar taşır. İtalyanca 'il posto' hem iş, pozisyon anlamına gelir hem de en düz manada 'yer' demektir. Filmin son bloğu, sıra sıra masalarda oturan katiplerin gözünün hep en öndekinin yerinde olduğu, Kafkaesk bir komedi filmi gibi ilerler. Hedef hep başka bir 'yer'dir bu hayatta. Odadaki diğer katiplerden birine dönüşmek ya da dönüşmemekse Domenico'nun elindedir.

Domenico'nun akıbetini Olmi de bilebilir miydi o noktada? Domenico zaten biraz da Olmi'yse, filmin otobiyografik bir tarafı madem var ise, bugünden bakınca, filmin ötesine, yönetmenin tüm hayatına taşan bir anlam doğuyor kendiliğinden. Olmi'nin Antonietta'yı canlandıran Loredana Detto ile evlenmiş ve hayatının sonuna kadar birlikte yaşamış olması bile bu anlamı tamamlıyor. "İş"i daha da eşsiz bir film kılıyor. **APM**

BİR SORU Filmin isminin, son planda, yetişkin hayatının eşiğindeki Domenico'nun üzerinde belirmesi, insanın aklına çok yeni bir diğer filmi getiriyor. İtalyan sinemacı Luca Guadagnino, "Beni Adınla Çağır"ın (Call Me By Your Name; 2017) son sahnesinde, filmin ismini Timothée Chalamet'nin yakın yüzüne bindirir. Chalamet ve Sandro Panseri'nin bariz fiziksel benzerliklerini de düşününce, Guadagnino acaba Olmi'nin şaheserine saygı duruşunda bulunmak istemiş olabilir mi?

"İş" İçin Ne Dediler?

Massimo Lechi
Hızlı bir değişim sürecindeki İtalya'nın, ironi ve melankoli dengesi tutturulmuş bu portresi, son hümanistlerden birinin imzasını taşır.

Murat Özer
İş bulmayı 'utangaç' bir eyleme dönüştüren Domenico'nun 'aşkla' tutunduğu süreç, modern çağa geçişin 'acımasız' rotasını da işaret ediyor.

Janet Barış
Olmi'nin "İş"ini Domenico'nun İtalya sokaklarındaki çaresiz arayışları, mahcup bakışları ve üzerindeki pardösüyle hatırlarım en çok...

Cumhur Canbazoğlu
Biraz gecikmiş Yeni Gerçekçilik tadı, buruk bir savaş sonrası İtalya'sı ve vurucu bir kapitalizm eleştirisi...

Talip Ertürk
Adına kariyer denen lanetin modern dünya insanının ruhunu nasıl yuttuğuna dair karanlık bir komedi klasiği.

Cem **ALTINSARAY**
cemaltinsaray@gmail.com

Vahşi Gerçekle **Yüzleşmek!**

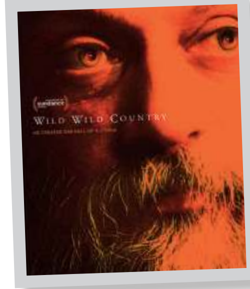
İyi bir belgesel önce arınma, sonra ilham demek. Kendi dışına çıkıp yaşadığın çağı, dünyayı, başka hayatları tanırken, ***öğrenme içgüdüsüne*** ve ***hayatın büyüsüne*** teslim olmak demek.

Yaşım ilerledikçe daha fazla belgesel izler oldum. Kurgu film izlemekten, hatta kurgunun en aşırı temsili diyebileceğimiz fantezi sinemasının en saçma örneklerinde kaybolmaktan hâlâ çocuksu bir zevk alıyorum. Gelgelelim gerçeklerden kaçma takıntımın yıllar içinde etkisini yitirdiğini, gerçeğe yaklaşmaktan da bir o kadar haz duyan birine dönüştüğümü itiraf etmem lazım.

Son olarak Osho isimli şarlatanın hikayesini anlatan "Wild Wild Country" adlı Netflix yapımı altı bölümlük mini diziyi izlerken, kafamda 20'li yaşlardan beri boş gezen bir taş yerine oturdu. Evet, sevdiğim bir insan, sannyasin (Osho'nun müridi) olup bambaşka birine dönüşmüştü ve ben neden şimdi, olup biten her şeyi daha iyi anlıyorum.

Özetle; tüm dünyadan hayatlarına mana arayan binlerce insanın peşine takıldığı ak sakallı guru, kendi hâlinde başlayan sözde manevi yolculuğun giderek hayret verici paraların döndüğü bir beyin yıkama endüstrisine dönüşmekte olduğunu görüp işi büyütmek istiyor. Hindistan hükümetiyle vergi anlaşmazlığı yüzünden ters düşüyor ve sonrasında uğradığı silahlı saldırı bardağı taşıran damla oluyor. Tebaasını da alıp ülkeyi terk etmeye karar veriyor. Kendine sağ kol olarak seçtiği Ma Anand Sheela'nın şeytansı zekası ve yeşil dolarlar üzerinde yükselecek yepyeni bir imparatorluk kurmak üzere ABD'ye taşınıyorlar.

Oregon eyaletinde tanrının bile unuttuğu türden dev bir arazi satın alıp, sığır çobanları, çiftçiler ve emeklilerden mürekkep 40 kadar insanın yaşadığı Antelope isimli kasabaya komşu oluyorlar. 'Yeni insan'ın yaratılacağı yeni bir medeniyet kurmak ana fikriyle burada bir şehir inşaa etmeye başlıyor ve kasabalılarla karşı karşıya geliyorlar. Bundan sonrası belki de dünyanın en sıkıcı insanları olan Antelope sakinleriyle, bu dünyaya sevişmek, dans etmek, gülmek ve eğlenmek için gelmiş gibi duran ve Hollywood yıldızlarını aratmayan rengarenk sannyasinlerin yani Rajneeshpuram halkının kıyasıya mücadelesi şeklinde gelişiyor. Kısa sürede tarikatı andıran eylemlere sahne olan yapı öyle bir hızla büyüyor ki Amerikalılar önce eyaletlerini sonra ülkelerini kaptıracakları korkusuna kapılıyor. Yerel polisten başlayan, bölge savcılığı, federal savcılık derken senatoya kadar uzanan bir soruşturma zinciri ve tarihin en büyük göçmen yolsuzluğu, telekulak skandalı ve bioterör saldırısını beraberinde getiren bir delilik destanı yazılıyor. On yıllara yayılan hikaye kan donduran cinsten sürprizlerle ilerliyor ve insan ruhunda gizli zifirî karanlığa ışık tutuyor. Bölümler ilerledikçe hayranlıktan başlayıp acımaya varan sayısız duygunun içinden geçiyorsunuz. Hikayenin büyüklüğü, malzemenin derinliği ve anlatının dramatik zenginliği karşısında ayaklarınızın yerden kesildiğini hissediyorsunuz.

"Wild Wild Country", dünyanın en sakin kasabasını karıncalar gibi istila eden turuncu elbiseli binlerce insanın kim ve ne olduklarını sonraki bölümlere bırakarak bomba gibi bir giriş yapıyor. Adeta uzaylıların dünyayı istilasını anlatan bir film başlıyor. Sonraki bölümlerde de tansiyon sürekli olarak artıyor ve giderek daha sürreal bir hâl alıyor. Patlayacak gibi oluyorsunuz ama patlamıyorsunuz çünkü farkında olmadan tolerans geliştiriyorsunuz. Suç ve ceza meselesi üzerine müthiş bir zihin egzersizi bu. Hollywood yapımlarına nal toplatacak seviyede bir polisiye gerilim. Amerikan hukuk sistemine soğuk terler döktürmüş en ilginç davalardan birinin anatomisi. Her şeyin ötesinde kült kavramını ameliyat masasına yatıran, insan doğasındaki karanlığa bakan sarsıcı bir sosyal etüt.

Kendi hesabıma belki James Bond filmlerindeki 'kötü adam'larla karşılaştırabileceğim Ma Anand Sheela gibi bir karakterden tamamen habersizdim bu belgeseli görene kadar. Yaşananların üzerinden 30 yıl geçmiş, bugün hayatını sürdürdüğü İsviçre'de kameraların karşısına oturmuş ve ne sözlerinde, ne de gözlerinde en küçük bir pişmanlık emaresi var. Karizması, belagati ve kemliğiyle Hitler'i aratmıyor. Tüyleriniz ürperiyor bu acayip kadını izlerken. Yönetmenlerimiz Way kardeşler, öyle bir arşiv taraması yapmış, öyle görüntülere ulaşmışlar ki, her şey en başından itibaren bir gün bu filme konu olmak için yaşanmış sanki. Gerçek hayattan bir süreliğine de olsa kopmak ve aynı zamanda 600 küsur kitabı yayınlanmış Osho efendinin gerçek yüzüne şahit olmak isterseniz bu diziyi kaçırmayın. Hele benim gibi yakın çevrenizden birini Adnan Hoca'ya kaptırır gibi bu safsataya kaptırmış iseniz mecbur göreceksiniz. İyi aydınlanmalar! **APM**

> **"Gerçek hayattan bir süreliğine de olsa kopmak, *Osho* efendinin gerçek yüzüne şahit olmak isterseniz *bu diziyi kaçırmayın*."**

Osho

BİR SAHNE

KÜNYE

ORİJİNAL ADI
The Seven Year Itch
YIL 1955
YÖNETMEN Billy Wilder
OYUNCULAR
Marilyn Monroe, Tom Ewell
SAHNE BAŞLANGICI 01:14.37
SAHNE UZUNLUĞU 1 dk. 52 sn.

BAŞTAN ÇIKARAN **'KAŞINTI'**

Yönetmenliğini büyük usta *Billy Wilde*r'ın yaptığı "*Yaz Bekârı*", *Marilyn Monroe*'nun eteğinin uçuştuğu sahneyle meşhur olmuştur. Halbuki bu ikonik an filme basına yansıdığı şekliyle konulmamış, Monroe'nun bacaklarının *yalnızca bir kısmını* yansıtmıştır.

Mehmet **SİNDEL**
msindel@gmail.com

Billy Wilder'ın "Yaz Bekârı", göstermediği bir sahneyle meşhur olmuş belki de tek filmidir.

Marilyn Monroe'nun etekleri uçuşan beyaz elbisesi içindeki, hepimizin zihnine kazınmış baştan çıkarıcı figürü, filme hiçbir zaman o haliyle dahil edilmemiştir.

Marilyn Monroe'ya BAFTA'da En İyi Yabancı Kadın Oyuncu adaylığı getiren bu ünlü komedi klasiğinde, ailesi yaz tatiline giden sadık ve naif bir kocanın büyüleyici ve baştan çıkarıcı komşusuyla imtihanı konu edilir. Dönemin ahlakçı sansür kuralları gereği koca, sınavı başarıyla verirken, yönetmen Billy Wilder "aslında bir ilişki olamadığı için ortada film falan da yok" diye özeleştiri yaptığı eserini '70'lerin özgürlükçü ortamında çekmiş olmayı çok istediğini' söylemiştir.

Filmi siyah-beyaz çekmek isteyen yönetmene, renkli filmlerde daha göz alıcı olduğuna inanan Monroe'nun Fox yapım şirketiyle 'tüm filmlerinin renkli çekileceğine dair yapmış olduğu kontrat' engel olur.

Kadının 'cisminin' cinsel imge olarak kutsandığı filmde, kadının ismi yoktur ve senaryoda Monroe'nun oynadığı karakter 'the girl' (kız) diye geçer. Filmin senaristi bu durumu "Uygun bir isim bulamadık" diye açıklasa da, bugünden geriye bakıldığında bu durum, eteği rüzgarda açılan her 'iffetli' kadının yapacağı gibi eteklerini örtmeye çalışmak yerine durumdan zevk alarak "çok lezzetli değil mi" diye soran 'edepsiz' kadın imgesi üzerinden kadının açıkça metalaştırıldığının net bir göstergesidir.

Seksi fotomodel kızın, evli komşusuyla gittiği sinema filminin çıkışında sokakta yürürken, metronun havalandırma ızgarasından gelen rüzgarla uçuşan eteğinin çekimleri, 15 Eylül 1954 tarihinde Manhattan'da 52. caddede yapılır. Çekimi ıslıklar ve tezahüratlar eşliğinde izleyen yaklaşık 5.000 kişinin tabiri caizse sirke çevirdiği ortam, caddenin ortasına bir tür açık tribün dahi kurduran yönetmen Wilder'ın bilinçli bir pazarlama tekniğidir. Monroe'nun yaralı ruhu ve içinde bulunduğu depresyon, pek çok filminde yaşandığı gibi bu çekimde de repliklerini unutmasına neden olur. Tam 14 tekrar sonrası elde edilen görüntüler, izleyicilerin tezahüratlarının teknik olarak ayıklanamaması nedeniyle filmde kullanılamamış, tam 60 yıl sonra bir bodrumda şans eseri ortaya çıkana kadar çöpe gitmiştir. Filmde izlediğimiz sahne Kaliforniya'daki Fox stüdyolarının setinde yaklaşık 40 yeni çekimin ardından elde edilen görüntülerden oluşurken, eşinin sokakta bir 'seks objesi' gibi sergilenmesine köpüren eski beyzbol yıldızı Joe DiMaggio'nun utanç ve kızgınlıktan doğan öfkesi, artık alışılageldik biçimde şiddet içeren son kavgalarına sebebiyet verir ve dokuz ay süren Monroe-DiMaggio evliliği bu kavga sonucunda boşanmayla son bulur.

Monroe ile tüm filmlerinde beraber çalışan ünlü modacı Travilla'nın tasarımı olan beyaz elbise, 2011 yılında düzenlenen bir müzayedede vergiler hariç 4.6 milyon dolara alıcı bularak tüm zamanların rekorunu kırar.

Filmin promosyon çekimlerinde kullanılan ikonik beyaz elbise içindeki Marilyn imgesi, New York prömiyeri için Times Meydanı'na kurulan 16 metrelik dev 'cut-out' ile başlayan yolculuğunu, yaklaşık 200 dizi ve filme referans olacak, New Jersey'e ve Çin'e heykeli dikilecek, hatta Japonya'daki bir pirinç tarlasına 9 değişik pirinç türüyle 140 metreye 100 metrelik dev bir resmi çizilecek şekilde devam eden bir efsane olarak günümüze gelmiştir. **APM**

KAZABLANKA

Zamanı donduran filmler vardır, hiç eskimezler. Senelerce tekrar tekrar izlenseler bile 'özel' bir filmdir. Sinema tarihinin en ikonik filmlerinden biri olan "***Casablanca***", elbette klişelerle dolu bir aşk filmidir ama çok da güzel, ***ilham verici*** bir mesaj saklar içinde...

Burak ***GÖRAL***
bgoral@hotmail.com

İlk kez "Casablanca"yı 15-16 yaşlarımda TRT'de izlediğimi, ama hayal kırıklığına uğradığımı hatırlıyorum. O zamana kadar hakkında kimi dergilerde ve kitaplarda çok okuduğum ve ziyadesiyle merak ettiğim bir filmdi halbuki. Herhalde daha gümbür gümbür bir melodram beklemiştim.

Ama bir yandan da pek çok erkek çocuğu gibi ben de çocukken safkan aşk filmlerine karşı biraz mesafeliydim. Klasik macera filmlerine, western filmlere ve elbette bilimkurgulara çok daha düşkündüm. Sanırım üniversite yıllarımda İstanbul Film Festivali kapsamında "Casablanca"yı sinema perdesinde bir kez daha izledim. İşte o zaman vurmuştu beni.

Hikayesinden çok öte bir şey vardı bu filmde. Dekor oldukları belli olan mekanlar bile pırıl pırıl parlıyordu. Kamera hareketleri, çekim açıları ve kahramanlarını sunuş tarzı çok etkileyici gelmişti. "Casablanca" ikonik bir film olmayı gerçekten de sonuna kadar hak etmiş bir filmdi. Çünkü bunun için yapılmıştı sanki.

Humphrey Bogart'ın ilk önce bir eliyle gözükmesi, bütün o "Ben sana bu şarkıyı çalmayacaksın demedim mi?" sahnesinin tasarımı ve iki eski âşığın havaalanındaki o final konuşması... Bu sahnelere bugünden bir daha baktığınızda bu filmdeki sinematografinin ne kadar da özel bir amaçla kurulduğunu bir kez daha anlıyorsunuz. Zamanına göre müthiş bir prodüksiyon değeri de kendisini göstermekte.

Sinemada izleyince değerini daha çok anlayacağınız filmlerden biridir "Casablanca". Umberto Eco'nun da belirttiği gibi 'hikayesinde neredeyse bütün klişeleri kullanan en orijinal eser'dir aynı zamanda. Ama oğlumla bir kez daha izleyince şunu anladım; dünyanın en rastlantısal rastlantısıyla (!) başlayan bu hikayenin böyle bir finali olmasa bu kadar etkili bir kült film olamazdı kesinlikle. Her şeye rağmen 1942 yılında böyle bir final, sinemanın klişelerinden biri değildi mesela.

NE ANLATIYOR?

II. Dünya Savaşı'nın kıyısında, giderek kana bulanan Avrupa'dan Amerika'ya göç etmeye çalışanların Portekiz'in başkenti ve ABD gemilerinin kalktığı büyük limanıyla ünlü Lizbon'dan önceki son durakları Fas'ın başkenti Kazablanka'dır. Şehrin en rağbet gören mekanı ise Rick adlı bir Amerikalının işlettiği bir restorandır. Bu restoran, sadece yemekleriyle değil, yetenekli piyanisti Sam'in çaldığı müziklerle ve arkasındaki küçük kumarhanesiyle de popülerdir.

Konuklarıyla bire bir ilgilenen şık ve çekici

KARNE
Flörtöz durumlar ●●●
Şiddet/korku öğeleri ●●
Argo kullanımı ●
Alkol/sigara kullanımı ●●●●
Pozitif mesajlar ●●●●

bir adam olan Rick'in hayat felsefesi uzun zamandır hiçbir politik duruma bulaşmamak ve sadece kendi çıkarları için yaşamaktır. Ancak bir gün beklenmedik bir konuk Rick'i allak bullak eder. Rick oraya gelmeden önce Paris'te yoğun bir aşk yaşadığı Ilsa'yla büyük bir rastlantı sonucu tekrar karşılaşır. Ilsa'nın kocası Victor Laszlo, Almanlar tarafından aranmaktadır. Rick ya Ilsa'yı yeniden kazanmanın yollarını arayacaktır, ya da artık kendi mutluluğundan başka bir şeylerin de önemli olduğunu tekrar hatırlayacaktır.

NELER KONUŞABİLİRİZ?

Emre, Rick karakterinin film içinde geçirdiği dönüşümü merakla izledi. Rick'in yaşadığı kötü bir tecrübeden sonra sadece kendi keyfini ve durumunu düşünen bir insan olmasını ama aşk yüzünden içindeki iyi insanın da kendisini yavaş yavaş ortaya çıkarmasını çok sevdi. Çocuğunuzla benmerkezcilik üzerine konuşabilirsiniz. Yaşanan bazı tatsız durumların insanda yarattığı değişiklikler, katılıklar üzerine ve insanlara güç zamanlarında yardım etmenin önemi konusunda da bu film üzerinden sohbet edebilirsiniz.

Elbette eski filmlerdeki içki ve sigara tüketiminin neden fazla olduğunu, artık filmlerde bu tip detaylara neden çok fazla yer verilmediğini de açıklamak gerek. Ayrıca II. Dünya Savaşı atmosferine bakarak, tıpkı Emre gibi sık sık "Artık böyle şeyler olmaz değil mi baba?" sorusuna maruz kalabilirsiniz. Benim bu tip sorulara cevabım, hep çok da emin olamadığım bir ses tonuyla "Hayır oğlum, büyük olasılıkla olmaz" cümlesiyle başlar. Ama sonra mutlaka eklerim; "Yine de emin olamayız, biz gerektiğinde cesaretli, dürüst ve merhamet gösterebilen insanlar olmalıyız."

NEREDEN İZLEYEBİLİRİZ?

Türkiye'de DVD'si ve Blu-ray'i bulunuyor... İnternette çeşitli platformlardan da izlenebiliyor. **APM**

Emre **GÖRAL**
emregoral34@gmail.com

YARALI AMA **HAVALI BİR ADAM**

Bu ay yazacağımız filmi düşünürken, babam sinema tarihindeki en ünlü aşk filmlerinden biri olan "Casablanca"yı izlemeyi önerdi. Ben zaten o gün üzücü bir finalle biten aşk konulu anime bir diziyi yeni bitirmiştim. Babama farklı türden bir film tercih ettiğimi söyledim. Ama babam filmi biraz anlatınca da merak ettim doğrusu. II. Dünya Savaşı sırasında geçen filmler beni korkutuyor ama nedense ilgimi de çekiyor.

İçinde Nazilerin olduğu filmlerde dünyanın nasıl bu hallere geldiğini düşünüyorum ve eminim ki daha benim gibi düşünen çok insan vardır. Rick ise o ortamdaki en ilginç film kahramanlarından biri oldu benim için. Onun felsefesi beni politikaya karıştırmayın demektir. Bu onun umursamıyor olması demek de değil aslında. Sadece bu konuda fazla konuşmuyor ve kimse için kendi düzenini bozmak istemiyor.

Rick'in sert bir kabuğu var. Uzun zamandır kimsenin bu kabuğu kıramamasına rağmen, eski aşkı olan Ilsa'nın ortaya çıkışı bu kabuğu çatlatmaya başlar ve filmin final sahnesinde Rick büyük bir fedakarlık yapar. İlk defa kendisini değil farklı insanları da düşünür.

Filmin sonunun böyle bitmesine çok sevindim. Çünkü favori karakterlerimin arasında yerini alan Rick'in ölmesini hiç istemezdim. İlk başta Ilsa'ya sinir oldum. Çünkü Rick'i yağmurda, tren istasyonunda çok fena bir durumda yalnız bıraktı. Ama sonra nedenini açıklayınca sakinleştim. Yine de Rick'e bıraktığı mektubun yeterli olmadığını düşünüyorum. Film uzasın diye kısa not yazmış sanki. Rick'i neden terk etmek zorunda kaldığını daha detaylı anlatabilirdi. Sonuçta sevgilini bırakıyorsun!

Ama Rick'in havalı oluşuna ve paraya fazla önem vermemesine bayıldım. Yalnız sadece çok sigara içiyordu! Filmin müzikleri gayet güzeldi. En sevdiğim sahne de elbette Sam'in şarkıyı çalarken Rick'in aniden gelip Sam'e kızdığı ve Ilsa'yla karşılaştığı sahne oldu...

12 Eylül 'Baba'sı

Murat **ÖZER**
cinemozer@gmail.com

Çağan Irmak'ın 2005 tarihli gişe rekortmeni filmi "***Babam Ve Oğlum***"un Hüseyin'i, ***Çetin Tekindor***'un bedeninde ete kemiğe/ruha bürünürken, seyircinin gözyaşları da sel olup akıyordu. Tecrübeyle sabit, ***hâlâ aynı etkiye sahip***!

Oğlu Sadık tarafından örselenmiş bir baba Hüseyin, belki bunun sorumlusu oğlu olduğu kadar kendisi de. Yıllar önce baba evinden çekip giden oğluna öfkeli, onunla tek kelime bile konuşmak istemiyor. 'İdealist' oğlunun Ziraat Fakültesi'nde okuyup Ege'deki çiftliğin başına geçmesini istemiş, ama oğul bu 'baba tercihi' yerine kendi yolunu çizip gazetecilik okumuş. O çekip gidişten sonra da bir daha konuşmamış bu ikili.

İstanbul'da gazetecilik yapan Sadık ise, tam da 12 Eylül 1980 gecesinde bir oğul sahibi olmuş, ama 'darbe' yüzünden hastaneye yetişemeden bir parkta kendisinin yaptırdığı doğum sırasında karısını kaybetmiş. Sonrasında tutuklanma, işkence, hapis derken, oğlu Deniz'in ilk birkaç yılını görememiş.

Deniz ilkokul çağına geldiğinde, yani hikayemizin gerçek zamanına atladığımızda, Sadık'ın amansız hastalığı devreye girer. Ölümü İstanbul'da beklemek yerine, oğlunun geleceğini düşünerek baba evine dönme kararı alır Sadık. Oğlunun bir 'ev'de büyümesidir temel motivasyonu, babasıyla sorunlarını pek dert etmez. Onun çözülemeyeceğinden emin gibidir.

Deniz, babasının her zaman bir 'kahraman' olduğu hayallerle büyümüştür. Sadık ise işkence günlerinin kabuslarıyla mücadele etmektedir hâlâ. Ege'deki çiftliğe geldiklerinde kadraja giren Hüseyin ise geçmişin üstünü örtmüş gibi görünmektedir, ama oğluna olan öfkesini çevresindeki herkesten çıkaran huysuz bir ihtiyara dönüşmüştür. Bu üç kuşağın hayalleri ve kabuslarının kesişeceği günler yakındır.

Hüseyin, yorgun ve inatçı görüntüsünün ardında 'şefkatli' biridir aslında. Karısı, baldızı, diğer oğlu, gelini, torunları ve çalışanlarıyla 'büyük bir aile'nin içinde 'hasret' çekmektedir. Sigara ve rakı vazgeçilmezleri olan bu ak saçlı adam, kestirip atma konusunda da uzman gibidir. Kimin ne dediği pek önemli değildir onun için, 'onun doğrusu'nun ötesinde bir doğru yoktur adeta. Her şeye ve herkese 'tepkisel' yaklaşma alışkanlığı, zaman zaman onu 'çatışma' içine çeker, kazananın olmadığı.

Sadık ve Deniz'in geldiği günün akşamında yemeğe oturmaz, her zaman yaptığı gibi ellerini arkaya bağlayıp kahveye gider, rakısına yumulur. Döndüğündeyse karısından ültimatomu yer. Karısı Nuran, öyle kolayca boyun eğecek bir kadın değildir, lafını sakınmaz. Özellikle de oğlu konusunda Hüseyin'e eyvallah demesi beklenemez.

Hüseyin, önce Deniz'le yakınlaşır. Ne de olsa torunudur, oğluna olan öfkesini ondan çıkarmasının anlamı yoktur. Hatta Deniz ona "Amca" dediğinde tersler onu, "Dede" demesini ister. Ona çok sevdiği çizgi romanlardan alır, torunuyla kısa sürede kopmaz bir bağ kurmayı başarır.

HÜSEYİN OYUNCU ***Çetin Tekindor*** FİLM ***Babam Ve Oğlum*** (2005)
SENARYO ***Çağan Irmak*** YÖNETMEN ***Çağan Irmak*** ÇIKIŞ ***18 Kasım 2005***

Aksi ihtiyar, biraz yumuşamış gibi görünse de gene hırçındır. Bunun nedeni oğludur kuşkusuz. Gecenin birinde, eski arkadaşlarıyla içtikten sonra eve gelen Sadık, babasını avluya konuşmaya çağırır. O gece, her ikisi için de bir dönüm noktası olacaktır, özellikle de Hüseyin için. Hastalığını anlatır Sadık, oğlu için buraya geldiğini, onun bir 'ev' sahibi olmasını istediğini. Ve oraya yığılıp kalır.

Oğlunun ölüyor olması, Hüseyin'in neredeyse bütün sinirlerini almıştır. Aile efradının, özellikle de Deniz'in karşısında sakin kalmaya çalışır. Soğunkanlı tavırlarıyla 'toparlayıcı' olma niyetindedir belli ki. Sadık'ın artık evlenmiş olan eski yavuklusunu da hastaneye getirir, son bir kez görüşmelerini sağlar. Öfkeli, inatçı, aksi adamın yerini bir başkası almıştır sanki.

Ama onun bu soğukkanlı görünüşü, Sadık'ın cenazesinden dönüşte darmadağın olacaktır. Eve gidilirken bindiği arabayı durdurtur, iner ve oğlunun ölümünün tek sorumlusunun kendisi olduğunu haykırır kalabalığın içinde. Bu 'suçluluk' duygusu, neredeyse aklını yitirmesine yol açacaktır. Kendisini toparlamasını gene ailesi sağlar, onun şirazesini oturturlar yeniden.

Artık Deniz'e hem babalık hem dedelik yapmaktadır Hüseyin. Küçük çocuğun acısını hafifletmekten başka bir amacı yok gibidir. Ama bu acıyı hafifletmek de zordur sanki.

Deniz'in ilkokula başlayacağı gün çocuğun acısı zirve yapar, ne deseler sakinleştiremezler onu. Hüseyin, daha önce Deniz'e yasakladığı kilitli 'gizli oda'sına götürür onu. Sadık'ın çocukluğunda çektiği filmi gösterir Deniz'e, diğer aile üyeleriyle birlikte. Hüseyin, yıllarca bu odaya gizli gizli gelip filmi izlemiştir. Sadık'a olan öfkesi yapaydır, onu canından öte sevmektedir.

Hüseyin, birçok 12 Eylül Darbesi babası gibidir aslında. Çocuklarının zarar görmemesi için onların ideallerini görmek, kabullenmek istemezler. Çocukları 'tehlikeli' işlerde çalışmasın, 'çatışma' içine girmesin, 'sakıncalı' cümleler sarf etmesin, sadece 'yaşasın' isterler. Bu istekleri karşılık bulmadığında ise hırçınlaşır, evlatlıktan reddetme noktasına gelirler. Bu bir kötü niyet göstergesi değilse de, çocuklarının kararlarına saygı duymadıkları bir resim çıkarır ortaya. Yaşanan bu çatışma ise, tıpkı Hüseyin ve Sadık'ta olduğu gibi 'kopuş' noktasına getirir onları. Hüseyin (ya da herhangi bir baba), sadece kararlarını onaylamadığı için oğlundan nefret edemez, olmaz öyle şey! Sadık (ya da herhangi bir çocuk) için de aynı şey geçerlidir.

Aslolan, Hüseyin'in ölmek üzere olan oğluna hastane odasında sarf ettiği cümledir: "Evlatlar, babalarını hep hatırlamak istedikleri gibi hatırlarlar." **APM**

> **"Böyle kollarımı açaydım iki yana, tutaydım onu. Gitme diyeydim, gitme Sadık!"** ***Hüseyin***

"Hüseyin" İçin Ne Dediler?

Olkan Özyurt
Hüseyin, bu coğrafyanın baba figürünün tipik bir örneği... Çocuğunu sever ama gösteremez, üzülür ama belli etmez... Aynı baba, torunu için her şeyi yapar!

Burçin S. Yalçın
Tipik bir Türk baba o: Dışı seni, içi onu yakar! Filmin en gerçekçi karakteri olmasının yanı sıra, en güçlü sahnesinin de ana aktörü.

Murat Erşahin
Kollarını iki yana açmış adam. Şefkat dolu, suskun, kederli bir inat. Hiç dinmeyen ihtiyaç. Özlem sonra. Söylenemeyenler.

Burak Göral
Hüseyin bütün babalar kadar inatçı, bütün babalar kadar şefkatli... Hepimiz kadar kusurlu, ama vicdan sahibi bir baba...

Uğur Vardan
Sesiyle birkaç kuşağı etkilemiş ama sinemamızın yeterince yararlanmadığı bir büyük oyuncunun, yeniden hatırlanması ve bir büyük rolle buluşmasıdır Hüseyin.

ÇEHRESİZ GÖZLER

Sinema sevdalısı usta Fransız *Georges Franju*'nun 1959 tarihli yapımı "Çehresiz Gözler" (*Les Yeux Sans Visage*), korku sinemasının referans filmlerinden biri değildir sadece. Olanca yalınlığıyla detaycı bir *mükemmelliğe* ulaşmış, sinema tarihinin kült eserleri arasındadır kuşkusuz! Ne de çok şey söyler! *Düşünür*, *düşündürür*, *ürkütür*, hipnotize eder, sarsar!

Murat ***ERŞAHİN***
muratersahin70@gmail.com

Dâhi doktor Génessier, kendisinin sorumlu olduğu bir trafik kazası sonucu, tamamen deforme olmuş kızı Christiane'ın yüzünü, başka bir genç kadının yüzüyle değiştirmeye kararlıdır. Organ naklinde doku uyuşmazlığı problemi üzerinde uğraş veren çılgın bilim adamı, ona koşulsuz inanmış ve bağlanmış asistanı Louise ile birlikte acımasızca ve kararlı biçimde planlarını uygulamaya devam eder...

Yeni Dalga esintili, yenilikçi, kapkara, ürkütücü, netameli, bilimsel, tavizsiz ve derinlikli yapım, bir korku filmi olmasının ötesinde ağdalı bir dramdır asıl olarak! Kara film sekansı ile açılan, dehşetli planlara evrilen ve ürperti yayan, aynı zamanda hüzün dolu, tuhaf bir düşünce balonu ile biten film, hiçbir tür ve akım örneği ile yan yana anılamaz kolay kolay. Yalnız, dertli, tasalı, kendine has bir filmdir 1959 tarihli "Çehresiz Gözler" (Les Yeux Sans Visage).

Jean Redon'un aynı adlı romanından, dönemin en önemli senaristleri; Hitchcock klasiği "Ölüm Korkusu" (Vertigo) ve Henri-Georges Clouzot şaheseri "Şeytan Ruhlu İnsanlar"la (Les Diaboliques) anılan

Pierre Boileau (1906-1989) ile Thomas Narcejac'ın (1908-1998) uyarladıkları filmin senaryosunda bir diğer usta sinemacı Claude Sautet'nin (1924-2000) de büyük katkıları olduğu unutulmamalıdır. Diyaloglar ise bir diğer başarılı kalemin, Pierre Gascar'ın (1916-1997) imzasını taşır.

Georges Franju'ya göre filmi, bir korku öyküsü olmasından öte, bir ıstırap, vicdan azabı ve keder hikayesidir! Christiane'ın acısı, Doktor Génessier'nin baba sorumluluğu ve bilimsel yanını törpüleyen 'etiği boş veren salt yaratabilme hırsı'! Genç kadının sadece evden oluşan hayatı, aynada kendine bakamayışı ve kendi vicdanıyla dış görünüşü arasındaki çatışma, babanın bütün insani sınırları zorlayıp, cinayete kayan bilimsel girişimini başka bir düzleme taşır. Klostrofobi, tekinsiz, umutsuz ve güvensiz ortama egemen olur. Ahlaki ikilemler, canavarlaşan bir dünyanın soru işaretleridir. İlk yüz nakli operasyonundan çok uzun yıllar önce, beyazperdeye taşınan operasyon sahnelerinin detayı ve zenginliği şaşkınlık yaratır. Bilimden suça kaymış çılgın bilim adamı ve asistanı, yaratacakları imgenin 'canavar' yanı üzerinden duyarlılık ve karmaşıklık katarlar hikayeye. Fransa kırsalında yol alan arabanın karanlığı delip geçen iki far ışığı, 'film noir' havasında başlayan öyküyü bambaşka oluşlara taşır. Karakteri Doktor Génessier, canavarlaşarak korkunç suçlar işlerken, gerçek canavarın bizler olduğunu haykırır Franju. Grotesk yapı, şekilsel imgeleri sömürmek yerine, dehşet ve korkunun ortasında yer alan masumluk, güzellik ve şiirselliğe hizmet eder.

Naziler yüzünden ülkesi Almanya'yı terk edip 1933 yılında Fransa'ya sığınan dev görüntü yönetmeni Eugen Schüfftan'ın (1893-1977) teknik detayları öne çıkaran kusursuz kamerası ve büyük üstat Maurice Jarre'ın (1924-2009) filmin karanlık ve karmaşık hislerle dolup taşan ruhuna eşlik eden zamanın çok ötesinde yazılmış notaları, artı değerini besler filmin! Başlıca rolleri üstlenen usta aktör Pierre Brasseur (1905-1972), unutulmaz İtalyan aktris Alida Valli (1921-2006), Juliette Mayniel, Alexandre Rignault (1901-1985) ve deforme yüzünü netleştirmeden bir maskenin ardında döktüren Edith Scob, öykünün zihinde kalıcı olmasında, kamera ardındakiler kadar büyük bir çaba sarf ederler.

Sinema tarihinde, yüzlerce hatta binlerce korku-gerilim öyküsünü direkt veya dolaylı olarak etkilemiştir Franju'nun filmi! John Carpenter, 1978 tarihli klasiği "Yabancı"da (Halloween) Michael Myers'ın maskesini, direkt Franju'nun filminden aldığını söyler. Japon Yeni Dalga'sının ünlü ismi Hiroshi Teshigahara'nın 1966 yapımı ünlü filmi "Bir Başkasının Yüzü" (Tanin No Kao), William Castle imzalı 1961 tarihli "Mr. Sardonicus", İspanyol sinemacı Jesús Franco'nun 1962 tarihli "Gritos En La Noche"si, Uruguaylı yönetmen Narciso Ibáñez Serrador imzalı 1970 yapımı korku örneği "La Residencia", Tim Burton'ın dokunduğu 1989 yapımı "Batman", Alejandro Amenábar'ın 1997'de çektiği bol ödüllü "Aç Gözünü" (Abre Los Ojos), Cameron Crowe'un 2001'de Amenábar'dan uyarladığı Tom Cruise'lu "Vanilla Sky", George A. Romero'nun 2000'de yönettiği "Ölümün Maskesi" (Bruiser) ve Pedro Almodóvar'ın 2011 tarihli filmi "İçinde Yaşadığım Deri" (La Piel Que Habito), içinden "Çehresiz Gözler" geçen filmlerin başında gelirler.

1987 yılında Jesús Franco tarafından "Faceless" adıyla yeniden çevrilen orijinal filmin akılda kalıcı diyalogları vardır. "Gülümse" der Doktor Génessier; kızına, yüz nakil operasyonunun ardından "Gülümse fakat çok fazla değil!" Christiane Génessier; "Yüzüm beni korkutuyor" der, vicdan azabı içinde! "Fakat maskem daha fazla korkutuyor beni!" **APM**

GEORGES FRANJU

1912-1987 yılları arasında yaşayan Georges Franju, sadece önemli bir Fransız yönetmen değil! Asıl önemi, Henri Langlois ile birlikte, Fransa'da 'sinematek'i kurması! İlk yönetmenlik denemeleri, kısa belgesel ve kısa kurmacalar üzerine. Sonraları, erken Alman ekspresyonizminin ürünlerinden etkilenip, geleneksel Fransız sineması ve Yeni Dalga akımı arasında gidip gelen deneysel ürünler yarattı. 1949'a dek sinema tarihinin en önemli film arşivcisi olarak gösterildi! Aynı yıl, belki de en önemli filmini imzaladı. Yirmi iki dakikalık kısa belgesel "Canavarların Kanı" (Le Sang Des Bêtes), Paris'in mezbahaları üzerine şiirsel bir denemeydi.

Ses getiren birçok kısa belgesel yapımın ardından, Hervé Bazin'in "L'Académie Goncourt" adlı romanından uyarlanan "La Tête Contre Les Murs' adlı ilk uzun metrajını çekti. Kara filme kayan gizemli korku-gerilimler ilgisini çekti en çok. Aslında bütün bu gerilimli öykülerin ardında derin dramlar yer alıyordu. İnsan doğasının karanlık yanı, insan çaresizliği, zavallılığı ve yetersizliği meselesi üzerine kafa yordu filmlerinde. Yazımıza konu olan ve en önemli uzun metrajı olarak gösterilen 1959 tarihli "Çehresiz Gözler"in yanı sıra, 1961'de "Pleins Feux Sur L'Assassin"i, 1962'de François Mauriac'ın romanından uyarladığı Emmanuelle Riva ve Philippe Noiret'li dram "Thérèse Desqueyroux"yu, 1963'te çok ses getiren "Judex"i, 1965'te Jean Cocteau'nun romanından bizzat Cocteau ile birlikte uyarladığı "Thomas L'Imposteur"ü, 1970'te Émile Zola uyarlaması olan "La Faute De L'Abbé Mouret"yi ve 1974 yılında gizem yüklü suç filmi "Nuits Rouge"u yönetti...

Televizyonda Yaz Rehaveti

Ali **ERCİVAN**
ali.ercivan@gmail.com

Bu yazın televizyon olayı -doğal olarak- ***Dünya Kupası***'ydı, ama o da bitip gittiğine göre yazın kalanında neler izleyeceğiz? Yerli ve yabancı televizyonların ***yeni çalışmalarına*** bir göz atarak başlayalım... Devamı da gelir bir şekilde!

2018 yazının televizyon olayı Dünya Kupası'ydı şüphesiz. Kitleleri televizyon karşısına bu ölçekte başka türlü çekemezsiniz. Ama işte bitti gitti. Yazın kalanında ne izleyeceğiz?

Bu esnada açıklanan Emmy adaylarıyla bir kez daha kafanızı şişirmek istemiyorum. Zaten hemen her şey beklendiği gibiydi. Ne zaman değil ki zaten? "Game Of Thrones" mu kazanır "The Handmaid's Tale" mi; "Atlanta" mı "The Marvelous Mrs. Maisel" mi; "American Crime Story" mi, "Black Mirror" mı? 17 Eylül'deki ödül törenini bekleyeceğiz. Ama bütün listede sürpriz yapabilmiş, beklenenin üstünde varlık gösterebilmiş iki dizinin adını analım yine de... Bunlardan ilki, drama kategorisindeki "Ozark". Birkaç yıl önce "Bloodline"da olduğu

gibi, itibarlı ama heyecan uyandırmamış bu dizinin bir iki oyunculuk adaylığıyla yetineceğini düşünmüştük. Yönetmen dalında bile, biri başrol oyuncusu Jason Bateman'ın kendisine olmak üzere, iki aday çıkarmasını beklememişti kimse. Komedi alanındaysa "Barry" ve yaratıcısı Bill Hader, benzer bir başarıya imza attılar. "Ozark"ın yeni sezonu Ağustos sonunda, "Barry" için biraz daha bekleyeceğiz. Fakat daha önce pas geçtiyseniz, bu iki diziyi yakalamak için zamanlama uygun.

Peki Amerikan televizyonculuğu yazın kalanı için neler sunuyor bize? "Castle Rock" başladı bile, "Jack Ryan" da önümüzdeki ay. Ağustos'ta "Better Call Saul" da dönüyor. Bunlar zaten bariz seçenekler. Başka?

HBO yine prestijli bir drama koydu yaz programına. "Kayıp Kız"ın (Gone Girl) yazarı Gillian Flynn'in başka bir romanından uyarlanan "Sharp Objects", yan rollerde Patricia Clarkson, Elizabeth Perkins, Chris Messina gibi güçlü isimler olsa da temelde bir Amy Adams şovu. Fakat öyküsünü seyirciye fazlasıyla ağır adımlarla açan, karanlık ve sabır isteyen proje, ikinci bölüm itibarıyla genel bir "Ama bu çok sıkıcı!" tepkisiyle karşılandı. Sabır, burada kilit kelime. İnsanlar bir sinema filmine gösterebildikleri sabrı televizyona her zaman sunmuyorlar. Buna da hakları var elbet. Yine de sabredip sonunu görmeye değer.

FX'in Ryan Murphy-Brad Falchuk imzalı yeni projesi "Pose", ele aldığı dünya itibarıyla 'genel seyirci'ye hitap etmedi. Seksenler sonu New York LGBTİ+ kültürünü ekrana taşıyan dizi, 1990 tarihli efsane trans belgeseli "Paris Is Burning"le aynı sularda dolaşıyor ve yazın en iyi dizisi unvanını hak ediyor. İkinci sezon onayını çoktan kapan projeyi önyargısız her zihne tavsiye ederim.

Bu vesileyle beşinci sezonuyla dönüş yapan ve yeterince ciddiye alınmamasına biraz içerlemeden edemediğim bir diziden de bahsedeyim. "The 100" ilk bakışta tam bir 'ergen dizisi' gibi görünebilir. Aslında birçok açıdan da öyle... Ancak bazı güç işlerin altından kalkmayı beş sezondur başarmış bir diziye bu yaftayla hakkını vermemiş oluruz. Başlangıçta tam bir "Battlestar Galactica" ve "Lost" kırması olarak hesaplandığını hiç gizleyememiş, hepsi birbirinden itici genç oyuncu kadrosuyla da sabırları zorlamıştı "The 100". Çok kısa süre içinde, başka projeleri de kendine örnek aldığını belli etti. Acımadan büyük karakterleri öldürmeye başlayınca "Game Of Thrones", post apokaliptik dünyasıyla "Mad Max", karakterlerini sürekli imkansız durumlarda bırakması ve kahramanlarını karanlık, kötücül noktalara taşımaktan çekinmemesiyle de "Breaking Bad" izleri ortadaydı. Dersini çalışmış bir projeydi yani. Hem de öyle iyi çalışmıştı ki o sevimsiz ergenleri ilgi çekici karakterlere dönüştürdü sonunda.

Bugün "The 100", hikayelerini sündürmeyen, sevilen bir karakteri çok ikna edici bir şekilde dizinin kötüsüne dahi çevirebilen ve gerektiğinde o noktalardan da geri dönebilen, kahramanları kendilerince haklı sebeplerle olsa bile çok acımasızca, hatta şeytani eylemler gerçekleştirebilen, yani yazarların hiçbirine acımadığı, bu arada prodüksiyon anlamında da etkileyici, kısacası beklenmedik ölçüde ilginç ve müptelalık yaratan bir çıtır çerez dizisi. Haber vermiş olayım.

Türk televizyonlarına da bir dönüp bakalım... İlk yerli Netflix dizimiz için Aralık'a kadar bekleyeceğiz anlaşılan. BluTV ve Puhu da bir süre durgun. Ulusal kanallara kaldık yani. Bu yaz ucuz yarışma formatları revaçta. "Şöhret Kafası" gibi aşırılıkta sınırları zorlayan işler, kalitenin gitgide düşeceğinin habercisi. Yeni bir "Güldür Güldür" veya "Çok Güzel Hareketler Bunlar" yaratmak umuduyla birbirinden kötü yazılıp oynanan skeç programları da cabası. Geçen sene pek yüz verilmedi diye hatırladığım, klasik romantik komedili yaz dizileri ise bu yıl dönüş yaptı. Bunların içinde sezona devam edebilecek, biraz ömrü olabilecek tek iş "Erkenci Kuş" gibi gözüküyor. Yeni bir "Kiralık Aşk" yaratmak hedefiyle yola çıkıldığı belli. Bu açıdan fazlasıyla hesaplı duruyor, hikayeye bir yenilik de getirmiyor. Türk dizilerinin vazgeçilmez şablonu, yine bir "Kül Kedisi" hikayesi. Fakat doğru oyuncu seçimleri, başarılı denebilecek prodüksiyon ve reji, dinamik ve sempatik bir senaryo, neticede ortaya yeni bir "Kiralık Aşk" olmasa bile bir başarı hikayesi çıkarttı. Reytingler de öyle söylüyor.

Dünya Kupası ile başladık, bir de "Ege'nin Hamsisi"nden bahsetmemek olmaz o halde. TRT'nin izletmek için elinden geleni yaptığı, hem Ege şivesi hem Karadeniz esprilerinden yürümeye çalışan bu romantik komedi tutar mı tutar. Fakat daha ilk bölümden şuursuzca havalara sıkılan silahları bir komedi unsuru olarak sempatikleştirme gayretleri bizi rahatsız etti. Hayır, bu kültürün normalleştiği bir Türkiye istemiyoruz! **APM**

AĞUSTOS AYINDA BAŞLAYACAK DİZİLER, **YOLU GÖZLENENLER...**

Gözlerimizi yollarda bırakan, gecikmeli de olsa dördüncü sezonuyla nihayet "Better Call Saul". (6 Ağustos, AMC)

"The Simpsons" ve "Futurama" yaratıcılarından Matt Groening imzalı yeni bir fantastik animasyon dizisini merak edenlere "Disenchantment". (17 Ağustos, Netflix)

İlk sezonuyla belli bir saygı ve beklenenin üstünde Emmy adaylığı toplayan, Netflix'in halihazırda izlemeye değer az sayıda dizisinden "Ozark". (31 Ağustos, Netflix)

Daha önce sinemada Alec Baldwin, Harrison Ford, Ben Affleck ve Chris Pine'ın hayat verdiği -ama en çok Ford ile özdeş- karakterin televizyona taşınan yeni maceralarında John Krasinski tarafından canlandırıldığı "Jack Ryan". (31 Ağustos, Amazon)

"Bayan Fang" Ve Etik

Belgesel türünün temel tartışmalarından biri olan 'etik' meselesini, geçen yıl Locarno Film Festivali'nde Altın Leopar alan ***Wang Bing*** filmi "Bayan Fang" (Mrs. Fang) özelinde incelemeye çalıştık. Belgesel sinemanın tarihi, anlatma biçimlerini ***meşrulaştırmayan*** buna benzer pek çok örnekle dolu.

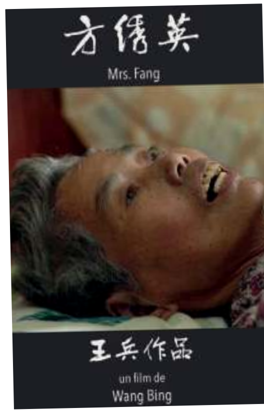

Kaan ***KARSAN***
kaankarsan@gmail.com

Belgesel türünün akademik olarak incelenmeye başlandığı ilk günlerden bu yana her taşın altından çıkan bir tartışma konusu olarak 'etik'... Oxford sözlüğü bu kavramı şöyle tanımlıyor: "Bir kişinin bir aktivitede bulunma yöntemlerini belirleyen ahlaki prensipler." Felsefede ise etik kavramı 'ideal insan karakterinin bilimi' olarak geçiyor. Etiğe dair -her alanda- birbirine yakınsayan anlamlar bulmak, aralarındaki köprüleri kurmak ve kişisel bir sonuca ulaşmak mümkün.

Etik, gerçeği ortaya çıkarmanın peşine düşmüş belgeselcinin tepesine dikilmiş moralist bir kılıç gibi. Neredeyse tarih boyunca çekilmiş bütün belgeseller bu bağlamda incelenebiliyor. Belgesel yönetmeni ve izleyicisi arasında gizli bir anlaşma imzalanmış gibi sanki. Eğer mesele bir ölüm kalım meselesiyle, gerçeğin saklı kalması insana zarar veriyorsa, adalet terazisinde sorunsal ahlaka ağır basıyorsa acil durum camı kırılabilir ve yönetmen insanlığın iyiliği için etiği ikinci plana atabilir. Gelgelelim belgesel sinemanın tarihi, anlatma biçimlerini meşrulaştırmayan pek çok örnekle dolu. Bu yazının konusu da onlardan biri: Geçtiğimiz sene Locarno Film Festivali'nin uluslararası yarışmasında en büyük ödül olan Altın Leopar'ın sahibi olan ve ardından pek çok festival dolaşıp övgüler toplamaya devam eden Wang Bing'in "Bayan Fang"i (Mrs. Fang).

Bayan Fang ölüm döşeğinde bir kadın. Hayatla iletişim kurma yetilerini tamamen kaybetmiş durumda. Bir odanın bir köşesinde,

gözleri açık, ne hissettiğini veya hissedemediğini kendisiyle temas kuranlara hiç hissettiremeden yatıyor. Sanki odadaki diğer nesnelerden hiçbir farkı kalmamış. Sessizce, hatta belki de farkında bile olmadan ölümü bekliyor, hayatına hükmetmiş bir yoksulluğun gölgesinde.

Bayan Fang yalnız değil. Henüz ölmemiş bir ölü olarak nesneleştirilme haline 'çanak tutan' bir ailesi de var. Kendi hayat dertlerinin peşindeyken bu aile büyüklüklerinin artık ölüp gitmesi için neredeyse dua ederek -onlar da-bekliyorlar. Bir aptallık, bir umursamazlık yüklenmiş üzerlerine. Bayan Fang'in ölümünü daha da anormalize eden, dipsizleştiren onların varlığı sanki. Onların Bayan Fang'i önemsiz bir obje olarak kabul eden tavırlarının altı çiziliyor belgesel süresince.

Wang Bing, ölüm üzerine bir belgesel yapmanın peşinde. Beklemek, beklerken insanlığa dair pek çok şeyi yitirmek. Bunun için de ölümün kendi çıkışsızlığından ziyade ölümün etrafında kendi dertleriyle var olmaya çabalayan bazı 'zavallı' insanları kullanıyor. Nasıl da ilgilenmiyorlar Bayan Fang'le... Nasıl da umurlarında değil her şey... Bing belgeseli yaparken ev halkının iznini alıyor; daha sonra da son kurguda onların ne kadar umarsız ne kadar 'berbat' insanlar olduğuna vurgu yapacağı bir noktaya getiriyor meselesini. Belgesel yapma etiğini o kadar ayaklar altına alan bir kontrast kuruyor ki ev halkıyla ölüm yolcusu arasında, bize kalırsa buna kayıtsız kalmak mümkün değil.

Daha da vahimi var: Rıza meselesi. Wang Bing, entelektüel yetilerini tamamen yitiren bir insanın rızasını almadan belgeselini yapıyor "Bayan Fang"in doğası gereği. İnsanlığın en büyük bilinmezlerinden ölümü portrelemek elbette ki bir belgeselciyi heyecanlandıracak bir mevzu olabilir. Gelgelelim bir belgeselcinin heyecanı en temel etik kurallarını ayaklar altına almayı meşrulaştırabilir mi? Bing'in kamerası fena halde gözlemci, fena halde gerçekçi. İzni olmayan birini bu kadar açık, mesafesiz bir şekilde röntgenlemek... Ölüme doğru süzülen bedenini hunharca nesneleştirmek... İzlediklerimizin ilk bakışta bir hayli etkileyici olduğunu kabul ediyoruz; ancak midemizin bulanmasına engel olabilecek hiçbir mesafe kuramıyor yönetmen, gösterildiği her yerde müthiş övgülerle kucaklanan filminde.

Film ekibi tarafından festivallere gönderilen bültenlerde dahi mesele üzerinden prim yapma gayesi kolayca seziliyor. Filmin IMDb sayfasına girilen konu özetinde ev ahalisi "Umursamaz aile ve komşular" olarak geçiyor örneğin. Ekibin o eve girmek için aldığı izin bile ailenin aleyhine kullanılmış durumda. Halbuki bu yaklaşım hem aileyi hem de belgesel ekibini aynı anda düşürmemeli mi izleyenin gözünde? İki taraf da -biri maddi biri manevi- ölüme giden bir kişi üzerinden bir çıkar sağlamıyor mu kendine? Bu çıkarın nasıl bir kılıfın içinde geldiğinin ne önemi var geldiğimiz noktada?

Wang Bing'in belgeseli, bir anlamda, sosyal medyada "Biz ne zaman böyle olduk" romantik tweet'lerini atmak gibi bir yapıt kısacası. Başkasının etik çürümüşlüğünü kendisine kalkan haline getirerek kendi çürümüşlüğünü gizlemeye çabalıyor. Sanat için her şeyi yapmak mübahtır düsturuyla süregelen belgesel etiği tartışmalarını kendi açısından çöpe atarak yola çıkıyor. **APM**

BELGESEL **VE ETİK**

Sinema tarihinin en büyük belgesel klasikleri de -hakları verilirken dahi- belgesel etiği tartışmalarından nasibini almışlardır. Henüz kaybettiğimiz Claude Lanzmann'ın sinema tarihinin en kanonik belgesellerinden biri olarak gösterilen "Shoah"ının meşhur 'berber' sahnesi örneğin, bir insanı en zayıf karnından yakalayıp onun bütün tepkilerini neredeyse 'gizli' olarak konumlandırılmış bir kamerayla kayıt altına almaktadır. "Shoah", soykırım hikayelerinin gizli kalamayacağı savıyla yaklaşımını meşrulaştırmaya çalışır, ancak hakkında yapılan tartışma sonsuza dek sürecek gibidir.

Bir diğer örnek "Kuzeyli Nanook" (Nanook Of The North)... Belgesel türünün kurucularından Robert J. Flaherty, ele aldığı yerel kültürü isabetli bir şekilde bile ele almaz. Onu Batı'ya uygun hale getirir, törpüler, ortaya aslında gerçekliğe çok az temas eden kurmaca bir hikaye çıkarır. Hatta filmde yer alan kişilerin bir rol üstlendiği, kendilerini oynamadıkları, hatta oyunu dahi Flaherty'den alarak performe ettikleri bilinen gerçekler arasındadır. Gelgelelim "Kuzeyli Nanook", belgesel grameri açısından bir yol gösterici olarak kabul edildiğinden sinema kitaplarında genel olarak başka özellikleriyle anılır.

Bir diğer klasik örnek ise Frederick Wiseman'ın bir adli tımarhaneyi gözlemlediği "Titicut Follies". Wiseman, belgeselinde hiçbir şekilde işlemeyen, bir canavara dönüşmüş bir kurum üzerinden devlet eleştirisi yapmıştır. Ancak bu eleştirel tavrın, 'deliliği' sebebiyle kendisine rıza veremeyen hastaları kayda almasını meşrulaştırıp meşrulaştıramadığı bir tartışma konusu olarak her daim gündeme gelmektedir.

KISA METRAJ

Duş Sahnesini **Seslendirmek!**

Serdar ***KÖKÇEOĞLU***
kokceoglu@gmail.com

Alfred Hitchcock'un ***"Sapık" (Psycho)*** filminin duş sahnesi için sinema tarihinin en ünlü sahnesi demek herhalde yanlış olmaz. Bu ikonik sahneye yeniden ses üreten ***iki sesçinin performansı*** kısa film oldu.

Arka Pencere Mecmua'da Alfred Hitchcock'un en ünlü filmlerden bir tanesinin en ünlü sahnesi için yapılmış bir kısa filmi yazmanın güzelliği... Hitchcock'un çok iyi bilindiği bir mecrada yönetmen üzerine yazmanın kaygı verici güzelliği de denebilir.

Yönetmen bugüne kadar üzerine en çok kafa yorulmuş sinemacılardan biri olabilir. Hatta belki bu açıdan tek rakibi Godard olabilir. Birkaç yılda bir Hitchcock üzerine yapılmış ilgi çekici bir belgesel izliyoruz, pek değişmiyor.

Kaç kişi fark etti, yeteri kadar takip edilebildi mi bilmiyorum ama Digiturk'ün bir çılgınlık yapıp bir süreliğine platforma koyduğu Sundance kanalında ilginç belgesellere denk gelirdik. Bunlardan biri de Hitchcock üzerine hazırlanmış klasik bir televizyon belgeseliydi.

Süresi de gayet standarttı belgeselin ve bir saati aşmıyordu. Yönetmen belgesele konan eski röportajlarında filmlerindeki bazı sahneleri öyle detaylı anlatıyordu ki, meraklı kafalarda en ufak bir soru işareti bile kalmıyordu. Yönetmenlik iyi yapıldığında akıllı deli işi dedirten türden itiraflardı bunlar.

2015 yılında "Hitchcock/Truffaut" belgeseli geldi ve farklı dünyalardan gelen iki sinemacı üzerinden sinema sevgisinin doruklarında dolaştık. Belgeselin temelinde iki sinemacının ünlü, zihin açıcı röportajı vardı.

2017 yılında gelen "78/52: Hitchcock'un Duş Perdesi" (78/52: Hitchcock's Shower Scene) ise "Sapık" (Psycho) filminin duş sahnesi üzerine yapılmış nefis bir belgeseldi. Araştırmacılar, sinemacılar ve film ekibinden hayatta olan birkaç kişi, bu sahneyi masaya yatırdılar ve tam da Hitchcock'a yakışan titiz ve tutkulu bir inceleme çıktı ortaya.

"Duş sahnesi sinema tarihi açısından

neden bu kadar önemli?" şeklindeki bir soruya yüzlerce farklı cevap verilebilir. Film müziğinin sınırlarını zorlayan gerilimli müzikleri, akıl almaz denemelere yer veren çekimleri, vs. Bunlar az çok bildiğimiz şeyler.

Ama tuvalet kapağının altını göstermenin filmin çekildiği dönem için tüyler ürpertici, yeni bir deneyim olduğunu belgeselden öğrendik mesela. Eminiz belgeselde yer almayan detaylar da vardır, malum kamera arkasında büyük bir deli var.

AYNI SULARDA İKİNCİ KEZ SES YAPMAK

2017 tarihli "Arr. For A Scene", ünlü duş sahnesinin seslerini merkeze alan türler üstü bir kısa film. Deneysel bir kısa film denebilir. Teatral bir performans filmi olduğu da iddia edilebilir. Sinemaya veya sinemanın daima birazcık gölgede kalmış olan ama bizi dipten ve derinden etkileyen seslerine saygı örneği olarak da kabul edilebilir.

Jonna Kina'nın yazıp yönettiği beş dakikalık çalışmada, filmlere özgün sesler yaratan iki 'foley sanatçısını' izliyoruz. Sanatçıların önlerinde bazı eşyalar var ve ikili duş sahnesini izleyerek canlı ses tasarımı yapıyorlar.

"Arr. For A Scene", kağıt üstünde çılgın bir heyecan uyandırmayan ama izlerken etkileyen ve üzerine düşünüldüğünde iyice çarpan bir iş. Bir kere ilginç bir kararla 35mm çekilmiş olması bu tuhaf performansa fazladan bir sinema duygusu kazandırıyor. Onu sıradan bir kayıt veya belge olmaktan çıkarıyor.

Duş sahnesinin seslerinin yapılışını canlı izletirken, yan ekranda veya paralel kurguda filmde yer alan sahneyi göstermemek ise yönetmen açısından cesur bir tercih. İster istemez sahneyi anımsamaya çalışıyorsunuz ve seslerin çağrışımına, seslerin zihninizde yarattığı belli belirsiz görüntülere bırakıyorsunuz kendinizi.

Bir süre sonra ekranda canla başla ses üreten çift, dikkatinizin tamamını çekmeye başlıyor ve onların performansına dalıyorsunuz. Sahneden imgeler daha az belirmeye başlıyor zihninizde. Ses tasarımı denen şeyin ne acayip, ne yaratıcı ve aslında ne kadar önemli olduğunu anlıyorsunuz...

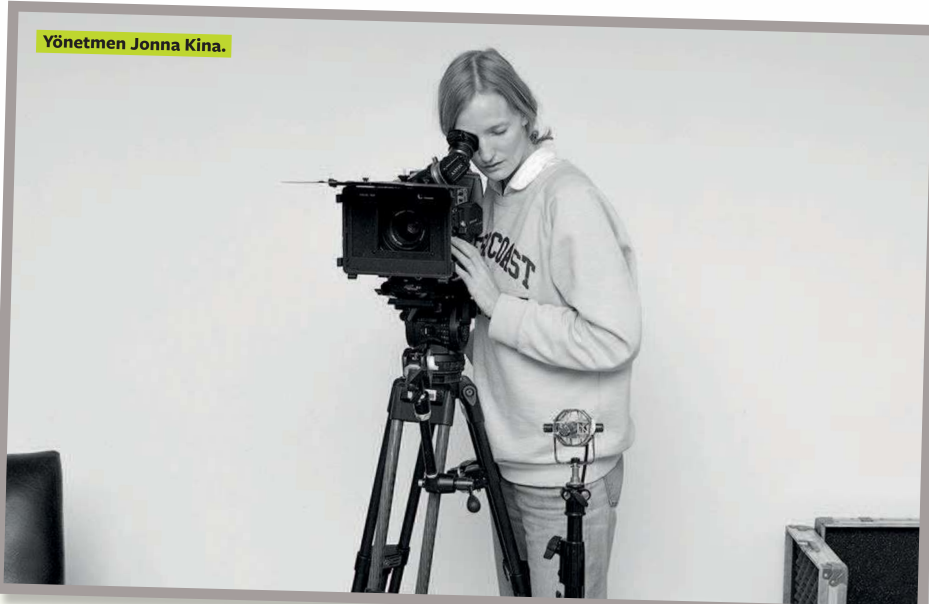
Sinemada ses tasarımı önemli bir konu. Sinemacıların sesler üzerine daha fazla düşünmeleri gerektiği ortada. "Sinema görsel-işitsel bir sanattır" demeyi seviyoruz ama görüntü üzerine düşünürken, sesleri de tıpkı müzikler gibi kurgucuya emanet edebiliyoruz, eğer ses tasarımına gerek duyduysak.

Bu açıdan filmlerimiz atmosfer ve etki açısından zaman zaman eksik kalabiliyor. Sinema duygusu denildiğinde sadece görüntüler değil, sesler de öne çıkıyor.

Neyse ki Yeni Türkiye Sineması kuşağı uzun metrajcılar ve bazı kısa filmciler iyi ses tasarımının önemini keşfettiler. Yine de memlekette iyi ses tasarımı denildiğinde Reha Erdem ve Nuri Bilge Ceylan dışında sadece bir avuç yönetmen akla geliyor.

"Arr. For A Scene" gösteriyor ki, film sesleri üzerine de daha çok kurmaca, belgesel veya tanımlanamayan işler üretmeli. Bu tür filmler çok fazla üzerinde gezilmemiş bir alanda dolaşarak kolayca öne çıkarken, ses tasarımı konusunda da gerekli bir farkındalık yaratıyorlar.

Klişelerden klişe beğenip bir soruyla veda edelim yazıya. Memleket sinemasının en ciddi sorunu nedir? Finans? Maddi destek? Sansür ve siyasi iklimin yarattığı otosansür? Orijinallik ve cesaret? Risk almadan güvenli yollardan ilerlemek? Hepsi ve daha fazlası belki. Ve daha fazlası içinde sesler önemli bir yer tutuyor. **APM**

Yönetmen Jonna Kina.

'DUŞ SAHNESİ' HAKKINDA

Alfred Hitchcock, sinema tarihi açısından son derece önemli bir gerçeği sadece François Truffaut ile paylaştı ve "Sapık" filmini duş sahnesini çekebilmek için yaptığını söyledi. İnsan etine giren bıçak sesi için Hitchcock ve sesçisi kırkağaç kavunu tercih etmiş. Kan için ise çikolata şurubu kullanılmış. Filmin uyarlandığı kitapta duş cinayeti sadece iki buçuk satırdı. Hitchcock bu kısa cümleleri sinemada uzattı ve filmin merkezine koydu. Amerikan izleyicisi ilk defa bir filmde tuvalet ve sifon çekme gibi gösterilmeyen şeyler gördü. Bugünden bakınca anlaşılması güç ama dönemi için cesur hareketlerdi. Pek konuşulmaz ama filmin grafiklerini ve afişini tasarlayan sanatçı Saul Bass'ın duş sahnesinde de katkıları vardı.

Jarre Ailesinin Küçüğü **Jean-Michel**

Cumhur ***CANBAZOĞLU***
ccanbazoglu@gmail.com

Üç Oscar'lı müzik dehası ***Maurice Jarre***'ın oğlu Jean-Michel Jarre, babası gibi sinemayla her daim yakın bir ilişki içinde olmuş bir elektronik müzik üstadı. ***50 yıllık sanat*** yaşamının özeti gibi duran yeni albümü "***Planet Jarre***" ise 14 Eylül'de satışa çıkıyor.

Yıllar ne çabuk geçiyor; elektronik müzik deyince akla gelen ilk isimlerden Jean-Michel Jarre 70 yaşına dayandı ve geçenlerde elektronik müziğe adadığı 50 yılını "Planet Jarre" adını verdiği çift CD'lik 'best of' albümle taçlandıracağını açıkladı.

Evet, uzun bir süredir 'elektronik müziğin babası' diye tanımlanan Jarre, bizzat seçtiği ve remiksten geçirdiği 41 kompozisyondan oluşacak "Planet Jarre"ı (Jarre Gezegeni) 14 Eylül'de satışa çıkarmaya hazırlanıyor.

Bugüne dek 80 milyon albüm satmış Jarre'ın dört kısım halinde değerlendirdiği 41 yapıtın bir bölümü de film müziklerine ait. "Soundscapes" (Diğer bölümler "Themes", "Sequences" ve "Explorations") adını verdiği dokuz parçalık bu bölüm, klasik müziğe öykündüğü yapıtlarından ve filmlere yazdıklarından, albümlerinde yer alıp daha sonra filmlerde kullanılanlardan oluşuyor...

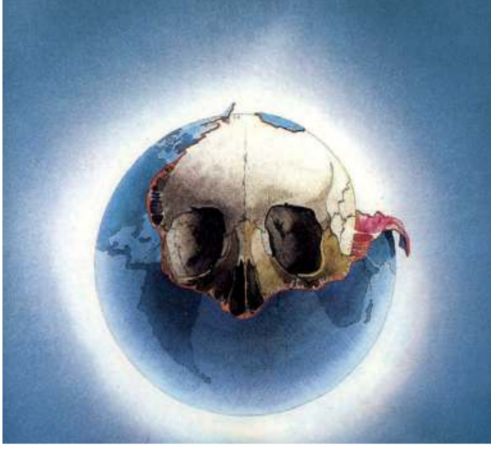
Sinemanın, Jarre'ın yaşantısındaki yeri büyük. "Arabistanlı Lawrence" (Lawrence Of Arabia; 1962), Dr. Jivago (Doctor Zhivago; 1965) ve "Hindistan'a Bir Geçit" (A Passage To India; 1984) ile Oscar kazanmış, film müziklerinin unutulmaz ismi Maurice Jarre babası bir kere. Dede de ilk ses miksaj masasını icat etmiş André Jarre.

Fransa'dan Hollywood'a giden baba Jarre, beş yaşındaki oğlu Jean-Michel'i (24 Ağustos 1948) yanına almıyor, ama o oğul klasik müzik eğitiminin yanında, elektronik müzikteki bütün ilerlemeleri ve babasının Hollywood'da yazdıklarını yakından izliyor.

İlk film müziğini 1973'te Jean Chapot'nun Alain Delon ve Simone Signoret'li kadroyla çektiği "Ve Duvarlar Çatladı"ya (Les Granges Brûlées) yazıyor.

Elektronik arayışlarını

uluslararası alana taşıdığı ilk albüm ise 1974'te yayımlanıyor: "Oxygène". Piyasaya çıktığında bir milyondan fazla alıcı bulan albüm, sonraları 15 milyon barajını aşıp bütün zamanların en fazla satan Fransa patentli albüm unvanını alıyor.

Yetmişlerin sonlarına doğru Jarre'ın müzikal yaşamı rekorlarla süslenmeye başlıyor ve 1978 tarihli "Équinoxe" albümünün Paris Concorde Meydanı'ndaki tanıtım konserini bir milyondan fazla insan izliyor. Konser 'en kalabalık açık hava konseri' olarak Guinness Rekorlar Kitabı'na not düşülüyor (1997'de Moskova'da üç buçuk milyon kişiye çalarak kendi rekorunu kendi kırıyor).

Ekim 1981'de ise Çin Halk Cumhuriyeti'nde konser veren ilk Batılı müzisyen unvanını alıyor Jarre. Aynı yıl "Magnetic Fields" albümünü ve 1982'de de Çin'deki konserin canlı kayıtlarını içeren "Les Concerts En Chine" albümünü yayımlıyor.

Bizim sinemaseverin Jarre'la tanışması da bu döneme rastlıyor. Peter Weir'ın 1981'de çektiği, Türkiye'de 1982 sonbaharında gösterime giren "Gelibolu" (Gallipoli) filminin müthiş sahnelerinden birinde siperler arasında çılgınca koşan Mel Gibson'a eşlik eden müziğin "Oxygène (Part II)" olduğu kısa sürede öğreniliyor ve Jarre'ın kasetleri kıymete biniyor.

Renkli yayına geçen TRT'nin iddialı dizilerinden "Kartallar Yüksek Uçar"ın (1983) jeneriğinde yeniden karşımıza çıkıyor Jarre. Senaryosunu Attilâ İlhan'ın kaleme aldığı, Hüseyin Karakaş'ın yönettiği dizinin jeneriğinde kullanılan "Magnetic Fields (Part 4)" çok seviliyor. Banazlı İsmail ile Hanımağa'nın güç savaşını beyazcama taşıyan dizide "Magnetic Fields" albümünden diğer temaların kullanılması, kenarından köşesinden elektronik müziğe kulak kabartılmasını sağlıyor ülkede. O gün bugündür de Jarre ne çıkartırsa kısa süre sonra Türkiye piyasasında da bulunabiliyor.

Jean-Michel Jarre'ın görüntüyle flörtü sinemayla sınırlı değil; yapıtlarının bir bölümü "9½ Hafta" (9½ Weeks) gibi flaş filmlerden başka TV dizileri, belgeseller, video oyunlarında da yer alıyor. Bunların yanında özel olarak müzik yazdığı diziler de var kariyerinde. Oyuncu olarak da bir-iki diziye konuk oluyor.

Hayatına girmiş kadınların bir bölümü de sinemadan. Kimler mi? Nikah masasına oturduğu Charlotte Rampling ile Anne Parillaud ve sevgili olduğu Isabelle Adjani en ünlüleri.

Kimilerine göre elektronik müziği ehlileştirerek ipini çekmiş, cafcaflı şovlarla bu türü sıradanlaştırmış bir pop figürü; kimine göre de new age, ambient, trance ile synth popun ağababası.

Hangisi doğru? Sorunun yanıtı için bulunmaz bir kaynak "Planet Jarre". **APM**

PABLO ESCOBAR'I SEVMEK VE MARY SHELLEY

Bu sayıda, yaz sezonunun iki iddialı yapımı "Pablo Escobar'ı Sevmek" (Loving Pablo) ile "Mary Shelley"nin film müzikleri albümlerine göz atacağız... "Pablo Escobar'ı Sevmek"in teknik, sanatsal, yönetimsel eksiklikleriyle ilgili negatif birçok laf edilebilir de, müziklerine diyecek yok doğrusu. Müziğin emanet edildiği Federico Jusid (Avcı'nın İntikamı/ The Hunter's Prayer, Neruda, Anne/ Kidnap, Hesaplaşma/ Misconduct, Gözlerindeki Sır/ El Secreto De Sus Ojos) repertuvarda 70'lere özel ağırlık verdikten sonra, 90'lara kadar sarkan müthiş bir toplama gerçekleştirmiş Latin dünyasından. Filmin doğaya açıldığı sahnelerde, avantüründe, romantik karelerinde hayli rol çalıyor bu şarkılar. Neler var neler; duayen muamelesi gören Santana'dan iki hit "Black Magic Woman" ile "Evil Ways", yine tanıdık isimlerden Mano Negro'dan "Señor Matanza", Latin müziğinin önemli isimlerinden Fruko Y Sus Tesos'tan "El Preso", Juan Carlos Padilla ile Gabriel Montes'ten "Bolero Cubano", Diomedes Díaz Maestre'den "Bonita", Harry Scorzo'dan "Mi Carmelito" derken tam 23 nitelikli parça sıralanıvermiş filmin soundtrack çalışmasında. Gelelim "Mary Shelley"ye. İngilizlerin film müziğiyle ilgilenen kadın bestecilerinin sayısı az. İşte bir Mica Levi var etrafta, şimdilerde de Amelia Warner. 36 yaşındaki Warner, oyunculuk kariyerinden sonra müziğe merak saran bir isim. Pop müzikle tatmin olmayınca daha karışık, zor, senfonik işlerin peşinden gitmeye karar vermiş ve 2016'da "Mum's List"in müzikleriyle soundtrack dünyasına adım atmış. Şimdi de "Mary Shelley" ile karşımızda.

Konunun içinde "Frankenstein" var ama korku filminde değiliz kesinlikle. Romantizm var, edebiyat var, kenarından köşesinden bilimkurgu var. Warner, bol sayıda synthesizer'la, yer yer arp dokunuşlarıyla, alt yapıya döşediği, ambient deneyleri anımsatan elektronik arayışlarla gotik bir melodramın izinden gidiyor filmin her anında. Nathan Klein ile Will Gardner'in klasik müziğe göz kırpan orkestrasyonları da üst düzeyde. 40 dakika süreli albüm, plakçı raflarında birçok farklı kategoriye rahatlıkla koyulabilecek lezzet ve nitelikte bir çalışma.

Murat **ÖZER**
cinemozer@gmail.com

Utanç

Binanın önünde dikilirken, elimi cebime attım ve orada olmaması gereken bir kartla birlikte çıktı elim cebimden. ***Sanat Tarihi okurken*** sahip olduğum öğrenci kimlik belgesiydi bu kart. Tamam, bu kartın cebimde olması yeterince tuhaftı da, ***ne yapacaktım ben bununla***?

Dedi... Haklı olarak soruyorsunuz, “Ne dedi?” diye, ama ben de hatırlamıyorum, belki de hatırlamak istemiyorum. Tek hatırladığım, bir cümle oluşturacak kadar kelimenin ağzından çıkıp ortaya saçıldığı... Ve tabii şunu da hatırlıyorum: O cümle yüzümü kavurucu bir alev gibi yalayıp geçti, yakıp kül etmesine ramak kalmıştı. Şimdi nefes alıp size bu hikayeyi anlatabiliyorsam, her şeyi o ‘ıskalama’ya borçluyum demektir...

Güzel bir uyku çekmiş, zımba gibi uyanmıştım. Günü kucaklamak için hazırdım. O bana nasıl davranacaktı bilmiyordum, ama bu ‘enerji’yi heba etmeyeceğinden emindim.

(Hikayenin ev kısmını hızlıca atlayalım isterseniz, ilginç bir şey yok çünkü. Kederli bir şey yaşanmadı; hep neşe, hep kahkaha, hep iyilik/güzellik...)

O gün film izlemek gibi bir niyetim yoktu. Film konusunda akşamdan kalmaydım. Ermanno Olmi’nin “İş”iyle (Il Posto) Ingmar Bergman’ın “Utanç”ını (Skammen) arka arkaya izlemiş, iki günlük şaheser kotamı doldurmuştum. Sandro Panseri ile Loredana Detto ve Max von Sydow ile Liv Ullmann arasındaki farklı tonlardaki aşklarla hemhal olurken, iki ustanın aksettirdiği ‘zamansızlık’ duygusunu da cebime yerleştirmiştim. Havada karada ölüm yoktu benim için anlayacağınız!

Sokakları arşınlayarak ‘aylak adamlık’ yapmaktı hedefim. ‘Sinemadan çıkmış insan’ı da oynamak istemiyordum ama...

Arşınlama işine Kurtuluş Caddesi’nden başladım. Seviyordum bu caddeyi. Çeşitliliği sindirmeyi başarmış ender bölgelerden biriydi. Ara sokaklarıyla birlikte ‘eski muhit’ özlemini gidermesi de cabasıydı. Diller, dinler, halklar, alışkanlıklar iç içe geçmiş, kol kola yürüyordu burada. (Aman nazar değmesin!)

Caddeyi bitirip Pangaltı’ya nüfuz ettiğimde sabahki ‘güzelliğim’den bir şey kaybetmemiştim, her şey yolundaydı. Tek sorun, nereye gideceğime karar vermemiş olmamdı. Ona da sorun denirse artık!

Ayaklarım metro girişine doğru yöneldi, bir yer belirlenmişti anladığım kadarıyla. Direnmedim...

Vezneciler durağında çıktım metrodan. Ayaklarım devredeydi gene, yürüyordum...

Bir binanın önünde durdum. Kafamı kaldırıp baktığımda, bunun uzun yıllar önce kapısından girip bacasından kovulduğum İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi olduğunu gördüm. “Hayırdır?” diye mırıldandığımı hatırlıyorum.

Sanat Tarihi okumuştum bu binada, ya da okur gibi yapmıştım diyelim. Basın-Yayın ve Felsefe’den sonraki üçüncü durağımdı. Öncekilerde olduğu gibi bunun da devamını getirememiştim. (Canım sağ olsun!)

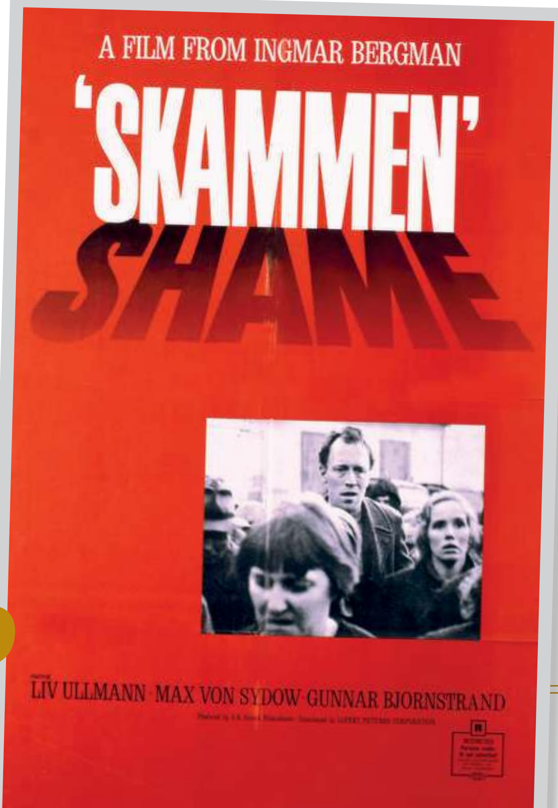
Binanın önünde dikilirken, elimi cebime attım ve orada olmaması gereken bir kartla birlikte çıktı elim cebimden. Sanat Tarihi okurken sahip olduğum öğrenci kimlik belgesiydi bu kart. Tamam, bu kartın cebimde olması yeterince tuhaftı da, ne yapacaktım ben bununla?

Ayaklarım zaman kaybetmiyordu. Öyle düşünce balonlarıyla falan orada dikilmeme izin vermeyeceklerdi belli ki. Girişe doğru yürüdüm...

Elimdeki ‘tedavülden kalkmış’ kartı gösterip daldım içeri, diğer öğrencilerle birlikte...

Hazır girmişken, vaktiyle ders gördüğüm amfilere de bir girip çıkarım diye düşünürken, ayaklarımın başka bir planı olduğundan haberim yoktu.

Merdivenlere yöneldim. Yönetim katına

> **Ayaklarım zaman kaybetmiyordu. Düşünce balonlarıyla falan *orada dikilmeme* izin vermeyeceklerdi. Girişe doğru yürüdüm...**

“*Rektör*, elimdeki ferman gibi forma baktı, olacak gibi değildi. Aldı eline kalemi, bütün hocaların yerine *kocaman* tek bir imza attı.”

çıkıp, rektörün odasına doğru seyirtirken buldum kendimi. Kapının önünde durup garbın afakına bakar haldeyken, ayaklarımın yalnız olmadığını anladım. Eller de katıldı onlara (namussuzlar, aslında okulun önündeki ‘cepteki kart’ vakasında harekete geçmişler!)... Ve kapıyı tıklatıverdim.

Sert bir “Gir!”den sonra açtım kapıyı, attım kendimi içeri. Yığınla soru işaretiyle birlikte tabii...

O vakte kadar ağzımdan tek kelime çıkmamıştı. Keşke hiç çıkmasaymış! Ayaklar ve ellerden sonra dudaklara gelmişti sıra!

“Üç yıllık dersi bir yılda almam gerekiyor. Alacağım her dersi teker teker hocalara imzalatmam mümkün değil. Bakın, tek form bile yetmedi, iki formu yapıştırarak birleştirdim. Bir şey yapabilir misiniz?” dedim sekretere. “Rektör hanımla konuşman lazım” cevabı geldi. “Bir bakayım, uygunsa şimdi görüşebilirsin.”

İçeri girip çıktı sekreter, “Girebilirsin” gibi bir şey mırıldandı.

Tekrar etmeyeyim, sekretere söylediklerimi aynıyla rektöre de söyledim. Araya birkaç manipüle edici ifade de sıkıştırmış olabilirim!

Rektör, elimdeki ferman gibi forma baktı, olacak gibi değildi gerçekten. Aldı eline kalemi, bütün hocaların yerine kocaman tek bir imza attı. “Tamam” dedi, “bu şekilde öğrenci işlerine git, sonrasını hallederler.”

Teşekkür edip çıkmaya hazırlanıyordum ki, dışarıdan bir bağırış çağırış duydum. Sıra kulaklarıma mı gelmişti?

Sekreterin olduğu bölmeden koridora doğru çıkarken, yönetim bölümünün kilitlendiğini gördüm. Okulda bir ‘çatışma’ çıkmıştı ve ben orada kısılıp kalmıştım. Polisler, öğrencilerin içeri girişini engelledikleri gibi, dışarı çıkışı da imkansız hale getirmişlerdi.

Bir yandan işim halloldu diye sevinirken, öte yandan ‘suçluluk’ duygusu yaşıyordum. İpin üzerinde daha ne kadar durabilecektim? Bir noktada düşmem kaçınılmazdı...

(Evet, tüm bunları uzun yıllar önce yaşamıştım, ama uzuvlarımın harekete geçip ‘yeniden canlandırma’ eylemine girişmeleri de neydi?)

En nihayetinde kapı açıldı ve attım kendimi dışarı, elimde rektörün imzaladığı form olduğu halde. Merdivenleri koşarak indim. Etrafı kolaçan ettim, hasar tespiti için. Belki tanıdık birilerini görürüm diye bakındım, ama okula pek uğramadığımdan görmem pek mümkün değildi zaten.

Bir genç yaklaştı yanıma. Dudağında ufak bir kanama vardı. Hırpalanmıştı. Belli ki çatışmanın göbeğinden çıkmıştı.

Tedirgin oldum, gözümü kaçırdım...

Ama o emin adımlarla sokuldu yamacıma ve açtı ağzını... Ve dedi ki... **APM**

DÖRT BAŞI MAMUR

Alkan **AVCIOĞLU**
alkanavcioglu@gmail.com

Kara Gölün Canavarı (Creature From The Black Lagoon; 1954) Jack Arnold

Jaws (1975) Steven Spielberg

Karanlık Sular (The Shallows; 2016) Jaume Collet-Serra

Suyun Sesi (The Shape Of Water; 2017) Guillermo del Toro

1950'lerde canavar filmlerinin hikayeleri uzaydan gelen istilalara, dev örümceklere, nükleer tehditlere doğru evrimleşiyordu. Aynı dönem Jack Arnold, 1954'te 1930'ların eski usul canavar filmlerine dönüş yapar: Korku ile fantastiği birleştirirken sıklıkla ayaklarını Alman Dışavurumculuğu'na basan, atmosferik ve naif filmlere. Büyük başarı yakalayan ve hiç vakit kaybetmeden ardışık üç yılda üçlemeye dönüşen "Kara Gölün Canavarı", kuşkusuz ki ilk canavar filmlerinden biri değil ama türünün hikaye anlatım kalıplarını modernize eden ve jenerasyonlara ilham veren en iyi örneklerinden.

Arnold, kamerayı suyun altına indirdiği sahnelerde, görsel olarak anlam dünyasında yarılma oluşturur. Karanlığın bulunduğu başka bir dünyanın varlığını ima etmek, izleyicide bu duyguyu uyandırmak istemektedir. Kamera gerçek dünyaya, suyun yüzeyine alt açıdan baktığında karakterler bir silüetten ibarettir.

Canavarların, uzaydan ve fantastikten gerçek dünyaya indiği; tehdidin direkt korku uyandırdığı 1970'lerin hikayeleri ise şüphesiz bir başkaydı. Spielberg 1975'te "Jaws" için Arnold'ın dışavurumcu planını Hitchcock'yen bir gerilim inşa etmek adına usta bir şekilde modernize eder. Kamerayı suyun altına indirdiğinde, kamerayı köpekbalığının öznel bakışıyla eşleştirir. Bu ikonik plan, arkadaki ters ışıkla bir silüete dönüşen karakteri hedefe yerleştirir. Bu terkip "Jaws"tan ilham alan ve taklit eden onlarca köpekbalığı temalı filmde izleyicinin karşısına çıkmaya devam edecektir.

2017'ye gelindiğinde Jaume Collet-Serra "Karanlık Sular"da bu geleneği takip ederken, hedefteki silüete bir sörf tahtası eklenmiştir. Kahraman (ya da kurban) artık korku türünün pek çok alt-türünde olduğu gibi modern, maceracı, genç şehir insanına doğru öykünmüştür. Anthony Jaswinski'nin kaleminin yardımıyla Collet-Serra bu geleneğin modern hikayelerdeki karşılığını ararken; bir yıl sonra nihayet Guillermo del Toro, bambaşka bir türde, bu fikrin yolculuğunun rotasını özüne doğru kırar.

Röportajlarında "Kara Gölün Canavarı"ndaki sualtı çekimlerini 7 yaşında ilk izlediğinde çok etkilendiğini ve kariyeri boyunca bu filmin yeniden çevrimini gerçekleştirmek istediğini söyleyen Del Toro, "Suyun Sesi"nde bu planın özündeki romansa döner. "Kara Gölün Canavarı"nın da altında yatan klasik ve zamansız 'güzel ve çirkin' hikayesine. Yaratmak istediği şey bir hikayeyle vücut bulsa da bir imgelemdir nihayetinde: Canavarın bir tehdit olmadığı, mutlu bir sonun dışavurumu. **APM**

"İZLEYİCİYİ YERE SERİYOR"
VARIETY

EMPIRE

"MÜCADELE VE ÖFKE DOLU"
THE HOLLYWOOD REPORTER

BAFTA-ADAYI
JOE COLE

ŞAFAKTAN ÖNCE

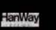
A PRAYER BEFORE DAWN

BILLY MOORE'UN İNANILMAZ
HAYAT HİKAYESİNDEN UYARLAMA

31 AĞUSTOS'TA SİNEMALARDA

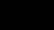

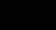

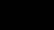
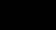

96%
